

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2011-02-18

Ärendebeteckning
111-928-2011
Arkivbeteckning

Regeringen
Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

**Beslut om årsredovisning för verksamhetsåret 2010 för
Länsstyrelsen Västerbottens Län**

Härmed fastställs årsredovisningen för verksamhetsåret 2010.

Landshövding Chris Heister har beslutat i ärendet. I den slutliga handläggningen har även länsrådet Birgitta Heijer deltagit samt ekonomichef Roland Svedberg, redovisningschef Margareta Biström och kanslichef Lena Adolfsson som föredragande.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

En blå handskrift i cursive-stil, som tillhör Chris Heister. Den börjar med en stor, rundad initial 'C' och avslutas med en tydlig avslutning.

Chris Heister

En blå handskrift i cursive-stil, som tillhör Roland Svedberg. Den är kompakt och innehåller tydliga initialer 'RS'.

Roland Svedberg

En blå handskrift i cursive-stil, som tillhör Lena Adolfsson. Den är lång och strömlinjeformad, med tydliga initialer 'LA'.

Lena Adolfsson

Innehåll

Sammanfattning av verksamhetsåret 2010	2
Verksamhet	4
Organisation	8
LÄNSSTYRELSENS SAKOMRÅDEN MÅL OCH ÅTERRAPPORTERINGSKRAV	9
<i>Sakområde Trafikföreskrifter</i>	9
<i>Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor</i>	10
<i>Sakområde Lantbruk och landsbygd</i>	13
<i>Sakområde Fiske</i>	23
<i>Sakområde Regional tillväxt</i>	26
<i>Sakområde Infrastrukturplanering</i>	44
<i>Sakområde Energi och klimat</i>	46
<i>Sakområde Hållbar samhällsplanering och boende</i>	54
<i>Sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd</i>	60
<i>Sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar</i>	85
<i>Sakområde Kulturmiljö</i>	89
<i>Sakområde Folkhälsa</i>	94
<i>Sakområde Jämställdhet</i>	98
<i>Sakområde Integration</i>	102
Övrig återrapportering	106
Organisationsstyrning	108
Personaluppgifter	113
Året i siffror	115
Sammanställning över väsentliga uppgifter	131
Finansiell redovisning	132

Sammanfattning av verksamhetsåret 2010

Tillsammans gör vi det hållbara möjligt!

Västerbotten tillhörde de län i Sverige som under 2010 återhämtade sig bäst efter lågkonjunkturen. Sysselsättningen ökade och företag inom de traditionella näringarna ökade sin omsättning och återanställde. De nya kreativa näringarna har ett strakt fäste i länet, vilket gjort avtryck i både produktivitet och i världen.

Länsstyrelsen vill spela en aktiv roll i länets tillväxt och utveckling mot ett hållbart samhälle. Inom ramen för vårt uppdrag har vi under året prioriterat strategiska insatser som främjar regional tillväxt och hållbar utveckling. Vi har utvecklat och förbättrat våra arbetsmetoder och vårt arbetssätt i syfte att uppfattas som en professionell organisation som har kunderna i fokus. Ordet möjlighetsprövning har blivit ett begrepp som väglett oss när vi uppmärksammat problem och hinder för en hållbar tillväxt.

Regional tillväxt – strategiskt arbete tillsammans med andra, stöd för innovativa insatser och internationellt engagemang

Vi arbetar tillsammans med våra strategiska samarbetspartners i hela länet för att på bästa sätt åstadkomma tillväxt i Västerbotten. Vi säkerställer att resurser och service kommer företag, organisationer och invånare tillgodo i hela länet. Vi ger tidigt stöd och råd i kommunernas och företagens utbyggnadsplaner så att handläggningen kan effektiviseras. Vi stärker länets framtida konkurrenskraft genom att driva projekt som Bioenergiårdar och Trästad 2012, som är ett projekt som omfattar fyra län och 16 kommuner från hela landet.

Vi satsar strategiskt på projekt och företag inom innovation och förnyelse och på gränsöverskridande verksamhet. Det bidrar till länets tillväxt både för länets befintliga och nya företag med många nya arbetstillfällen.

I syfte att stödja länets utveckling har vi utvecklat våra internationella kontakter. Barentssamarbetet, Botnia Atlantica och Norra Periferin är viktiga forum för detta. Det nya projektet Creator har bidragit till nära kontakter med länder i mellersta och södra Europa. Ett förnyat avtal med vårt vänlän Heilongjiang i Kina har skapat nya kontakter. Vi har tagit emot flera internationella delegationer och under hösten besökte de kvinnliga ambassadörerna i Sverige länet.

Hållbar utveckling – energi- och klimatanpassning där miljömålen anger riktningen

Vi har miljömålen i fokus. Tillsammans med andra aktörer har vi t.ex. arrangerat det vi kallar för SEE – social, ekonomisk och ekologisk – hållbarhetsvecka. Vi skapar en inspirerande, informativ och levande mötesplats, främjar nätverksbyggande, sprider information och ökar kunskapen om hållbar utveckling, lyfter fram det unika och ökar satsningen på hållbar utveckling.

Vi har tagit fram en regional ”Vårda- Värna- Visa” strategi för hur vi ska arbeta med våra skyddade områden, bland annat i syfte att de ska kunna nyttjas i regionalt näringsliv såväl som till rekreation. Vi arbetar för att möjliggöra en uthållig rennärning och hållbar rovdjursförvaltning. Vi deltar i ”nätverket för hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat” som stimulerar byggnationer och renoveringar utifrån ett energieffektivt och klimatsmart tänkande. Vi främjar utveckling och kommersialisering av klimatsmarta och energieffektiva lösningar genom regionala företagsstöd.

Detta görs främst via stödet till forskning och utveckling samt innovationer och företagssatsningar. Vi stödjer vindkraftsutvecklingen. I dagsläget finns drygt 50 registrerade vindkraftverk och det finns tillstånd för att bygga ytterligare 250 vindkraftverk.

Kraftsamling för länets utveckling

”Landshövdingen samtalar” är en serie samtal för att belysa aktuella och viktiga frågor för länets utveckling. Ett tema under året var energiomställning och markanvändning. Den högnivågrupp som tillsattes efter mötet presenterade sitt förslag till åtgärder och lösningar under hösten ”Markanvändning, tillväxt och Klimat”. Förra årets samtal om den demografiska utmaningen har bidragit till att illustrera potentialerna i de kreativa näringarna. Vi stödjer nya tjänster, innovationer, samarbetsformer och kluster.

Utvecklade transportförbindelser är en viktig del i länets utveckling och tillsammans med berörda aktörer arbetar vi för en utveckling av flyget i norra Norrlands inland. Vi arbetar också för att främja de gränsöverskridande transporterna inom Barents och den Bottniska korridoren.

Länsstyrelsens arbetssätt – modern myndighet

Vår strategi är att arbeta kundorienterat, professionellt, effektivt och kommunikativt. Vår ambition är att ge våra kunder god service. Vi har under året fokuserat på ett gott personligt bemötande, snabbt svara på inkommande ärenden och hitta metoder för att korta handläggningstiderna. Vi introducerar successivt LEAN-filosofin i verksamheten. Vi arbetar aktivt för att bevara en god arbetsmiljö och att ta tillvara och utveckla medarbetarnas kompetens.

Det är viktigt att vi har en bra kommunikation med medborgare, kommuner, näringsliv och organisationer i samhället. Under året har vi aktivt deltagit i utvecklingen och lanseringen av en ny extern webbplats. Vi är tillgängliga för media, vi arrangerar och deltar i seminarier, utbildningar och olika aktiviteter. Vi besöker kommuner och företag för att informera oss om verksamheten och sprida informationen vidare. Landshövdingen håller ofta dörren öppen och erbjuder en mötesplats. Ambitionen är att bidra till att skapa nya nätverk och kontakter som gagnar länets tillväxt och utveckling.

FAKTARUTA

	2010 ⁴	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	109,75	116,54
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	100,98	113,26
Total verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan inkl. OH (tkr)	208 400	210 645
Antal inkomna ärenden ²⁾	18 695	37 082
Antal beslutade ärenden	18 623	37 521
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	138	118
Bidragsutbetalningar (tkr) ³⁾	223 302	255 958

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

³⁾ Där länsstyrelsen gör utbetalningen. I beloppet bidragsutbetalningar ingår inte bidragen avseende Interreg-programmen utan enbart bidrag som utbetalats via resultaträkningen. Bidragsutbetalningarna som avser Botnia-Atlantica och Norra Periferin redovisas i tabell 3:3.

⁴⁾ From 1 januari 2010 överfördes ansvaret för social tillsyn liksom ansvaret för körkort- och yrkestrafikfrågor från Länsstyrelsen till Socialstyrelsen respektive Transportstyrelsen. Detta har resulterat i färre antal årsarbetskrafter, lägre verksamhetskostnader samt minskat antal ärenden i jämförelsen med 2009-års siffror.

Verksamhet

Årsredovisningen 2010

Årsredovisningens utformning och innehåll regleras av förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion, förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, de särskilda uppdrag som framgår av Regleringsbrev för budgetåret 2010 avseende länsstyrelserna 2009-12-17 samt de särskilda skrivningar i regleringsbrevet som framgår nedan:

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

”Redovisning ska ske i enlighet med detta regleringsbrevs anvisningar vilka framgår under rubriken Verksamhet, i avsnittet Organisationsstyrning och i bilaga 3. Regleringsbrevets anvisningar avseende verksamhetskostnader m.m. utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § förordningen 2006:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I vissa fall anges att redovisningen endast behövs för 2010, vilket i detta avseende innebär ett undantag från Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.”

Återrapportering enligt förordning med länsstyrelseinstruktion

”Länsstyrelserna ska i sina årsredovisningar endast redovisa för uppgifterna i 2 § och 5§ punkterna 3 och 5 i förordningen med länsstyrelseinstruktion. Detta innebär ett undantag från bestämmelserna i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.”

2 § Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346).

5 § Länsstyrelsen ska

3. vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa

5. integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering

Länsstyrelserna ska för sina uppgifter i 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat.

En översikt av Länsstyrelsens insatser och resultat under 2010 redovisas nedan. Detaljerad information finns under respektive sakområde.

Länsstyrelsen Västerbotten är angelägen om att i olika sammanhang informera om, följa upp och föra dialog om de **nationella målen** och hur de ska få genomslag i länet. Det sker med andra statliga myndigheter, kommuner, Region Västerbotten, företrädare för näringslivet, intresseorganisationer och enskilda företag och personer inom samtliga verksamhetsområden. Insynsrådets delaktighet är också viktig i det sammanhanget.

De nationella målsättningarna **gott djurskydd, god djurhälsa och säkra livsmedel** nås genom effektiv handläggning, tydlig information och tillsyn samt kontroll. Det ger i sin tur goda förutsättningar för starka företag på landsbygden i form av arbetstillfällen och mervärden av olika slag för konsumenter, turism och lansbygdsutveckling i stort. Länsstyrelsens kontrollverksamhet ökade med 50 procent under 2010.

Inom det **regionala tillväxtområdet** har Region Västerbotten det sammanhållande ansvaret. Länsstyrelsen deltar i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin och bidrar till att sprida kunskap om mål och strategier till statliga myndigheter och andra intressenter. Vi medverkar i genomförandet av regional tillväxt inom ramen för strukturfondarbetet. Vi stärker också regionen genom att delta i internationella samarbeten som Barents Regionråd, Botnia-Atlantica och Norra Periferin.

Vi har också arbetat för att positionera länet i ett större sammanhang inom **de gröna näringarna och teknisk infrastruktur**. Tillsammans med UD genomfördes ett samverkansmöte med temat gröna näringar i norr. På initiativ av landshövdingen arrangerades ett näringsministermöte inom ramen för Barents med temat eko-effektiv ekonomi med fokus på hur råvarorna i regionen kan skapa ett ökat regionalt och europeiskt mervärde. En resa med aktörer från kommunal infrastruktur har genomförts till samtliga vänortskommuner i Karelen.

I juni besökte landshövdingen Heilongjiang i Kina och skrev då ett förnyat **vänlänsavtal** för framtida utbyte. Heilongjiang har som Västerbotten en stor rikedom av naturresurser – skog och malm – och behovet av utländsk kompetens och influens är stor. Besöket i Kina avslutades med en konferens om träbyggnad på världsutställningen i Shanghai.

Länsstyrelsen driver också **projekt** som Bioenergigårdar som syftar till att utveckla möjligheterna att förädla och ta vara på skogen och Trästad 2012 som syftar till vidareutveckling av industriellt och klimatanpassat byggande i den hållbara staden. Projekten har inte bara betydelse för vårt läns utveckling utan även nationellt och internationellt.

Det nationella målet för **regional tillväxt** har stärkts genom det Regionala serviceprogrammet bl. a. med investeringar för olika service- och tillgänglighetslösningar. Länsstyrelsens finansiering av projektverksamhet går 80 procent till innovation och förnyelse samt 16 procent till gränsöverskridande samarbete. Genom företagsstöd har Länsstyrelsen bidragit till länets tillväxt då 220 företag har beviljats bidrag. Investeringarna innebär 485 arbetstillfällen.

Länets rådgivnings- och finansieringsorganisationer samarbetar inom ramen för det sk **Innovationsrådet** för att på olika sätt stödja innovationsutvecklingen. Länsstyrelsen ingår även i det partnerskap som bildats för att i länet arbeta med Tillväxtverkets program för produktutveckling i små företag.

Länsstyrelsen har i samarbete med Region Västerbotten, destinationerna Hemavan-Tärnaby och Södra Lappland arbetat för att utveckla turismen inom området. I destination Södra Lappland ingår också Strömsund i Jämtlands län. Meningen är att de båda destinationerna ska ta fram var sin affärsplan för att utveckla turismen i området. Samverkan sker även genom satsningen på vandringssturism i Vindelfjällen.

Utvecklade **transportförbindelser** är en viktig del i länets utveckling och vi driver exempelvis UFNI (Utveckling Flyg i norr Norrlands Inland) tillsammans med de kommunala flygplatserna i Västerbottens och Norrbottens inland. Inom BEATA (Barents Euro Arctic Transport Area) arbetar vi för att främja gränsöverskridande transporter och samarbete inom transportområdet. Tillsammans med länsstyrelserna och regionförbunden från de fem nordligaste länen arbetar vi med Bottniska korridoren.

När det gäller frågor om **samhällsplanering och boende** har Länsstyrelsen som mål att träffa länets 15 kommuner under en tvåårs period, där information och rådgivning om de nationella målen alltid står på agendan. Det kommer även i uttryck i våra remissvar över kommunernas planförslag. Vår bedömning är att detta bidragit till att genomslaget för nationella mål och statliga intressen har ökat både kvalitativt och kvantitativt.

Vi började tidigt arbeta med **energiomställning och klimatanpassning**. I samarbete med myndigheter, kommuner och andra organisationer har vi tagit fram en regional strategi för energiomställning och klimatanpassning. Under 2010 fastställde vi en strategisk inriktning och fattade beslut om en regional samverkansorganisation. Ett 40-tal organisationer antog en gemensam vision och gjorde strategiska vägval för ett klimatsmart Västerbotten.

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med andra aktörer i länet för att länets medborgare ska uppleva **trygghet och säkerhet**. Vi gör det bl.a. i olika nätverk med kommuner, landsting, myndigheter, ideella organisationer och privata aktörer. Vi samverkar även med de sex nordliga länen inom samverkansgrupperingen NordSam för att stärka vår förmåga att hantera svåra påfrestningar och kriser. Inom ramen för Barentssamarbetet har vi under 2010 deltagit i förberedelser för övningen Barents Rescue som genomförs 2011.

Inom **naturvårdsområdet** arbetar vi aktivt för att de nationella målen ska få genomslag. Rennäringsdelegationen, Viltförvaltningsdelegationen och fjälldellegationen är självklara fora liksom länets kommuner, samebyar och olika intresseföreningar inom natur, jakt och fiske. Men också i dialogen med besöksnäringens företrädare är dialogen om de nationella målen och hänsynstagande till de regionala förutsättningarna viktiga.

När det gäller **miljömålen** har länsstyrelsen under 2010 inlett en ny samverkansprocess med ett flertal intressenter med syfte att ta fram åtgärder och aktiviteter som leder till hållbar utveckling och att de regionala och nationella miljömålen uppnås. I detta sammanhang och i tidigare upparbetade samarbetsfora redovisas också aktuell måluppfyllelse.

Vi har under 2010 inlett en samverkansprocess (2011-2012) för att ta fram åtgärder och aktiviteter som leder till hållbar utveckling och att vi når de regionala och nationella miljömålen. **Västerbotten ska vara det hållbaraste länet 2020.**

Exempel på insatser under 2010 är arbetet med förorenade områden som sker systematiskt och utifrån de prioriteringar som finns i miljö kvalitetsmålet **giftfri miljö**. Prioriterade områden är de som tillhör riskklass 1 (mycket stor risk) och riskklass 2 (stor risk). Särskild prioritet ges när ett objekt är akut enligt Naturvårdsverkets definition. Varje år görs en lista över länets mest prioriterade, förorenade områden. Miljömålet är vägledande vid planering, tillsyn och vägledning.

Vi deltar, som ett av fem län, i "komet" - ett försök att få mer delaktighet från markägare i att skydda skog. I samarbete med bland annat skogsstyrelsen och markägarorganisationer arbetar vi aktivt med information till markägarna. Allt i syfte att nå **skogsmålet**.

Länsstyrelsen leder ett omfattande arbete med att bidra till att samebyarna ska ta fram terrängkörningsplaner för att minimera terrängskador och buller från körning med motorfordon i fjällen. I arbetet ingår även att ge medel till markförstärkningsarbeten. Ca 7,5 miljoner har använts för dessa åtgärder under 2010. Arbetet är ett av de viktigaste för att nå det nationella **fjällmålet**.

När det gäller **havsmålet** så håller vi på att färdigställa ett nytt marint naturreservat - Snöanskärgården. Detta är ett av de fem marina reservat som utgör ett av de nationella delmålen för havet.

Inom området **lantbruk och landsbygdsstöd** arbetar vi för att målen i landsbygdsprogrammet ska nås genom den regionala strategi som tagits fram tillsammans med ett partnerskap i länet. Genomförandet av programmets sker i nära dialog med länets aktörer och i samverkan inom Länsstyrelsen. Våra prioriteringar har lett till att alla ansökningarna om gårdsstöd har betalats ut före årsskiftet. Målet för utbetalningar är därmed helt uppfyllt.

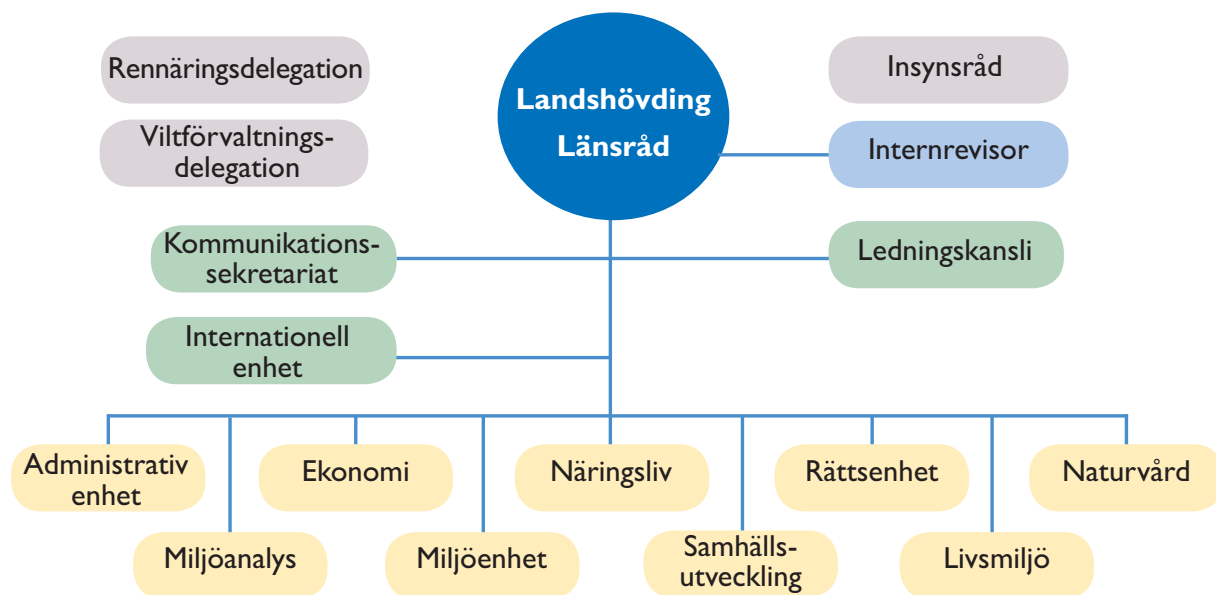
I Länsstyrelsens **jämställdhetsarbete** lägger vi stor vikt vid att kommunicera samtliga delmål och har under år 2010 arbetat med att föra ut resultat och förslag i de två jämställdhetsanalyser som vi hittills har tagit fram. Kommunernas översiktsplaner och vårt interna material granskas från ett jämställdhetsperspektiv.

I samarbetet med skogssektorn tar vi fram en jämställdhetsstrategi för branschen. Vi har lyft fram det kvinnliga företagandet och tagit emot två internationella delegationer.

Landshövdingen leder **Migrationsrådet** som består av företrädare för länets samtliga kommuner samt arbetsförmedlingen, Umeå universitet och näringslivet. Under 2010 har vi lagt ner stor kraft på att underlätta implementeringen av flyktingmottagandet efter den reform som riksdagen beslutat. Genom bl. a. konferenser, nätverksträffar och nyhets spridning har vi informerat, fört samtal och övervägt arbetsformer tillsammans med länets kommuner och andra viktiga aktörer. Länsstyrelsens insatser har bidragit till att mottagandet har fungerat väl och ökat något.

Åtterrapporering av § 5 punkt 3 och 5 se vidare Länsstyrelsens redovisning av uppdragen nr 81 och nr 82 på sidorna 106 och 107 under rubriken Övrig rapportering.

Organisation

Organisationen ovan avser Länsstyrelsens verksamheter 2010. Länsstyrelsens organisation består av nio enheter och tre staber. Länsstyrelsen har ett insynsråd, en rennäringsdelegation och en viltförvaltningsdelegation som stöd för landshövdingen och verksamheten.

LÄNSSTYRELSENS SAKOMRÅDEN MÅL OCH ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Sakområde Trafikföreskrifter

FAKTARUTA

	2010 ³⁾	2009 ³⁾
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,12	4,16
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,89	4,94
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	748	7 970
Andel av total produktionskostnad (%)	0,36	3,78
Antal inkomna ärenden ²⁾	438	18 331
Antal beslutade ärenden	446	18 706
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

³⁾ Skillnaderna mellan 2009 och 2010-års uppgifter i faktarutan ovan har sin förklaring i att from 1 januari 2010 har Transportstyrelsen ansvar för verksamheten körkort och yrkestrafik.

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Länsstyrelsen har före den 1 juli slutfört överföring av totalt 1 280 äldre trafikföreskrifter till Transportstyrelsens databas, RDT. Nya principer för hastighetsgränser har inneburit att ett stort antal äldre trafikföreskrifter därutöver har reviderats och införts i databasen.

Åtgärderna innebär att länet har en väl vidmakthållen och reviderad uppsättning trafikföreskrifter.

Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,89	2,88
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	7,32	7,68
Verksamhetskostnader exkl. resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	9 660	9 499
Andel av total produktionskostnad (%)	4,64	4,51
Antal inkomna ärenden ²⁾	2 143	1 197
Antal beslutade ärenden	2 139	1 063
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Under 2010 har vi vidareutvecklat arbetet med kontroll av djurskydd och primärproduktion av livsmedel och foder, både vad gäller administration och kontrollverksamhet. För att underlätta för företagare samt för att minska kostnader och miljöpåverkan, har vi utökat samverkan inom myndigheten, framför allt inom sakområdena djurskydd, primärproduktion och jordbruksstöd. För att ytterligare förbättra samverkan har en intern sektorsövergripande arbetsgrupp påbörjat sitt arbete för utökad samordning av tillsyn och kontroll inom Länsstyrelsens olika ansvarsområden.

Årets fokus inom djurskyddsområdet har legat på normalkontroll. Detta innebär att förutom att antalet utförda kontroller totalt har ökat med ca 50 procent jämfört med föregående år, så har även andelen normalkontroller stigit. De utgjorde under 2010 ca 57 procent av det totala antalet kontroller.

Goda kontakter med sakområdets andra aktörer inom och utom länet är nödvändiga för en effektiv kontroll. Därför har Länsstyrelsen anordnat och deltagit i samverkansträffar med polismyndigheten, kommunernas socialtjänster, ideella föreningar, LRF, Norrmejerier, Svenska kyrkan, veterinärer, SJV, MSB, SLV m.fl. i syfte att informera och informeras, utöka kontaktytan och bygga nätverk.

Arbetet med att upprätta ett register för primärproducenter av livsmedel fortsätter. Ett stort informationsutskick med uppmaning att registrera sig hos Länsstyrelsen har hittills resulterat i ca 450 registrerade verksamheter. Inom området primärproduktion har vi huvudsakligen gjort tvärvillkorskontroller och provtagningar på läkemedelsrester i primärprodukter, men även kontrollerat utifrån riskbedömning.

Länsstyrelsen har under året reviderat lokal livsmedelskontroll i två kommuner. Där har vi konstaterat avvikelser och resultaten av revisionerna har vidarebefordrats till Livsmedelsverket för åtgärd. Två länsträffar för länets livsmedelsinspektörer har genomförts, Länsstyrelsen deltog vid en träff.

På smittskyddsområdet samt foder och animaliska biprodukter har läget under 2010 varit tämligen stabilt. Under 2010 har vi lämnat 54 tillstånd till nedgrävning av häst och utfärdat knappt en handfull tillstånd till utfodring av vilda djur.

I 17 besättningar har vi tagit prover på foder med avseende på förekomst av animaliska biprodukter. Vid två tillfällen under hösten påträffade vi salmonella vid normalslakt av nöt och svin. Då spärrade vi besättningarna och gick vidare med provtagning av djur och miljö. Vid inget av tillfällena isolerades salmonella i besättningarna, varvid spärrförklaringarna snabbt kunde hävas.

Länsstyrelsens krishanteringsorganisation är under omarbetning. Detta berör givetvis även sakområdet djurskydd, livsmedel och allmänna veterinära frågor. Sakområdet involveras i stor omfattning, framför allt vad gäller ansvaret för information och analysfrågor inom sakområdet i händelse av kris.

Bedömning av uppnådda resultat

Effektivisering och samordning inom djurskyddsområdet, samt vidareutveckling av rutiner för handläggning av bl.a. anmälningsärenden, har möjliggjort fokusering på normalkontroll. Det extra tillskott av resurser som tilldelades Länsstyrelsen har även bidragit till den ökade kontrollen. Normalkontrollen är ett mycket viktigt redskap för att effektivt utnyttja resurserna, eftersom planering inför kontrollerna underlättas och ger besparingar i fråga om tidsåtgång och resekostnader. Kontroll efter anmälan samt uppföljningar har tack vare god planering och samordning hanterats på ett effektivt sätt. Den administrativa bördan för personalen är dock omfattande. Ärendehanteringssystem och register för djurskyddskontroll har även under detta år varit behäftade med utvecklingsproblematik som tagit mycket tid i anspråk. Samordning inom myndigheten mellan olika ansvarsområden ger vinster för Länsstyrelsen och företagarna, både tidsmässigt och ekonomiskt, varför vi under 2010 vidareutvecklat detta arbetssätt.

Utgångspunkten för revision av kommunernas livsmedelskontroll är ur Länsstyrelsens perspektiv ett sätt att hjälpa kommunerna se till att deras livsmedelskontroller uppfyller regelverkets krav. Länsstyrelsen upplever att kommunerna vanligen uppskattar en genomlysning av verksamheten. De vidtar ofta åtgärder för att förbättra sina arbetssätt i enlighet med våra rekommendationer. Ytterst är målsättningen givetvis säkra livsmedel och Länsstyrelsens revisioner är ett led i detta arbete.

Sammantaget är Länsstyrelsens uppfattning att arbetet inom sakområdet har tagit stora steg framåt, och fortsätter att utvecklas i en mycket positiv riktning.

Tabell 1.1 Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer

Länsfakta	2010-12-31		2009-12-31		2008-12-31	
Antalet verksamma veterinärer i länet	37		36		25	
varav män/kvinnor	10	27	14	22	9	16
Antal inspektörer inom djurskyddskontroll, st/åa	10	7 ^{Not 1}	9	8	17	5,42
varav män/kvinnor	3	7	4	5	8	9
Antal inspektörer inom kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen, st/åa	37 ^{Not 2}	16,12 ^{Not 3}	Not 4	Not 4		
varav män/kvinnor	11	26	Not 4	Not 4		
Antalet under året meddelade djurförbud	4		9			
Antalet under året beslutade omhändertaganden av djur	17		16			
Antalet genomförda djurskyddskontroller	620		412			
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.	0		3			

Kommentarer Tabell 1.1

^{Not 1} Sjukskrivningar och föräldraledigheter har bidragit till att fullbemanning inte råde under 2010.

^{Not 2} Uppgifter från Norsjö, Dorotea och Vindelns kommuner är uppskattade eftersom aktuella siffror inte har inkommit till Länsstyrelsen.

^{Not 3} Antalet utförda kontroller inom djurskyddsområdet har ökat med ca 50 %. Dessutom har andelen som utgörs av normal kontroll d v s egeninitierad kontroll ökat till ca 57 % till skillnad mot fjolårets ca 40 %.

^{Not 4} Länsstyrelsen har ej erhållit dessa uppgifter för år 2009. Uppgifterna är nya i tabellen from 2010.

Sakområde Lantbruk och landsbygd

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	6,95	8,14
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,40	9,40
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	14 021	14 642
Andel av total produktionskostnad (%)	6,73	6,95
Antal inkomna ärenden ²⁾	7 759	7 921
Antal beslutade ärenden	7 732	7 916
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	27	0
Andel nöjda brukare (%) ³⁾	77	

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden ³⁾ En gemensam brukarundersökning mellan 19 länsstyrelser har genomförts 2010 för verksamhet 601, Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar.

Brukarundersökning

Länsstyrelsen i Västerbotten har genomfört en brukarundersökning under 2010 inom verksamheten jordbruksstöd (VÄS 601) tillsammans med 19 andra länsstyrelser. Länsstyrelsen får ett resultat som är bättre än genomsnittet för samtliga deltagande länsstyrelser. De som sökt jordbruksstöd ger Länsstyrelsen bra betyg inom område effektivitet, att betala ut stöden i tid, information och vägledning och att ansökningsförfarandet är strukturerat och lätt att följa.

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat**Insatser****Hantering av direktstöd och ersättningar**

Länsstyrelsen har under året haft ett uttalat fokus på att direktstöd till jordbruket samt miljöersättningar och kompensationsbidrag inom landsbygdsprogrammet i så hög utsträckning som möjligt ska kunna betalas ut under innevarande stödår. Vi har anpassat våra arbetsrutiner, processer och tidplaner i enlighet med vad som kommit fram i det för Jordbruksverket och länsstyrelsegemensamma projektet, Styr- och Uppföljningssystem för SAM, för utveckling av processen för jordbruksstöden och löpande rapportering av handläggnings- och kontrolläge. Projektet har lett till närmare samarbete och en helt ny samsyn på det ömsesidiga beroendet mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna i jordbruksstödsprocessen, vilket har varit mycket positivt för arbetet.

Vi har medverkat till att blockinventeringen kunnat slutföras i länet, vilket lett till betydande förbättringar för handläggning och kontroll av stöden. Efterarbetet för blockinventeringen har prioriterats och kunnat slutföras så långt det varit möjligt under året. Det som återstår är återkrav för vilka Jordbruksverket kommer att leverera underlag under 2011. I samverkan med Länsstyrelsen i Norrbotten har vi bl.a. haft gemensam personal anställd för att optimera arbetet med kontroller.

Hantering av Landsbygdsprogrammet

Drygt halva programperioden har nu gått och Landsbygdsprogrammets åtgärder och intentioner genomförs planerligt. För närvarande har ca 60 procent av budgeten in-tecknats i axel 1 och 70 procent i axel 3.

Bedömning av uppnådda resultat

Direktstöd och ersättningar

Våra prioriteringar har lett till att alla, 100 procent av ansökningarna om gårdsstöd, kunnat betalas före årsskiftet, och att målet för utbetalningar därmed är helt uppfyllt. Vid den första, tidigarelagda utbetalningen av gårdsstöd, 1 december, fick mer än 99 procent av de sökande sina pengar. Beträffande miljöersättningar och kompensationsbidrag har mer än 99 procent kunnat betalas ut före årsskiftet.

Landsbygdsprogrammet

Genomförandet av Landsbygdsprogrammet i Västerbotten ligger väl i fas med förväntningarna. Intresset för programmet har ökat markant under 2010, särskilt har visionen om förverkligandet av Matlandet fått genomslag likväl som möjligheten att få stöd till bredband. Av tilldelad budget har ca 60 procent in-tecknats i axel 1 och 70 procent i axel 3.

Länsstyrelsen har trots begränsade resurser en väl utvecklad arbetsorganisation och god kompetens för att genomföra Landsbygdsprogrammet. Detta skapar förutsättningar för ett effektivt genomförande och får också effekter på handläggningstider, både för ansökningar om stöd och om utbetalningar. Gemensamma ansträngningar för att förbättra rutiner, ha en flexibel bemanning, nyttja tillgänglig kompetens och ett aktivt samarbete både internt och externt har varit avgörande för ett gott resultat.

Övrigt

De ”nya utmaningarna”

Intresset för programmet är stort i länet, särskilt för satsningen på de ”nya utmaningarna”. Information till Landsbygdsprogrammets olika målgrupper har skett kontinuerligt under året vid olika sammankomster, besök och vid telefonkontakt. I tidningen Norrbruk och på Länsstyrelsens webbplats har vi informerat om de ”nya utmaningarna” och att programmet tillförts ytterligare medel. Vid ett tillfälle har vi annonserat i tidningen Västerbotten om möjligheten att söka pengar till utbyggnad av bredband. Länsstyrelsen har också tagit initiativ till ett samarbete med Region Västerbotten och Storprojekt fyran (Mål 2 Övre Norrland) för samordning av det stöd till bredband som nu möjliggörs i Landsbygdsprogrammet. Vi har haft möten vid två tillfällen och i övrigt kontakt per telefon och e-post. Vad gäller visionen Matlandet, se vidare under *Särskilda insatser 2010*. Utmaningarna energiomställning och klimatanpassning hanteras särskilt inom projekten *Bioenergigårdar*, *Gröna piloter*, *Grön framtidsgård* och inom åtgärderna för kompetensutveckling.

Utveckling turism

Utveckling av turismen i länet är prioriterat i RTP, det Regionala tillväxtprogrammet i Västerbotten. Här samarbetar Länsstyrelsen med Region Västerbotten i frågor som gäller branschens behov och utveckling i länet. För samordning av och överblick på satsningarna inom turismområdet finns en ”turismgrupp” med representanter från organisationen Västerbottensturism (Region Västerbotten), handläggare från Länsstyrelsens företags- och projektstöd samt handläggare från Landsbygdsprogrammet. För att även miljöpåverkan/hänsyn ska kunna beaktas i frågor som rör turismutveckling ingick under senare delen av året även handläggare från Länsstyrelsens kultur- och miljöenheter. Strategier för turismutveckling i fjällkommunerna har prioriterats. Under året har vi genomfört sex träffar och en studieresa.

Kommersiell service

Ett samarbete mellan det Regionala partnerskapet för Landsbygdsprogrammet och Regionala partnerskapet för Serviceprogrammet inleddes under våren 2010.

Frågor som rör landsbygdsutveckling i länet är många gånger gemensamma för de båda programmen varför det är naturligt att samarbeta. Stödet till kommersiell service integreras med motsvarande åtgärd i Landsbygdsprogrammet för att förstärka effekterna av åtgärderna i respektive program.

Organisation och arbetssätt

Det interna arbetet med att genomföra Landsbygdsprogrammet samordnas i "LB-gruppen". Den består av ett tiotal personer från enheterna Näringsliv och Livsmiljö som samtliga arbetar med olika stödformer inom området. Olika kompetenser och ansvarsområden hos handläggarna bidrar till att arbetet med att genomföra Landsbygdsprogrammets mål blir det allra bästa. Berörd personal handlägger även regionala företagsstöd, projektstöd och andra regionala program, vilket borgar för en god samordning mellan Länsstyrelsens olika verktyg för regional tillväxt. Även utanför gruppen nyttjas resurser från Länsstyrelsens samhällsplanerings- och miljöenheter, bl.a. i samband med beredning av enskilda ansökningar och i principiella frågor. I frågor som gäller handläggning av stöd till bredband har vi engagerat Länsstyrelsens kommunikationsdirektör och handläggare med kompetens inom IT-området. Samarbete sker också i övrigt med aktörer som arbetar med landsbygdsfrågor, bl.a. LRF, Länsbygderådet samt Region Västerbotten, *se Särskilda insatser under 2010*. Därutöver har Länsstyrelsen ett nära och aktivt samarbete med Länsstyrelsen i Norrbotten i gemensamma frågor, projektdiskussioner och ärendehandläggning. Flera projekt drivs gemensamt i bägge länen.

Landsbygdskonferens 2010

En landsbygdskonferens kallad "Gröna, Goda och Nya Näringar i Västerbotten" genomfördes den 7-8 oktober i Lycksele. Konferensen lockade ett hundratal deltagare från hela länet liksom viktiga aktörer och organisationer som på olika sätt arbetar med landsbygdsutveckling. Med fokus på Matlandet-visionen, nya näringar och företagande på landsbygden blev konferensdagarna innehållsrika och inspirerande. Ella Nilsson, länets matambassadör med lång erfarenhet av den västerbottniska mattraditionen, medverkade liksom många andra kunniga föreläsare. Seminarier med företagspresentationer och samtal gjorde också att åhörarna fick delta mer aktivt. Syftet med konferensen var att visa på goda exempel och presentera möjligheter som Landsbygdsprogrammet erbjuder. Viktigt var också att skapa en mötesplats, ett forum för alla aktörer och intresserade att träffas och ta del av alla spännande projekt. Särskilt aktiviteten med provsmakning av lokalproducerade råvaror/produkter var ett uppskattat inslag då det blev tillfälle till nätverkande och erfarenhetsutbyte. Landsbygdskonferensen genomfördes av Länsstyrelsen i samarbete med LRF, Regionförbundet Västerbotten och Länsbygderådet.

"Goda Västerbotten 2010"

Länsstyrelsen har under året arbetat aktivt med att förverkliga en del av visionen "Matlandet". En särskild arbetsgrupp för matlandet i vilken handläggare av projektstöd, företagsstöd och frågor om kompetensutveckling ingått, har tillsammans med företrädare för LRF träffats ungefär en gång per månad för att planera tänkbara aktiviteter. Gruppen har påbörjat en inventering för att kartlägga vilka företag/producenter av livsmedel som är verksamma i länet. En folder i 8000 ex, "*Goda Västerbotten*", med bl.a. en karta över Västerbotten, har tagits fram för distribution till kommunernas turistinformation. I foldern, som även finns på engelska, visas ett axplock av alla länets gårdsbutiker, caféer och restauranger geografiskt grupperade och ger förslag på matturistiska rutter i länet.

9. Länsstyrelserna anvisas medel från landsbygdsprogrammet via Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2010. Länsstyrelserna ska redovisa följande:

- Vilka särskilda insatser länsstyrelsen vidtagit för att minska handläggningstiderna för ansökningar om beslut om stöd och ansökningar om utbetalningar. Redovisningen ska avgränsas till programmets axel 1, 3 och 4 (Leader) samt Utvald Miljö (axel 2),
- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet, översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa vilka särskilda insatser länsstyrelsen vidtagit under 2010 för att öka anslutningen till dessa åtgärder för att besluten och utbetalningarna kopplade till programmet ska vara i fas och att de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2010,
- hur länsstyrelsen har samarbetat med de s.k. Leader-grupperna inom respektive område, för att förenkla och effektivisera arbetet med Leader (axel 4), inklusive rekvisitionsarbetet,
- kostnaderna för olika arbetsmoment för efterarbete med blockinventeringen med relevans för landsbygdsprogrammets genomförande, samt
- antalet åtagandeplaner inom miljöersättningarna som har upprättats respektive reviderats under 2010 samt en uppskattning av hur många av dessa som har upprättats respektive reviderats till följd av de ändrade definitionerna av ersättningsberättigande betesmarker och slåtterängar.

- Vilka särskilda insatser länsstyrelsen vidtagit för att minska handläggningstiderna för ansökningar om beslut om stöd och ansökningar om utbetalningar. Redovisningen ska avgränsas till programmets axel 1, 3 och 4 (Leader) samt Utvald Miljö (axel 2).

Länsstyrelsen har under 2010 tillförts TA-medel för att hantera Landsbygdsprogrammet, vilket varit en förutsättning för att finansiera arbetet. Handläggningstiderna för ansökningar om projekt- och företagsstöd har under 2010 varit 66 respektive 85 dagar och för ansökningar om utbetalning av projekt- och företagsstöd 54 respektive 22 dagar.

Handläggning av projektstöd kräver vanligen längre tid jämfört med andra stödtyper i Landsbygdsprogrammet. Det är inte alltid möjligt att påskynda handläggningen då projektansökan kan vara komplex och behöver utredas ordentligt. Projektet ska vara väl förankrat hos målgrupp, samarbetspartners och inte minst för dem som står för den offentliga finansieringen i projektet. Intyg om medfinansiering som är en grundläggande förutsättning kan dröja då många av finansörerna har särskilda beslutstillfällen och inte fattar beslut löpande. I ett projekt ställs också krav på en väl genomarbetad budget som bygger på de aktiviteter som ska genomföras.

Det ska finnas en klar koppling mellan verksamhet och kostnadsbudget och kostnaderna ska vara nedbrutna och specificerade på olika kostnadslag. Detta ställer krav på projektägaren att projektbeskrivning med aktiviteter är utförligt beskrivna, därtill att övrigt formalia är uppfyllt. Ofta krävs en rad kompletteringar för att en ansökan ska vara möjlig att bereda mot bifall. Vid prioritering av ett projekt måste handläggaren förutom att beakta programmets målsättningar och urvalskriterier också försäkra sig om att det aktuella projektet inte konkurrerar med andra liknande projekt utan bedöms som den mest strategiska satsningen i ett område.

Särskilda insatser för att minska handläggningstiderna

Information till de sökande för att få in mera kompletta och korrekta ansökningar
Länsstyrelsen har använt ett temanummer av vår tidning Norrbruk för att informera om landsbygdsprogrammets åtgärder och om villkoren för att söka stöd och ansöka om utbetalning. Där uppmärksammar vi särskilt svårigheter som den sökande kan stöta på när ansökan och affärsplan upprättas.

Tidningen går ut till alla dem som söker stöd ur jordbruksfonden samt till ett stort antal organisationer, myndigheter och företag i Norrbotten och Västerbotten. Länsstyrelsen har haft en omfattande telefonrådgivning till företag och organisationer om reglerna för ansökan om stöd och utbetalning.

Vi har hållit två möten med de konsulter som upprättar huvuddelen av ansökningarna om företagsstöd för att klarlägga förutsättningarna för effektiv stödhantering.

Checklistor och rutinbeskrivningar

Länsstyrelsen har tagit fram särskilda checklistor och rutinbeskrivningar som kompletterar Jordbruksverkets anvisningar och skickas ut till de sökande för att underlätta sammanställning av rekvisition och ansökan om utbetalning.

Kortare kompletteringstider

Länsstyrelsen har ändrat rutinerna för hantering av ofullständiga ansökningar. I många fall har sökanden inte taget fram en färdig plan för sitt projekt, eller inte tagit fram allt underlag när ansökan lämnas in. När Länsstyrelsen begär in kompletteringar har sökanden då inget material att lämna in och hanteringen av ärendet drar ut på tiden. Vi har övergått till att sätta tidsgräns för att lämna in komplettering. Om svar inte lämnas inom denna tid hanteras ärendet utifrån befintligt underlag, vilket kan leda till avslag p.g.a. att ansökan är ofullständig.

Processanalyser

Länsstyrelsen har genomfört processanalyser inom LB-hanteringen. Analyserna har använts till att göra handläggningen effektivare.

Ständiga förbättringar i ett gemensamt lärande i arbetsgruppen

Arbetsgruppen håller veckomöten där förbättringar i arbetssättet diskuteras. Samtliga handläggare och beslutsfattare har månadsvisa möten för att stämma av hur programmet genomförs och för information och gemensam planering där även arbetsrutiner behandlas.

Förbättring av IT-systemet och gemensamma administrativa rutiner

Länsstyrelsen har medverkat i länsstyrelsernas och Jordbruksverkets arbetsgrupper för utveckling av gemensamma administrativa rutiner. Vi har även lämnat förslag till förbättring av funktionalitet i IT-systemet.

Benchmarking med Norrbotten

Vi har haft en benchmarkingaktivitet tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten i syfte att lära av varandra inom samverkansregionen. Detta har lett till effektivare arbetsmetoder. Vi har även löpande telefonkontakter för att lösa problem i handläggningen.

Flexibilitet i organisationen

Länsstyrelsen prioriterar hantering av utbetalningar och omfördelar arbetsuppgifter mellan olika handläggare för att i största möjliga utsträckning utbetalning ska kunna ske vid första utbetalningstillfälle efter att ansökan kommit in. Vår målsättning är att handläggningstiden för utbetalningar ska vara högst 30 dagar.

Särskilda insatser för Leader

Länsstyrelsen har gjort särskilda insatser för att effektivisera arbetet med Leader och att minska handläggningstiderna, se nedan.

- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet, översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa vilka särskilda insatser länsstyrelsen vidtagit under 2010 för att öka anslutningen till dessa åtgärder för att besluten och utbetalningarna kopplade till programmet ska vara i fas och att de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2010.

Fyra år har gått av programperiodens sju år och förbrukningen av tilldelad budget ligger väl i fas med förväntningarna. I axel 1 förutsätts en linjär förbrukning av budgeten där det är önskvärt att kunna fatta beslut om stöd, framförallt företagsstöd, under hela programperioden. I dag är ca 60 procent av budgeten in-tecknad i axel 1.

För flera åtgärder i axel 3, projektstöd, är ett ”framgång” beslutande att föredra. I annat fall finns risk för att projekten inte hinner genomföras då det ofta är treåriga projekt som beviljas medel. Av tilldelad budget är 70 procent in-tecknad i beslut. Programmet har efterhand beviljats ytterligare medel, reserv och till ”utmaningarna”, jämfört med ursprunglig budget.

Informationsaktiviteter

Länsstyrelsen har anordnat eller medverkat vid ett stort antal träffar i länet där vi kunnat lämna information om möjligheterna i Landsbygdsprogrammet och särskilt de nya utmaningarna. Intresset för Landsbygdsprogrammets stödmöjligheter har ökat under året och allt fler aktörer, organisationer och företag hör av sig för att få information om programmet.

Befintliga kontaktnät har nyttjats och i de dagliga kontakterna med aktörer i länet informerar vi om Landsbygdsprogrammets innehåll och stödmöjligheter. Vi har gett riktad information till nyckelpersoner, t.ex. näringslivssekreterare i kommunerna, företag och organisationer med koppling till landsbygden. Vi har annonserat om bredbandsstödet i tidningen Västerbottningen vid ett tillfälle samt i tidningen Norrbruk. Informationstillfällen har hållits för bl a Region Västerbotten, Samsynsgruppen som hanterar regionala utvecklingsplanen, kommunernas näringslivssekreterare, det Regionala Partnerskapet för Landsbygdsprogrammet m.fl.

Inspirationsdag

Länsstyrelsen arrangerar en årlig inspirationsdag riktad framförallt till aktörer som arbetar med kompetensutveckling inom landsbygdsprogrammet i både Norrbotten och Västerbotten. Flera aktörer är även verksamma med projekt inom andra åtgärder i programmet. Syftet med inspirationsdagen är att höja temperaturen i programgenomförandet och vid detta tillfälle ges information om hur programmet går, om de nya utmaningarna, horisontella mål och åtgärder som har låg anslutning. Dessutom håller vi workshops för att konkretisera idéer för kompetensutveckling.

Norrbruk

Ett särskilt temanummer av tidningen Norrbruk, gemensam med Länsstyrelsen i Norrbotten, har tagits fram i slutet av år 2009. Tidningen beskriver Landsbygdsprogrammets stödmöjligheter och innehåller exempel på olika projekt och företag som fått stöd. Temanumret har skickats till ca 3 500 prenumeranter. Publikationen används löpande vid information om programmet. Även i Länsstyrelsens digitala nyhetsbrev Västerbotten NU har vi förmedlat information om Landsbygdsprogrammets olika aktiviteter.

Webb

Länsstyrelsen har en omfattande information om landsbygdsprogrammet på webbplatsen. Här presenteras det även i ett sammanhang med övriga stöd och regionala program. Det ger besökaren möjlighet att få en helhetsbild av möjligheterna att få stöd till investeringar och utvecklingsprojekt med bäring på landsbygden.

Informationsmaterial

Efter revidering av programmet med bl.a. de ”nya utmaningarna” har ett nytryck gjorts av länets genomförandestrategi i sin helhet. Även informationsfoldern som översiktligt redogör för programmets upplägg och intentioner har reviderats och tryckts för att användas vid olika informationstillfällen. Foldern ”*Goda Västerbotten 2010*”, se *Särskilda insatser under 2010* som tagits fram har blivit mycket uppskattad och delas ut vid olika sammankomster. Foldern har matlandet-profil.

Övrigt

Länsstyrelsen uppmuntrar också projektägare att söka stöd till länsöverskridande projekt i de fall detta leder till bättre genomslag med högre effektivitet och kvalitet. Projekten administreras i förekommande fall av endast en av de inblandade länsstyrelserna, vilket blir enklare både för projektägare och berörda myndigheter. Sammantaget har gjorda insatser under året fått god effekt på genomförandet av programmet. Antalet ansökningar ökar, såväl som besök och telefonsamtal som rör olika projektidéer.

Kommentarer till de enskilda åtgärderna

Axel 1

Förädling (123)

Av budgeten har hittills 21 procent in-tecknats.

Förädlingsstödet är väl känt bland potentiella mottagare. Det har marknadsförts i Länsstyrelsens tidning Norrbruk. Information har spridits genom LRF, Hushållningssällskapet och andra organisationer och genom projekt knutna till dessa organisationer. Matlandet och förädling av livsmedel ingick som en viktig del av den stora konferens om landsbygdsprogrammet som Länsstyrelsen ordnade i höst. Satsningen på Matlandet torde innebära att intresset för förädlingsstödet ökar.

Näringslivssekreterarna i kommunerna informerades vid en träff i september, särskilt om nyheter kring ändrade målgrupper, att stödet även gäller för ”icke-jordbruksföretag” och om den ändrade gränsdragningen mellan de regionala investeringsstöden och Landsbygdsprogrammet.

Vi har haft möten med enskilda företag och med grupper av företag som presenterat planer på olika etableringar, främst inom områdena bärförädling och småskaliga slakterier.

Endast små och medelstora företag (SME) kan få förädlingsstöd inom nuvarande Landsbygdsprogram. Detta innebär att de företag i länet som under tidigare programperiod fått mest stöd utesluts därför att de är stora. Ytterligare SME utesluts från stöd sedan de kommit att ingå i någon större koncern. Speciellt problematiskt blir detta eftersom många av dessa företag tidigare kunnat få regionalt bidrag till företagsutveckling, men blivit hänvisade till Landsbygdsprogrammet efter regeländringar. Följden blir att dessa livsmedelsförädlade företag kommer att höra till de ytterst få företag i länet som inte kan få någon form av stöd till företagsutveckling. Det var knappast meningen med Landsbygdsprogrammet och stämmer illa med regeringens satsning på Matlandet Sverige.

Länsstyrelsen har i en skrivelse till regeringen och övervakningskommittén för Landsbygdsprogrammet påtalat problemet och föreslagit att Sverige bör införa den möjlighet som medges av EU-förordningen att lämna halverat stöd till större företag. Om inte detta skulle vara möjligt var vårt förslag att företag i Norrlands inland som inte är SME-företag ska kunna få stöd om det finns särskilda skäl. Det kan till exempel vara sysselsättnings-skäl eller att företaget är självständigt men ägs av en koncern med övrig verksamhet på annat håll. Vi har under 2010 fått besked att ingen ändring av reglerna är aktuell.

En annan hämmande faktor är att förädlingsstöd endast kan ges till hårda investeringar i byggnader och maskiner m.m. och inte till mjuka investeringar som produktutveckling och marknadsstudier/marknadsföring. Bärförädling är en ny bransch i vilken företag har ett stort behov av stöd, även till mjuka investeringar.

Samverkan (124)

Av budgeten har hittills 36 procent in-tecknats.

Åtgärden är svår att få intresse för då möjliga insatser kan finansieras via andra åtgärder med bättre ekonomiska villkor.

Infrastruktur (125)

Av budgeten har 29 procent in-tecknats.

Endast några få ansökningar till projekt för småskaliga energilösningar har kommit in till Länsstyrelsen, efterfrågan på vägförrättningar för samfällda vägar är svag. Bidragsandelen är för låg för att någon ska kunna driva projekt för att initiera samverkan om skogsbilvägar.

Länsstyrelsen har tidigare år i en skrivelse till SJV och Övervakningskommittén föreslagit höjd stödprocent för skogsbilvägar för att göra det möjligt för Skogsstyrelsen att uppmuntra initiativ till samverkan. Svaret på denna framställning var negativt. Tillsammans med Metria har vi hållit informationsmöten för att skapa intresse för anläggningsförrättningar för samfällda vägar. Samverkan sker med projektet Bioenergigårdar för att initiera småskaliga energilösningar.

Axel 2

Utvald miljö

Av budgeten har hittills 83 procent in-tecknats.

Åtgärden har fram till början av detta år haft en mycket låg anslutning. Som följd av ett utåtriktat arbete från Länsstyrelsen, med syfte att initiera projekt för upprustning av överloppsbyggnader och för restaurering av våtmarker och betesmarker, har nu åtgärden kommit igång mycket bra.

Axel 3

Diversifiering till annan verksamhet än jordbruk

Av budgeten har hittills 47 procent in-tecknats.

I genomförandestrategin för Landsbygdsprogrammet i Västerbotten har åtgärden en delad budget på projekt- och företagsstöd. Intresset är stort för de medel som budgeterats för projektrelaterade verksamheter medan det är betydligt lägre utnyttjandegrad för företagsstödet i åtgärden. En förklaring är begränsningen i stödformen där stöd endast ges till diversifiering och inte till primärproduktion.

I åtgärden finansieras bl.a. projekten *Grön Framtidsgård* och *Gröna piloter* som drivs av LRF och som är länsöverskridande mot Norrbotten. Dessa projekt ansöker om att få fortsätta sin verksamhet 2011-2013 varför det sannolikt inte blir aktuellt att göra några särskilda insatser för att öka intresset för åtgärden.

Generella insatser för affärsutveckling av mikroföretag (312)

Av budgeten har hittills 61 procent in-tecknats.

Intresset för åtgärden har ökat avsevärt under senare delen av året. En anledning är stödet till insatser som leder till måluppfyllelse för de ”nya utmaningarna”, särskilt Matlandet. Intresset för att bedriva projekt som bidrar till att förverkliga visionen Matlandet är stort. Den tilldelade budgeten för ändamålet kommer väl att in-tecknas och ytterligare medel till projekt i den andan tas därför från den ordinarie budgeten. Från åtgärden har vid två tillfällen under året omförts totalt 4 450 tkr (20 procent) till Främjande av turistnäringen (313) vilket också fått konsekvens för utnyttjandegraden.

Grundläggande tjänster för ekonomin och befolkningen på landsbygden(321)

Av budgeten, med undantag av bredband, har hittills 39 procent in-tecknats. Om bredband inkluderas är utnyttjandegraden 83 procent.

Efterfrågan är fortfarande låg när det gäller den del som avser grundläggande tjänster och Länsstyrelsen har gått ut med riktad information till berörda aktörer och nyckelpersoner i länet. Den har samordnats med information om regionalt serviceprogram. Länsstyrelsen har också tagit initiativ till projektet Modellutveckling för hållbara servicelösningar med Regionförbundet Västerbotten som projektägare. Målsättningen är att ta fram och sprida olika servicemodeller för kommersiell och offentlig service som kan implementeras i länet.

Då det nu även är möjligt att använda tidigare beviljade medel i åtgärden till satsningen på bredband kommer budgeten sannolikt att in-tecknas helt.

- Hur länsstyrelsen har samarbetat med de s.k. Leader-grupperna inom respektive område, för att förenkla och effektivisera arbetet med Leader (axel 4), inklusive rekvisitionsarbetet.

Samtliga Leaderområden har nu börjat fatta beslut och arbetar aktivt med att genomföra respektive program. Länsstyrelsen har löpande, ofta informella, dagliga kontakter med verksamhetsledarna i LAG-grupperna för att ge råd och stöd i olika frågor som rör rutiner och allmän ärendehantering. Vi ger också råd i frågor om handläggning i IT-systemet och diskuterar rollfördelning mellan Länsstyrelsen och LAG.

LAG finns representerade både i det Regionala partnerskapet för Landsbygdsprogrammets genomförande och i Partnerskapet för serviceprogrammets genomförande. Här ges övergripande information om hur programmen löper och i andra aktuella frågor som har betydelse för landsbygdens utveckling. Partnerskapen har en viktig roll som stöd och bollplank för Länsstyrelsen. Under året har vi haft två möten med partnerskapen och tre nätverksträffar för verksamhetsledare och ordförande i LAG i länet. Vid mötena har vi fört mer generella diskussioner om gemensamma rutiner för ansökningar och rekvisitioner. Vid sista nätverksträffen under året har LAG fått utbildning i hantering av allmänna handlingar, diarieföring samt arkivering.

Tillsammans med Trekom Leader (Malå, Norsjö, del av Skellefteå) har Länsstyrelsen också genomfört en samverkansträff för ordförande och verksamhetsledare i Norrbotten och Västerbotten, Jordbruksverket, Landsbygdsnätverket och European County Net (ECN).

Länsstyrelsen har tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten förbättrat rutinerna för att hantera länsöverskridande projekt. Kontakterna är frekventa mellan handläggarna i de båda länen, de gäller i huvudsak projektdiskussioner och stöd i ärendehandläggningen. Det gäller även arbetet med Leader och är särskilt viktigt eftersom det finns länsöverskridande Leaderområden, Leader Lappland som administreras av Länsstyrelsen Västerbotten och Leaderområdet Mare Boreale som Länsstyrelsen i Norrbotten ansvarar för.

Länsstyrelsen har besökt samtliga verksamhetskontor för att diskutera genomförandet av resp strategi. Frågor som tagits upp är bl.a. hur man arbetar för att Leaderprogrammen ska få genomslag i Leaderområdena och hur man arbetar med Leadermetoden.

- Kostnaderna för olika arbetsmoment för efterarbete med blockinventeringen med relevans för landsbygdsprogrammets genomförande, samt

Efterarbetet med blockinventeringen har framförallt handlat om uppdatering av åtaganden för miljöersättningar på grund av nya blockidentiteter och blockarealer samt återkrav av belopp som visat sig felaktigt utbetalda under åren 2005-2009.

Större delen av arbetet under 2010 har berört betesmarker. En betydande arbetsuppgift har även varit telefonrådgivning i samband med Jordbruksverkets utskick av brev med resultat från blockinventeringen. Under 2010 har direktkonterats 248 tkr som kostnader för avgränsade arbetsuppgifter efter blockinventeringen. Till detta kan läggas kostnader för arbete som varit så integrerat i den ordinarie stödhanteringen att kontering av denna tid inte kunnat göras.

- Antalet åtagandeplaner inom miljöersättningarna som har upprättats respektive reviderats under 2010 samt en uppskattning av hur många av dessa som har upprättats respektive reviderats till följd av de ändrade definitionerna av ersättningsberättigande betesmarker och slätterängar.

Vi har upprättat 32 nya åtagandeplaner och reviderat 129 st. Av dessa har ca 15 reviderats pga den ändrade definitionen av betesmarker. Vi bedömer att ingen av de nya ansökningarna tillkommit till följd av den nya definitionen.

Sakområde Fiske

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,17	2,67
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,45	0,36
Verksamhetskostnader exkl ressurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	3 729	2 996
Andel av total produktionskostnad (%)	1,79	1,42
Antal inkomna ärenden ²⁾	578	501
Antal beslutade ärenden	568	500
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1
Bidragsutbetalningar (tkr) ³⁾	3 357	3 366

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden ³⁾ Där länsstyrelsen gör utbetalningen

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Kustfiskebestånden och dess reproduktions- och uppväxtmiljöer är mycket viktiga, både för yrkesmässigt och övrigt fiske i området. Länsstyrelsen har under året prioriterat arbetet med bestånden av kustsik, framför allt genom intensivt arbete i projekt INTERSIK (www.intersik.se).

Länsstyrelsen har fortsatt att arbeta för utveckling av vattenbruksnäringen. Under de senaste åren har det till stor del handlat om stimulans till nödvändiga investeringar och avelsprogram, tillgång till sättfisk av god kvalitet och möjligheter till utbildning inom näringen.

För att på bästa sätt kunna arbeta med upplåtelse och förvaltning av statens vatten ovan odlingsgränser är det nödvändigt att ha en genomarbetad strategi och policy. Arbetet utgår från de ekologiska förutsättningarna i vattensystemen och vår strävan är att upplåtelse ska ge förutsättningar för en gynnsam utveckling av fiskturismen, samtidigt som ortsbors och samers behov tillgodoses.

Länsstyrelsen har under året prioriterat fisketillsynen i kustområdet. Framför allt gäller det informationsinsatser eftersom kunskapen om de regler som gäller generellt är bristfällig hos den fiskande allmänheten.

Vandringsproblematiken förbi Stornorrfor kraftverk i Umeälven har fortfarande haft en mycket hög prioritet, liksom de omfattande restaureringarna av flottleder som genomförs i Vindelälvsystemet. Vuxen lekfisk har problem med att passera det kraftverkspåverkade området och ta sig vidare upp till lekplatserna i Vindelälven, dessutom dör ca 25 procent av de lax- och öringungar som på sin vandring ut till havet passerar kraftverkets turbiner.

Dessa problem har utmynnat i ett stort projekt med deltagande från bl.a. Länsstyrelsen, Vattenfall, Fiskeriverket, SLU, Umeå kommun och kommunerna efter Vindelälven samt fiskförvaltare efter Vindelälven. Projektet arbetar även med frågor som handlar om fiske- och fisketurismutveckling. På grund av den stora omfattningen har verksamheterna delats upp i flera mindre delprojekt. Länsstyrelsen har deltagit både i en övergripande styrgrupp och i flera arbetsgrupper.

Bedömning av uppnådda resultat

Projektet Intersik har löpt enligt plan. Stort intresse har visats för projektet och dess resultat, både från den svenska och finska sidan av Bottenviken/Bottenhavet. I Sverige har projektet och dess frågeställningar uppmärksammas nationellt och skapat ett ökat kunskapsunderlag varför frågor kring sik, sikbestånd och förvaltning getts en helt annan prioritering än tidigare. Ett samarbete kring sikfrågor mellan länsstyrelserna efter Norrlandskusten har också etablerats och Fiskeriverket har gett siken en högre prioritet. Tidningar och radio har också förmedlat kunskap och information från projektet till allmänheten.

Produktionen i vattenbruket har utvecklats positivt vilket också skapar ytterligare arbetstillfällen. Det arbete som Länsstyrelsen tidigare bedrev tillsammans med bl.a. Länsstyrelsen i Jämtland och Fiskeriverket med att etablera Kälarne fiskeriförsöksstation som ett nationellt centrum för rödingavel och vattenbruksutbildning, har nu gett resultat. Exempelvis finns det nu nyinrättade vattenbruksutbildningar i Kälarne som väckt stort intresse. Det är positivt då branschen behöver välutbildad personal för att kunna producera fisk av god kvalitet och skapa god lönsamhet.

Policyn för upplåtelse och förvaltning av statens vatten ovan odlingsgränsen är under slutlig bearbetning.

Länsstyrelsen har tagit fram ett uppskattat informationsmaterial om de fiskebestämmelser som finns för kusten. Det finns både på Länsstyrelsens hemsida och i tryckt version. Utanför de vattendrag där det sker reproduktion av lax och havsöring finns fredningsområden med speciella regler. Länsstyrelsen har under året skyltat upp alla dessa områden och de restriktionsgränser som finns. Länsstyrelsen har också tagit kontakt med kustbevakningen för att diskutera ett mer utpräglat samarbete med tillsynsfrågorna efter kusten.

Under året har en ny fiskväg vid Norrfors kraftverksdamms färdigstälts. I anslutning till denna har en smoltavledare installerats vars syfte är att leda smolten (utvandrande lax- och havsöringsungar) genom fiskvägen och vidare ut i havet i stället för att passera turbiner och tunnel i Stornorrfors kraftverk. Genom EU:s fiskefond har vi också fått medel till biotopåtgärder som väsentligt kan underlätta uppvandringen i den gamla älvfåran. Den fungerar numera som vandringsväg från sammanflödet mellan turbinutlopp och fiskvägen vid kraftverket. Åtgärderna i ”torrfåran” kommer att genomföras under 2011. Ett mycket omfattande projekt för flottledsrestaurering löper i Vindelälven. Syftet är att återställa de skador som orsakats i både huvud- och sidovattendrag under flottningsepoken.

Länsstyrelsen har under året genomfört omfattande provfiskeundersökningar med avseende på flodkräfta och kommer att fortsätta med detta nästa år. Resultaten visar att vi funnit områden och platser med flodkräfta där man tidigare inte kunnat belägga några kända bestånd. Undersökningarna har också visat på att ett tidigare känt bestånd totalt kollapsat.

12. Länsstyrelserna ska redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige 2007–2013.

Inom Europeiska Fiskerifonden EFF råder sedan länge medelsbrist vilket starkt påverkat möjligheterna för Länsstyrelsen att fatta beslut i rimlig takt. Nio projekt har beviljats totalt 9 198 tkr i stöd, varav 714 tkr avser offentlig medfinansiering från Fiskeriverket.

Ett projekt dominerar: ”Från kust till Fjäll” som beviljats 7 770 tkr till fortsatta insatser för förbättrad fiskuppvandring inom fiskeområdet Vindelälven och Umeälvens nedre del. Den ”Leader-liknande” verksamheten med stöd till lokala projekt har kommit igång under 2010.

Länsstyrelsen Västerbotten har därutöver deltagit i Fiskeriverkets Rådgivande grupp för strukturstöd vars uppgift är att bedöma och prioritera större, nationella projekt.

13. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Uppföljningen av Vojmsjöns reglering har varit fortsatt prioriterad under 2010. Frågan om omprövning har tagit ny fart efter Vilhelminabornas omröstning hösten 2008. Under året har Länsstyrelsen arbetat vidare genom att samordna myndigheternas agerande i frågan. De faktaunderlag vi tagit fram tillsammans med Kammarkollegiet och Fiskeriverket har kommunicerats med regleringsföretaget. Underlagen som togs fram under 2009 var en rapport om ekologiska konsekvenser av regleringen och förutsättningar för förbättringar via en omprövning samt ett PM med synpunkter på driften av Vojmsjöns reglering. Materialet pekade ut problematiken kring förändringar av vattenföring sedan flottningstappningarna upphörde i slutet av 1970-talet. En underrättelse med frågor om driften av Vojmsjöns reglering skett enligt gällande domar skickades till regleringsföretaget under hösten 2009. Efter deras mycket korta svar att de i stort följer vattendomen har ytterligare motiverat svar avkrävts företaget. Detta inkom till Länsstyrelsen under september 2010.

En diskussion pågår med Dorotea kommun, Länsstyrelsen i Jämtland och berörda fiskevårdsområden om en omprövning av i första hand bestämmelserna för minimitappning i Saxån.

Under året har två ansökningar om förändringar i två mindre kraftverk hanterats. I nedre delen av Giertsbäcken (biflöde till Vindelälven avrinningsområde 28) har en ansökan kommit in om renovering av kraftverket. Länsstyrelsen bedömer dock att åtgärderna, där bl.a. ökad volym turbinvatten ingår, är så omfattande att det krävs en ny prövning.

I Åmans vattensystem (biflöde till Vindelälven avrinningsområde 28) har Skellefteå kraft ansökt om lagligförklaring av sin anläggning där ett nytt utskov krävs enligt dom. Länsstyrelsen anser dock att en helt ny prövning av tillståndet ska göras där även frågan om krav på fiskväg kan komma att inkluderas.

Länsstyrelsen har även under 2010 fortsatt dialogen kring funktionen av fiskvägen vid Ormsjödammen i Dorotea kommun. Oron över att den fiskväg som byggts inte fungerar är stor hos inblandade fiskevårdsområden. Inom Länsstyrelsen har vattenverksamheten samordnats ytterligare under året. Vi har också planerat samordning av åtgärder i vatten, dvs. restaurering, biologisk återställning, m. m. Dessutom strukturerar vi all tillgänglig vatteninformation i ett gemensamt GIS-tittskåp som stöd för de olika verksamheterna. Diskussioner om en förbättrad samordning av myndighetsutövning inom vattenområdet har påbörjats. Detta kan inkludera omprövning av vattenverksamhet, tillsyn m m.

Tabell 1.2: Fiske

Länsfakta inom fiskeområdet	2010	2009	2008
Antal fiskevårdsområden	174	174	174
Antal yrkesfiskelicenser	25	26	24
Antal fartygstillstånd	47	47	47
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	12	14	27

Kommentarer Tabell 1.2

Antalet yrkesfiskare är i nuläget relativt konstant och detta gäller då även antalet fartygstillstånd. Antalet yrkesfiskare förväntas minska de närmaste åren eftersom medelåldern är mycket hög (63 år) och nyrekryteringen mycket låg.

Sakområde Regional tillväxt

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	10,28	9,41
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	11,09	11,33
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	29 013	27 898
Andel av total produktionskostnad (%)	13,92	13,24
Antal inkomna ärenden ²⁾	588	752
Antal beslutade ärenden	591	776
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	13	2
Bidragsutbetalningar (tkr) ³⁾	111 091	118 819

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden ³⁾ Där länsstyrelsen gör utbetalningen i beloppet bidragsutbetalningar ingår inte bidragen avseende Interreg-programmen utan enbart bidrag som utbetalats via resultaträkningen. Bidragsutbetalningarna som avser Botnia-Atlantica och Norra Periferin redovisas i tabell 3:3.

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Länsstyrelsens resurser inom sakområdet Regional tillväxt är ett viktigt verktyg för att genomföra insatser enligt den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Vårt utvecklingsarbete sker i samverkan med många aktörer inom och utanför länet men också genom ett omfattande internationellt samarbete. Det finns en stor potential för länets utveckling genom detta gränsöverskridande samarbete. De insatser som genomförs bidrar till att länets näringsliv får ökad konkurrenskraft och attraktivitet. En stor del av det gränsöverskridande internationella samarbetet bedrivs genom de territoriella programmen Botnia-Atlantica, Norra Periferin och Nord. 29 procent av Länsstyrelsens medel för projektverksamhet inom regional tillväxt har använts för att medfinansiera dessa Interregprogram.

I juni besökte landshövding Chris Heister Heilongjiang i Kina och skrev då ett förnyat vänlänsavtal för framtida utbyte. Heilongjiang har liksom Västerbottens län en stor rikedom av naturresurser – skog och malm – och behovet av utländsk kompetens och influens är stor.

Inom Norra Periferin bedrivs ett flertal projekt med Västerbottniska aktörer. Huvudsaklig inriktning på dessa projekt är bland annat utveckling av förnybara energikällor, regional ekonomisk tillväxt samt anpassning till klimatförändringarna. De projekt som pågår inom Botnia-Atlantica har i stort sett alla projektpartners från Västerbotten. Ett flertal projekt pågår inom temana näringsliv, kompetens och miljö.

Den strategiska inriktningen på arbetet inom Regional tillväxt har främst varit satsningar inom områdena innovation och förnyelse samt gränsöverskridande samarbete. Genom förändringen av den s k Såddeförordningen 2008 har Länsstyrelsen kunnat bredda användningen av stödet till företag för forskning och utveckling samt innovation. De regionala företagsstöden är ett viktigt instrument för regional tillväxt och sysselsättning i länet. Länsstyrelsen har prioriterat stöd till företag och fördelat en större del av Länsstyrelsens regionala tillväxtanslag till företagsstöd. Verksamheten med företagsstöd har under 2010 bedrivits med samma inriktning som vid lågkonjunkturåren 2008-2009.

Insatser har gjorts för att stimulera företagen till fortsatta investeringar och därmed förhindra varsel och uppsägningar av personal och ha konkurrenskraft när konjunkturen vänder uppåt.

Tyngdpunkten av insatserna inom sakområdet Regional tillväxt ligger på områdena turism och besöksnäring, skog och trä, energi och klimat, tjänstesektorn, kvinnors företagande, service, miljövänlig och effektiv teknik samt förnybar energi. Länsstyrelsen stödjer på olika sätt utvecklingen av miljövänlig och effektiv teknik och förnybar energi. Detta sker genom flera samverkansprojekt inom miljöområdet och med direkta satsningar för att motivera företagen att vid investeringar att genomföra energieffektiviseringar. Länsstyrelsens engagemang inom träbyggnadsbranschen fortsätter med ytterligare utvecklingsinsatser för att uppnå ett energieffektivt, resurssnålt och kretsloppsanpassat byggande.

Landsbygdsprogrammets verksamheter samverkar på ett bra sätt med sakområdet Regional tillväxt. Detta märks tydligt inom vissa prioriterade områden som främst turism och olika typer av service där det finns ett bra samspel mellan finansiering från Landsbygdsprogrammet, Regional tillväxt och företagsstöd. Vi bedriver också verksamheter för att få till stånd en samverkan mellan partnerskapen för Landsbygdsprogrammet och det Regionala Serviceprogrammet. Länsstyrelsen har genom detta bidragit till samordning av insatserna för landsbygdsutveckling och för hållbar regional tillväxt.

Bedömning av uppnådda resultat

Många insatser sker i samverkan mellan näringsliv, forskning och offentlig sektor, både inom och utanför länet. Länsstyrelsen bedömer att samverkan kommer att stärka innovationsförmågan och stimulera till utveckling av nya varor och tjänster. Genom den förordningsändring som genomfördes år 2008 har företagens efterfrågan på finansiering av innovationssatsningar ökat markant.

Av de 95 utvecklingsprojekt som beviljats under året återfinns 40 inom något av de prioriterade områdena. Av dessa 40 projekt bedrivs 11 i en gränsöverskridande samverkan. Verksamheterna i dessa projekt sker oftast i insatser som har ett brett deltagande. Vi bedömer att nya innovativa miljöer kommer att skapas och ge förutsättning till förnyelse och kunskapsöverföring. Under året har ett 40-tal företag beviljats innovationsfinansiering med tillsammans ca 16 miljoner kr för att utveckla såväl produkt- som tjänsteinnovationer.

Bedömningen är att många investeringar i länets företag inte skulle genomföras utan Länsstyrelsens marknadskompletterande finansiering. Tidigare undersökningar visar att investeringarna uteblir, reduceras eller genomförs successivt under en längre tid om stödet uteblir. Genom insatserna har länets näringsliv möjlighet att behålla och stärka sin konkurrenskraft.

Totalt har 83,6 miljoner kr beviljats till 220 företag som sammantaget genomfört investeringar i länet om 226,6 miljoner kr. Av företagen har 47 procent varit nyetablerade. 30 procent av företagen har drivits helt eller delvis av kvinnor. Sammanlagt har företagen bedömt att 485 nya sysselsättningstillfällen, varav 37 procent för kvinnor, kommer att skapas till följd av investeringarna.

Av beviljade stöd, 83,6 miljoner kr, har 34,3 miljoner kr avsett maskiner och utrustning, 24,3 miljoner kr investeringar i byggnader och anläggningar, 17,1 miljoner kr produktutvecklingsinsatser, 5,4 miljoner kr marknadssatsningar, 1,4 miljoner kr utbildningsåtgärder och 1,1 miljoner kr övrigt. Mest stöd har gått till tillverkningsbranschen följt av företagstjänstbranschen och trä- och skogsbranschen.

Av det totala stödbeloppet 83,6 miljoner kr har ca 56,3 miljoner kr lämnats till företag i inlandet och 27,2 miljoner kr till kustområdet.

Genom partnerskapet för det Regionala serviceprogrammet samordnas olika aktörer och deras initiativ till olika serviceåtgärder. De insatser som planeras och genomförs med hjälp av serviceprogrammet och Landsbygdsprogrammet ger goda förhoppningar att länet kan utveckla lokalt anpassade innovativa lösningar inom serviceområdet. De projekt som jobbar med olika former av samordningslösningar för att behålla servicen, är ett försök att i en förändringsprocess ta hänsyn till och att uppnå en hållbar regional tillväxt.

16. Länsstyrelserna ska ge en sammanfattning av verksamheten enligt nedan:

- Redovisa de viktigaste prioriteringarna och insatserna under året, bl.a. inom ramen för den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. För prioriteringen Strategiskt gränsöverskridande samarbete ska särskilt aktiviteter inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen redovisas, samt
- beskriva vilka överväganden som har gjorts vid beslut om medel inom ramen för ändamålen inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

– Redovisa de viktigaste prioriteringarna och insatserna under året, bl.a. inom ramen för den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013. För prioriteringen Strategiskt gränsöverskridande samarbete ska särskilt aktiviteter inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen redovisas,

Anslaget för Regional tillväxt är ett viktigt verktyg för att genomföra insatser enligt den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. De prioriteringar som gjorts för verksamheten stämmer väl överens med den nationella strategin och med länets regionala utvecklings- och tillväxtprogram. Länsstyrelsen beslutade den 9 mars 2010 om beslutsutrymme, fördelning och prioriteringar av anslaget 1:1 inom utgiftsområde 19, Regional tillväxt.

Prioriteringar

Utvecklingsinsatser ska främst ske inom följande områden:

- Turism och besöksnäring.
- Skog och trä.
- Energi och klimat.
- Tjänstesektorn.
- Kvinnors företagande.
- Kommersiell och offentlig service.
- Miljövänlig och effektiv teknik samt förnybar energi och miljödriven affärsutveckling och miljöhänsyn.

Företagsstödsverksamheten har under 2010 bedrivits med samma inriktning som vid lågkonjunkturåren 2008-2009. För att stimulera företagen till fortsatta investeringar och för att bromsa personalnedskärningarna har utvidgningen av stödområdet för vissa stöd bibehållits liksom möjligheterna till stöd för kompetensutveckling. Under året har vi prioriterat investeringsprojekt som bedömts leda till att bevara eller öka antalet sysselsättningstillfällen.

Insatser under året

Av Länsstyrelsens bidrag (35,6 mkr) till projektverksamhet har satsningar gjorts inom ramen för den nationella strategin för konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Den strategiska inriktningen har främst varit mot området innovation och förnyelse (80 procent) samt gränsöverskridande samarbete (16 procent). 85 procent av Länsstyrelsens projektmedel har använts till medfinansiering av olika EU-program.

Av den totala budgeten är störst andel, 34 procent, medfinansiering till Mål 2 Övre Norrland, varav 17 stycken gällt fleråriga fortsättningsprojekt och två nystartade. 29 procent av budgeten har beviljats till Interregprogram genom 25 olika projekt. Vissa av dessa projekt återfinns inom området innovation och förnyelse. Landsbygdsprogrammet har beviljats 22 procent av budgeten i 36 olika projekt. Resterande 15 procent avser regionala projekt enligt länets tillväxtprogram.

Totalt har 83,6 miljoner kr beviljats till 220 företag som sammantaget genomfört investeringar i länet om 227 miljoner kr. Ca 46 procent har beviljats i form av Regionalt bidrag till företagsutveckling, 35 procent som Regionalt investeringsstöd och 19 procent som innovationsfinansiering. Innovationsfinansieringen på 19 procent motsvarar ca 16 miljoner kr vilket är nära en fördubbling jämfört med år 2009. Genom förändringen i innovationsförordningen har vi kunnat bredda användningen av stödet till forskning och utveckling och innovation. Västerbotten är ett av de län som satsar mest på innovationsfinansiering.

Flera av innovationsstöden har beviljats inom det prioriterade området Tillväxt inom tjänstesektorn, bl.a. inom sjukdomsdiagnostik. Regionalt investeringsstöd har bl.a. lämnats till ett innovativt tjänsteföretag som utvecklar integrerade program och funktioner för affärssystem. Ett stort antal tjänsteföretag inom skilda branscher har beviljats regionalt bidrag till företagsutveckling.

Insatserna inom området trä har gjorts tillsammans med bl.a. Energimyndigheten, Luleå tekniska universitet, Umeå universitet, andra länsstyrelser och Region Västerbotten. Här kan nämnas verksamheter som även finansieras genom Mål 2 Övre Norrland: Trästad 2012, Utvecklingscentrum för värmebehandling och Egenskapsstyrd trätorkning, ESTOR. Insatser har även gjorts i verksamheten Kompetenscentrum Byggnad-Luftkvalitet-Hälsa som är ett interregprojekt via Botnia-Atlantica. I utvecklingsinsatserna deltar bl.a. Österbottens förbund, Yrkeshögskolan Novia och Umeå universitet. Dessutom har Länsstyrelsen tillsammans med Energimyndigheten, Umeå och Robertsfors kommuner medverkat i insatser för att kvalitetssäkra byggprocessen och kunskapen om att bygga energieffektivt i kallt klimat genom projektet Energieffektivt byggande i kallt klimat.

Flera tillverkningsföretag inom husbyggnads-, träkomponent- och snickeribranscherna har erhållit Regionalt bidrag till företagsutveckling eller Regionalt investeringsstöd under 2010.

Inom området energi och miljö kan exempelvis nämnas två verksamheter som bedrivits tillsammans med Energimyndigheten. Den ena är Energisamverkan Norr där också de fyra nordligaste länsstyrelserna deltar. Den andra är Norrbottens och Västerbottens Energi- och Klimatoffensiv (NV-Eko) som bedrivs tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Länsstyrelsen Västerbotten är själv projektägare för Bioenergigårdar i ett nytt landskap samt SEE-Hållbara mötesplatser i Norr. Bioenergigårdar i ett nytt landskap har som syfte att bl.a. skapa sammanhängande områden inom vilka samverkan skapas för produktions- och produktivitetshöjande åtgärder. Förutom ett stort privat deltagande finansieras det med offentliga medel genom bl.a. Energimyndigheten, kommuner och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). Genom SEE-Hållbara mötesplatser i Norr ska nätverk och mötesplatser skapas för att kunna visa upp unika exempel på arbete för hållbar utveckling i länet.

Ytterligare en verksamhet inom miljöområdet och som även bedöms uppfylla kriterierna för EU:s strategi för Östersjöregionen är Rinnande vatten i Kvarken. Projektets syfte är att förbättra tillståndet och kunskapen om Kvarkenregionens rinnande vattendrag. Verksamheten ska bidra till att nationella och regionala miljömål uppfylls.

Inom energi- och miljöområdet har företagsstöd lämnats bl.a. till utveckling av alternativa energislag (vind och sol) och laddhybridfordon.

Turism är ett viktigt område med stor potential som kan skapa tillväxt i länet. Större delen av de satsningar som har genomförts finansieras också genom Landsbygdsprogrammet. Förutom de satsningar som gjorts på destinationsutveckling kan nämnas Vandringsturism i Vindelfjällen. Avsikten är att utveckla Ammarnäsområdet genom att marknadsföra vandringslederna samt de stora natur- och kulturvärden som finns i anslutning till dem. Insatser har också gjorts för att skapa en helt ny fiskedestination av hög internationell klass tillsammans med interregprogrammet Botnia-Atlantica. Utvecklingsinsatserna bedrivs i Norge samt i Lycksele, Storumans, och Sorsele kommuner.

Flera stora turistsatsningar har kunnat genomföras med hjälp av Länsstyrelsens regionala företagsstöd, framför allt i Tärnaby- Hemavanområdet, men också i övriga delar av länet. Investeringarna har gällt såväl boende- som aktivitetsanläggningar och marknadssatsningar. Viktiga prioriteringar har varit säsongförlängning liksom kvalitets- och attraktivitetshöjande insatser.

Den demografiska utmaningen med ett ökande antal äldre invånare kräver en mobilisering och ett nytänkande inom serviceområdet, exempelvis kommersiell service, vård och omsorg. Länsstyrelsen har genom Landsbygdsprogrammet och tillsammans med Tillväxtverket påbörjat satsningar som beskrivs under avsnittet kommersiell service. Dessutom bedriver Länsstyrelsen EU-initiativprojektet CREATOR vars mål är att anpassa och nyansera hälso- och sjukvården på regional nivå. Målet är också att små och medelstora företag utvecklar produkter och/eller tjänster som tilltalar den åldrande befolkningen. Länsstyrelsen deltar som finansiär i Botnia-Atlanticprojektet SuperNurse Botnia 2 vars verksamhet ska bidra till att säkra tillgång till kvalificerad vårdpersonal och god vård inom Kvarkenområdet. Förutom finskt deltagande är Umeå universitet med i projektet.

EU:s strategi för Östersjöregionen

Inom det strategiska gränsöverskridande samarbetet har ett flertal aktiviteter genomförts inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen. Vi vill här nämna två satsningar som ryms inom prioriteringarna skog, trä, energi och klimat och som leder till hållbar utveckling. Det ena är "Ökat utnyttjande av skoglig biomassa" där Skogsforskningsinstitut METLA i Finland är projektägare. Målet är att lokalt möta målsättningen om förnybar energianvändning. Det andra är "Från bioavfall till bionäring" där Yrkeskolegskolan vid Åbo Akademi är projektägare. Syftet är att öka återanvändning av rötbara organiska avfallsprodukter för produktion av förnybar skogsråvara.

Ytterligare en aktivitet kan nämnas som bedrivits och som fortfarande pågår inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen är "Sikens yngelproduktion". Projektägare är Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet i Vasa. Målet för projektet är att producera kunskap om sikens rekrytering och tillstånd.

- beskriva vilka överväganden som har gjorts vid beslut om medel inom ramen för ändamålen inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Region Västerbotten disponerar under 2010 för sitt arbete med Regional tillväxt 34 procent av länets anslag på 126,5 mkr. Med utgångspunkt i Länsstyrelsens del av länets anslag, 83,5 miljoner kr, har en beslutsram på 122 miljoner kr framräknats, varav 71 procent lämnats i form av företagsstöd och 29 procent som projektfinansiering. Vid framräkning av årets beslutsutrymme för Länsstyrelsen har vi tagit hänsyn till beviljat ramprogram för företagsstöd genom Mål 2 Övre Norrland.

De överväganden som har gjorts vid beslut om beslutsutrymme mellan ändamålen bygger på:

- beräknat behov av kompletterande investeringskapital för en hållbar tillväxt i länets företag (ändamål 1, 2 och 5),
- beräknad finansiering av länets regionala serviceprogram (ändamål 3 och 6)
- beräknad finansiering av främst pågående projekt till Mål 2 Övre Norrland samt pågående och nya till Botnia-Atlantica, Norra Periferin och Landsbygdsprogrammet (ändamål 6).

Utgångspunkten för beslut om medel till insatser inom de olika ändamålen är att satsningarna leder till innovation och förnyelse med ett effektivt samspel mellan forskning, näringsliv och offentlig sektor för utveckling av varor och tjänster. Insatser som genomförs kan finansieras både med innovationsbidrag till företag och med projektbidrag. Satsningarna ska leda till ett konkurrenskraftigt näringsliv, att arbetstillfällena bevaras eller skapas, liksom nya företag. Ett resultat av det regionala tillväxtarbetet är också att vi får en utveckling som främjar boende och företagande på landsbygd och i glesbygd med hållbara lösningar som ger synergieffekter mellan ekonomiska, sociala och miljömässiga faktorer. Anslaget för regional tillväxt är här ett instrument tillsammans med bl.a. Landsbygdsprogrammet och det Regionala Serviceprogrammet. Vi ska också främja det gränsöverskridande samarbetet genom exempelvis de territoriella programmen Botnia-Atlantica, Norra Periferin och Nord. Jämställdhetsperspektivet ska integreras i all verksamhet.

17. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur andra statliga myndigheter tillämpar länets regionala utvecklingsprogram, hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker samt hur samverkan utvecklas.

Samverkan mellan Länsstyrelsen och statliga myndigheter sker på en rad olika sätt och inom flera verksamheter. Under året har landshövdingen t.ex. anordnat en serie samtal med olika teman. Den 26 mars var temat Grön omställning då statliga myndigheter bl.a. representerades genom miljöminister Andreas Carlgren från regeringen, av Umeå universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Länsledningen träffar också regelbundet chefer och ledningar från andra statliga myndigheter som är lokaliserade i Västerbottens län. Vid landshövdingens träff den 15 september samlades företrädare för regionens statliga myndigheter, cirka 20 myndigheter var representerade. Vid träffen lämnades specifikt information om regional tillväxt och Länsstyrelsens ansvar.

Inom ramen för Regionalt bidrag till företagsutveckling kan företag söka s.k. forskarcheckar (motsvarar konsultcheckar) för att anlita disputerade forskare för tillväxtfrämjande utvecklingsprojekt. Samverkan sker med Enheten för Näringsliv och Samhälle (ENS) vid Umeå universitet. För att ytterligare stimulera företagen att utnyttja denna möjlighet har Länsstyrelsen och ENS börjat planera en uppföljningsenkät och informationsinsatser där vi visar på goda exempel.

Vi har varit engagerade i regeringens särskilda satsning, Kosmopolitprojektet, som ska ta tillvara utlandsfödda svenskers kunskap om internationella marknader.

Vi har också tillsammans med projektägaren Exportrådet marknadsfört projektet för att i länet skapa intresse för att delta i det nätverk som ska bildas.

De statliga myndigheterna i länet bidrar på bred front i tillämpning och genomförande av det regionala utvecklingsprogrammet. Det visar på ett tvärsektorielt arbetssätt som bidrar till en helhetssyn i det regionala utvecklingsarbetet.

Några exempel på samverkansområden och samverkande myndigheter:

- Etableringen av ett North Sweden European Office med syfte att ta tillvara möjligheter till regional och lokal utveckling som det svenska medlemskapet i EU erbjuder. Ett avtal finns t.o.m. 2013 med deltagande av bl.a. länsstyrelserna i Norrbottens- och Västerbotten län, Umeå universitet och Luleå tekniska universitet.
- Inom området klimatanpassning genomför Länsstyrelsen i nära samarbete med Statens Geologiska Institut och SMHI en klimat- och sårbarhetsanalys. Analysen omfattar en översiktlig inventering av områden inom länet med risk för skred, ras, erosion, slamströmmar och översvämning. Resultatet kan ligga till grund för en värdering av risker för bebyggelse, väg- och järnvägsinfrastruktur, industrier med miljöfarlig verksamhet, dammar, deponier och förorenad mark.
- Länsstyrelsen koordinerar ett regionalt innovationsråd vilket är en samverkan kring rådgivning och finansiering av innovationsutveckling. Förutom Länsstyrelsen deltar Almi Företagspartner, Innovationsbron, Uminova Innovation och Innovation Västerbotten. Innovationsrådet har även en samverkan med Sveriges Miljöteknikråd, Energimyndigheten, Tillväxtverket, VINNOVA etc.
- Länsstyrelsen ingår i partnerskapet för produktutveckling inom små företag i Västerbotten. Partnerskapet, som leds av Almi Företagspartner Nord AB, bereder och prioriterar ansökningar för senare beslut av Tillväxtverket.
- Länsstyrelsen samverkar med Umeå universitet kring regionalt bidrag till företagsutveckling i form av s.k. forskarcheckar.
- Länsstyrelsen bedriver projektet Vindbruk i Västerbottens län tillsammans med Boverket. Syftet är att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag som klarlägger förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraft i länet.
- Inom serviceområdet har Länsstyrelsen initierat projektet Modellutveckling för hållbara servicelösningar där samverkan sker med Tillväxtverket. Region Västerbotten är projektägare.
- Inom mineralprospekteringsområdet sker utvecklingsinsatser tillsammans med Region Gävleborg, Länsstyrelserna i Norrbotten, Västernorrland och Jämtland samt Sveriges geologiska undersökning och Näringsdepartementet. Insatser bedrivs inom projektet Geodigitalia samt med informations- och utbildningsverksamhet, och mineralprospektering för allmänheten.
- I Interregprojektet Gränsöverskridande fjällräddning, som har målet att skapa en starkare gränsregional samverkan i samband med räddningsuppdrag i fjällmiljö, deltar polismyndigheten i Västerbotten län.
- Inom energi- och miljöområdet finns ett flertal projekt som bedrivs i samverkan med andra länsstyrelser och Energimyndigheten. Här kan nämnas Energisamverkan Norr, Norrbotten och Västerbottens Energi och Klimatoffensiv samt Bioenergiårdar i ett nytt landskap.
- Umeå universitet och Luleå tekniska universitet deltar i samverkan i ett flertal trä- och byggnadsprojekt.
- Luleå tekniska universitet är projektägare för Norden i Barentsregionen vars mål är att skapa ett varaktigt samarbete inom historia och samhällsvetenskap mellan universitet inom Barentsregionen. Verksamheten bedrivs inom Interreg Nord och finansieras bl.a. av Länsstyrelsen.

Kommentar till utveckling av samverkan

Innovationsrådet är det samverkansorgan som koordinerats av Länsstyrelsen och har haft en viktig roll för att samordna resurser och finansiering till idéer med potential att kommersialiseras och på sikt skapa tillväxt. Under hösten bestämdes att detta samarbete ska fortsätta.

Många projekt ingår i ett gränsöverskridande samarbete, framför allt deltar många statliga myndigheter i Finland. Genom en bred och effektiv samverkan får vi fördjupad kunskap vilket medför att insatserna utvecklas och innovativa hållbara miljöer kan skapas. Samverkan samt deltagandet mellan och med de olika statliga myndigheterna har utvecklats positivt och insatserna överensstämmer med länets regionala utvecklingsprogram.

18. Länsstyrelser i län utan självstyrelseorgan och samverkansorgan ska:

- Redovisa en kortfattad och översiktlig bedömning av resultatet av det regionala tillväxtarbetet, samt
- redovisa exempel på och kommentera hur länets regionala utvecklingsprogram samordnats och genomförts i länet.

Länsstyrelser i län med självstyrelseorgan och samverkansorgan ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och självstyrelseorganet respektive samverkansorganet samt hur denna samverkan utvecklats samt ge en kortfattad och översiktlig bedömning av resultatet av sin verksamhet inom det regionala tillväxtarbetet.

Inom området Regional tillväxt samverkar Länsstyrelsen med Region Västerbotten som har det regionala utvecklingsansvaret. Då det gäller regional tillväxt och arbetet med det regionala tillväxtprogrammet sker samarbetet i ett regionalt utvecklingsråd där Länsstyrelsens ledning deltar. Det mer praktiska arbetet pågår i en s.k. samsynsgrupp vars uppgift är att vara rådgivande till Region Västerbotten inför prioriteringen av ansökningar i olika EU-program. Här ingår förutom Länsstyrelsens ledning även tjänstemän som är ledamöter eller delegater i EU-programmens styrkommittéer. Innan prioriteringarna sker inom samsynsgruppen har de ärenden som tas upp avseende Mål 2 Övre Norrland först behandlats i en samråds- och prioriteringsprocess mellan strukturfondspartnerskapets sekretariat, Länsstyrelsen i Norrbotten och Region Västerbotten.

I Länsstyrelsens beslut den 9 mars 2010 om beslutsutrymme, fördelning och prioriteringar av anslaget Regional tillväxt fastslogs att samverkan med Region Västerbotten främst ska ske inom områdena turism, energi och klimat, kommersiell och offentlig service, landsbygdsutveckling med bl.a. bredbandssatsningar, konkurrensområdet, kompetensförsörjning, regeringens varseluppdrag och finansiering.

Turism

Länsstyrelsen har under året påbörjat ett samarbete med Region Västerbotten, destinationerna Hemavan-Tärnaby och Södra Lappland för att utveckla turismen inom området. Förutom regional tillväxt är även handläggare inom områdena kulturmiljö och miljö involverade. I destination Södra Lappland ingår också Strömsund i Jämtlands län. Meningen är att de båda destinationerna ska ta fram var sin affärsplan för att utveckla turismen i området. Samverkan sker även genom satsningen på vandringsturism i Vindelfjällen. På initiativ från Region Västerbotten har vi även deltagit i samverkan beträffande fiskeprojekt som ofta har stark koppling till turismen.

Energi och klimat

Samverkan med Region Västerbotten sker exempelvis via genomförandeorganisationen för länets energi- och klimatstrategi. Samarbetet med Region Västerbotten utvecklas positivt. Via projektet Norrbottens och Västerbottens Energi- och Klimatoffensiv (NV-Eko) finansierar Länsstyrelsen en del av kostnaden för projektanställd personal.

Projektets mål är att etablera ett regionalt energikontor och genomföra en kraftsamling för en miljödriven affärsutveckling i de nordligaste länen.

Kommersiell och offentlig service samt landsbygdsutveckling

Region Västerbotten ingår i de båda partnerskapen för det Regionala Serviceprogrammet och Landsbygdsprogrammet. Samverkan sker exempelvis genom projektet Modellutveckling för hållbara servicelösningar där Region Västerbotten finns som projektägare och Länsstyrelsen deltar i en referensgrupp. Samverkan beträffande bredbandsåtgärder finns redovisade under landsbygdsutveckling.

Övrig samverkan

I frågan om övrig samverkan kan nämnas finansiering av North Sweden European Office med Region Västerbotten som projektägare, aktiviteterna Västerbotten på Grand Hotell 2010 och informationsinsatser inom konkurrensområdet. Samverkan sker också inom infrastrukturområdet och vid uppbyggnaden av regionens kompetensplattform.

Förutom detta samverkar vi med Region Västerbotten vid informationsträffar, 2-3 gånger per år, med handläggare som jobbar med regional projektverksamhet. Tjänstemän från Länsstyrelsen har även deltagit i vissa av de träffar som Region Västerbotten anordnat för kommunernas näringslivssekreterare.

Under hösten har Region Västerbotten i dialog med kommuner, statliga myndigheter, näringslivsföreträdare mfl arbetat med revidering av den regionala utvecklingsstrategin. I denna process har Länsstyrelsen varit delaktig.

Samarbetet och samverkan har utvecklats mycket positivt under året. Den breda samverkan leder till att olika kunskaper tas tillvara och olika finansieringsmöjligheter kan diskuteras för ett bättre utfall för regionens befolkning och näringsliv. En ökad samverkan förväntas på sikt leda till en tydligare roll och ansvarsfördelning mellan Region Västerbotten och Länsstyrelsen, vilket i sig är positivt.

19. Länsstyrelserna ska redovisa hur de stödjer utvecklingen av miljövänlig och effektiv teknik och förnybar energi, samt stimulera företag till miljödriven affärsutveckling och till att använda miljöhänsyn som medel för att stärka sin konkurrenskraft. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på planerade och genomförda aktiviteter och förekommande åtgärds- och utvecklingsbehov på nationell och regional nivå. Länsstyrelser i län utan självstyrelseorgan och samverkansorgan ska även redovisa hur detta arbete hanteras i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen stödjer utvecklingen inom ovanstående område genom att:

- främja samverkan genom ökat erfarenhetsutbyte och samordning mellan olika samhällsintressen
- utveckla och sprida ny kunskap och information till omgivande samhälle
- ställa krav på miljöanpassade varor och tjänster som används i vår egen verksamhet
- genomföra konkreta utvecklingsinsatser i samarbete med forskning, näringsliv och samhälle

Arbetet med att förena miljötankande och företagande är väl integrerat i det regionala tillväxtarbetet både i mål, strategier och i åtgärder. Länsstyrelsens fördelnings- och prioriteringsbeslut den 3 mars 2010 för anslaget 1:1 inom utgiftsområde 19, Regional tillväxt anger bland annat att de viktigaste insatserna och prioriteringarna finns inom miljödriven affärsutveckling, energi och klimat, miljövänlig och effektiv teknik samt förnybar energi.

Exempel på aktiviteter

I syfte att utveckla handläggningen av de regionala företagsstöden med avseende främst på energieffektivisering har företagsgruppen sökt och beviljats särskilda medel för 2010/2011. Projektansökan upprättades under juli-augusti, beslut om medel fattades av Länsstyrelsens interna klimatråd i oktober, konsultupphandling avslutas i november och projektet startade i december.

Avsikten är att med hjälp av extern kompetens i ett urval av företag som ansöker om regionala företagsstöd översiktligt ta reda på den aktuella energisituationen, vilken påverkan planerad investering kommer att få och om företaget kan motiveras att genomföra ytterligare åtgärder för energieffektivisering. Projektet är en ambitionshöjning och ett led i arbetet med att främja en hållbar tillväxt i stödföretagen. Tanken är också att Länsstyrelsens handläggare genom projektet ska höja sin egen kompetensnivå och därigenom förutsättningarna att bedöma viktiga miljömässiga aspekter vid handläggning av ärenden.

Nedan följer några verksamheter som Länsstyrelsen medfinansierar och som ligger i linje med ovanstående prioriteringar:

- o Norr- och Västerbottens Energi- och Klimatoffensiv, NV-EKO
- o Energisamverkan Norr
- o Ökat nyttjande av skoglig biomassa, Forest Power
- o Gröna Västerbotten
- o Trästad 2012

Exempelvis är Trästad 2012 en satsning med energieffektivt, resurssnålt och kretsloppsanpassat byggande i fokus. Det ska tjäna som inspirationskälla för lokala byggare, arkitekter, planerare och politiker. Syftet är att utveckla svensk kompetens och teknik, och på sikt skapa en europeisk och global marknad för modern industriell träbyggnadsteknik. Projektet är landsomfattande där företag och olika byggprojekt samarbetar med flera universitet, forskningsinstitut, fyra länsstyrelser, fyra regionförbund och arton kommuner.

För att konkretisera åtgärds- och utvecklingsbehoven använder sig Länsstyrelsen aktivt av regionala projekt- och investeringsstöd för utvecklingsinsatser. Exempelvis kartläggs i Västerbotten intressanta affärsidéer, varor och tjänster med fokus på miljöteknik. Därefter genomförs en behovsinventering inom ett urval av intressanta företag. I arbetet ingår också att stärka samarbetet mellan olika företag och regioner för lärande, erfarenhetsspridning och utvecklade systemlösningar. Ett exempel är att Länsstyrelsen stödjer utvecklingsprojekt som handlar om elfordon och laddinfrastruktur med målet att introducera eldrivna bilar och stadsbussar.

Länsstyrelsen har under året finansierat flera olika åtgärder som handlar om att sprida kunskap och information till näringsliv och kommuner kring frågor som handlar om att förena företagande och miljöhänsyn. Bland annat genomförs i länets kommuner rundabordssamtal och företagsseminarier där intresserade politiker, tjänstemän och företagare får veta mer om vinsterna med energieffektivisering. Länsstyrelsen har också medverkat i planeringsarbetet av en stor regional konferens på tema ”Energi för Norrlands tillväxt”. Bland annat har Länsstyrelsen bekostat en studie över möjligheterna att producera förnybar energi i norra Sverige till år 2020.

Därutöver har Länsstyrelsen upphandlat en energitjänst som syftar till att kartlägga energieffektiviseringspotentialen i samband med investeringsprojekt i företag. Länsstyrelsen ska i samband med beredning av ansökningar om företagsstöd genomföra en översiktlig kartläggning av företagets energianvändning, vilken påverkar den planerade investeringen och om företaget kan motiveras att genomföra ytterligare investeringar med fokus på energieffektivisering.

20. Länsstyrelserna ska redovisa hur ett jämställdhetsperspektiv har integrerats i länsstyrelsens verksamhet inom det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelserna ska redogöra för med vilka aktörer samverkan sker, hur samverkan utvecklats samt vilken roll som lokala och regionala resurscentra för kvinnor har i arbetet. Redovisningen ska innehålla en redogörelse av förekommande åtgärds- och utvecklingsbehov på nationell och regional nivå. Länsstyrelser i län utan självstyrelseorgan och samverkansorgan ska även redovisa hur ett jämställdhetsperspektiv har integrerats i det regionala tillväxtarbetet. Redovisningen ska även ske till Tillväxtverket.

Integrering av jämställdhetsperspektivet

Särskilt sakkunnig i jämställdhet har under året haft en drivande roll i den högnivågrupp som arbetat med den demografiska utmaningen. I detta strategiska arbete har jämställdhetsperspektivet haft en självklar roll och påverkat såväl analys och åtgärdsförslag.

Jämställdhetsintegreringen sker på så sätt att Länsstyrelsen i ansökningsblanketter ställer krav på redovisning av vilka aktiviteter som ska bedrivas för att förbättra jämställdheten. Vid beslut i Nyps handläggningssystem redovisas den bedömning som görs av jämställdheten i projekten och sedan följs detta upp i läges- och slutrapporterna.

När det gäller ansökningar om företagsstöd efterfrågas företagets eventuella jämställdhetsplan, en beskrivning av jämställdhetsarbetet i företaget och den planerade investeringens effekter för jämställdheten. I handläggsystemet registreras företagsledarens kön liksom könsfördelningen på antalet anställda före respektive efter genomförd investering. Under 2010 beviljades 83,6 miljoner kr i regionala företagsstöd i Västerbotten, varav knappt en tredje del till företag ledda av kvinnor. Av totalt 485 utlovade nya jobb har företagen bedömt att 37 procent kommer att tillfalla kvinnor.

Under året har vi påbörjat en uppföljning av jämställdhetsintegreringen i projektverksamheten. En analys har gjorts av ett tiotal projekt utifrån ansökan-beslut-lägesrapport. Av analysen framgår att det är starkt fokus på jämställdhet i form av könsfördelning, exempelvis i rekrytering och styrelsesammansättningar. I analysen påpekas att problemet görs till en fråga som enbart handlar om kvinnor och inte hur man kan jobba för att påverka strukturerna.

Företagsgruppen har aktivt medverkat i Tillväxtverkets arbete med att integrera hållbarhetsaspekterna (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) i företagsstödsärendena. Syftet med utvecklingsarbetet är främst att få en samlad bild av hur vi med företagsstöden lyckas främja hållbar tillväxt, bl.a. med avseende på jämställdhet. Däremot är det osäkert om det kommer att vara möjligt att mäta tydliga effekter i varje enskilt stödärende. En försöksomgång med en ny bankettbilaga har genomförts bland ett antal företag som sökt stöd under hösten 2010.

Länsstyrelsen har intentionen att följa jämställdhetsintegreringen i det regionala tillväxtarbetet framöver. Detta även med utgångspunkt i Länsstyrelsens direktiv för verksamhetsplaneringen för 2011 att prioritera jämställdhetsintegrering beträffande företagsstöd och projektstöd.

Samverkan och resurscentra

Då det gäller jämställdhetsperspektivet jobbar Länsstyrelsen strategiskt med aktörer som Umeå universitet, Handelskammaren, Almi Företagspartner Nord AB, Företagarna etc. I länet finns inte något regionalt resurscentrum och endast ett fåtal mindre, lokala resurscentra. Verksamhet med resurscentra har funnits i flera år och hade initialt en viktig roll genom att framför allt lyfta fram kvinnors villkor och att ta olika initiativ till insatser. Länsstyrelsen anser att resurscentra återger jämställdhetsfrågornas sidoordning och motverkar att de integreras i organisationernas ordinarie strukturer. Vi menar att fokus i stället ska riktas på ett integrerat jämställdhetsperspektiv; det är inte framgångsrikt att lämna frågor om jämställdhet till organisationer eller projekt utanför den egna verksamheten.

Utvecklingsbehov

Tillväxtanalys har nyligen presenterat en rapport (2010:02) där man med vetenskapliga metoder granskat förordningarna om regionala företagsstöd ur ett könsperspektiv. I landets stödområden går mellan 10 och 20 procent av stöden till företag som leds av en kvinna. Skillnaden i stödutnyttjande mellan män och kvinnor i landet förklaras av branschtillhörighet och företagsstorlek. Eftersom kvinnor i högre grad än män driver företag i branscher som har en regional eller lokal marknad, påverkar utformningen av konkurrensvillkoren kvinnor i högre utsträckning än män. Det finns en målkonflikt mellan önskan att kunna lämna stöd till kvinnors företag och att stöden inte får snedvrída konkurrensen. Tillväxtanalys föreslår därför både att konkurrensvillkoren granskas närmare för att säkerställa tydlighet i praxis, och hur reglerna tillämpas i takt med att konkurrensförhållandena förändras i olika branscher. Länsstyrelsen emotser en sådan granskning inför det fortsatta arbetet med att främja kvinnors företagande.

En stor del av Länsstyrelsens projektverksamhet är medfinansiering av Landsbygdsprogrammet och olika territoriella program. För att på ett bra sätt kunna integrera jämställdhetsperspektivet i verksamheten krävs att dessa program har samma och/eller liknande krav som exempelvis Länsstyrelsen.

26. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska samtliga länsstyrelser, med undantag för länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Västra Götalands och Skåne län, redovisa och kommentera:

- Vilka insatser som genomförts, hur insatserna genomförts, vilka aktörer som deltagit i genomförandet samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet,
 - vilket finansiellt stöd inklusive regionala projektmedel som beviljats för utveckling av kommersiell service, samt
 - vilka resultat genomförda insatser har haft på utvecklingen av tillgång till kommersiell service för medborgare och företag.
- Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

– Vilka insatser som genomförts, hur insatserna genomförts, vilka aktörer som deltagit i genomförandet samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet,

Arbetet med det Regionala Serviceprogrammet (RSP) har fått en bra start. Vi har valt att arbeta med ett s.k. remisspartnerskap och ett mindre arbetspartnerskap med cirka 15 deltagare. Arbetspartnerskapet fungerar som ett forum för förankring av prioriteringar, initiativ, redovisning av revideringar och uppföljningar samt ömsesidig kunskapsuppbyggnad inom serviceområdet. Partnerskapet består av företrädare för näringslivet, intresseorganisationer, kommuner och offentlig sektor. Länsstyrelsen har under året genomfört två möten med partnerskapet för RSP.

Ett samarbete mellan det regionala partnerskapet för Landsbygdsprogrammet och det regionala partnerskapet för RSP inleddes under våren 2010. Frågor som rör landsbygdsutveckling är många gånger gemensamma för de båda programmen, varför det är naturligt med samverkan. Stödet till kommersiell service integreras med motsvarande åtgärd i Landsbygdsprogrammet för att förstärka effekterna av åtgärderna i respektive program.

Ett möte med kommunernas handläggare av hemsändningsbidrag har genomförts. Träffen resulterade i att Länsstyrelsen tagit fram rekommendationer för hemsändningsverksamheten. Vi har även informerat om genomförandet av RSP vid en träff med kommunernas näringslivs-ansvariga, anordnad av Region Västerbotten.

Förutom de investeringar som gjorts beträffande kommersiell service genomförs och planeras följande insatser:

- Länsstyrelsen har initierat en träff med representanter för Kompetenscentrum för Tillgänglighet och Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO) för att diskutera tillgängligheten. Mötet resulterade i att HSO genomför ett projekt för att kartlägga tillgängligheten till dagligvarubutiker och bensinstationer för personer med funktionshinder. Projektet genomförs även med medel från Landsbygdsprogrammet.
- Vid ett möte med ICA fick Länsstyrelsen information om eventuella nedläggningshotade butiker de närmaste åren. Länsstyrelsen har därefter tagit kontakt med andra aktörer. En arbetsgrupp bildades med representanter från Region Västerbotten, Länsbygderådet, Länsstyrelsen, Tillväxtverket och ICA. Resultatet är att Region Västerbotten beviljats medel från Tillväxtverket och Länsstyrelsen till projektet Modellutveckling för hållbara servicelösningar. Aktörerna som deltog i arbetsgruppen ingår i projektets styrgrupp tillsammans med representanter för kommunerna.
- Länsstyrelsen har i RSP lyft behovet av utbildning om lokal upphandling i länet. Önskemål har framförts från flera länsstyrelser om att Tillväxtverket skulle ta initiativ till ett projekt om lokal upphandling enligt den modell som utarbetats i Dalarna. Projektet har nu påbörjats och ska bedrivas i Västra Götaland, Skåne och Västerbotten under år 2011.
- En prioritering i RSP är satsningar på e-tjänster för dagligvarubutikerna. Eftersom serviceprogrammen i Jämtland och Västernorrland har liknande prioriteringar har länsstyrelserna i de tre länen påbörjat ett samarbete som eventuellt kan bli ett gemensamt projekt inom området. Projektplanering pågår.
- Posten AB ingår i arbetspartnerskapet för RSP. Posten har tagit initiativ till att starta ett pilotprojekt i Jämtland, Västerbotten och Västernorrland tillsammans med länsstyrelserna i de tre länen och Tillväxtverket. I projektet vill Posten bl.a. titta på möjligheten att nyttja lantbrevbärarna som en resurs inom serviceområdet. Projektet kommer att inledas med en förstudie.

Hållbar regional tillväxt

I RSP är det relevant att ta hänsyn till och försöka balansera de tre dimensionerna i hållbarhetsbegreppet; sociala, ekonomiska och ekologiska. De projekt som jobbar med olika former av samordningslösningar för att behålla servicen, är försök att i en förändringsprocess ta hänsyn till och uppnå hållbar regional tillväxt.

– vilket finansiellt stöd inklusive regionala projektmedel som beviljats för utveckling av kommersiell service, samt

Dessa finansiella stöd har beviljats för utveckling av kommersiell service:

- Investeringsbidrag har under året beviljats med totalt 3 188 tkr. Av dessa medel är 921 tkr från det regionala tillväxtanslaget och 2 267 tkr från regeringens extra medel för att öka tillgängligheten till service i gles- och landsbygder.
- Servicebidrag har beviljats med 700 tkr.
- Hemsändningsbidrag till kommunerna har beviljats med 1 746 tkr.
- Regionala projektmedel för utveckling av kommersiell service har beviljats med 580 tkr.
- Finansiering har gjorts med 544 tkr från Landsbygdsprogrammets åtgärd ”Grundläggande tjänster för ekonomin och befolkningen på landsbygden”.

– vilka resultat genomförda insatser har haft på utvecklingen av tillgång till kommersiell service för medborgare och företag.

Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

Det regionala serviceprogrammet pågår under åren 2010 – 2013. Ett resultatmål i RSP är att 15 företag per år genomför investeringar, och som resultat under 2010 har 22 företag beviljats investeringsbidrag. Resultatmålet för servicebidrag är att max sju företag per år är beroende av och har beviljats servicebidrag. Under året har fyra företag beviljats servicebidrag.

Genom projektmedel har olika verksamheter påbörjats inom områdena servicelösningar, tillgänglighetslösningar, betaltjänster och kompetensinsatser. Några av dessa projekt beskrivs ovan. Dessa insatser återfinns som aktivitets- och resultatmål i RSP.

En revidering och uppföljning av RSP kommer att inledas i början på 2011. Länsstyrelsen kommer därefter att ha en bättre bild över vad insatserna haft för inverkan på tillgången till service för medborgare och företag.

27. Länsstyrelserna ska redovisa vilka insatser som har gjorts på konkurrensområdet, i enlighet med konkurrensförordningen (2008:604).

Länsstyrelsen har under året informerat om konkurrensfrågor samt verkat för att konkurrensaspekter beaktas, dels i vår egen myndighet dels i andra regionala och lokala organ. Exempelvis har Länsstyrelsen, i samarbete med Konkurrensverket och Region Västerbotten, anordnat en regional utbildningsdag kring nya regler i konkurrenslagen om offentlig säljverksamhet. Förutom konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet behandlades även nya regler om rättsmedel i offentlig upphandling samt betydelsen av att slå vakt om konkurrens- och upphandlingsregler och vilka målkonflikter som finns för en kommunal upphandlare. Totalt deltog ett 30-tal personer från enskilda företag, kommuner, myndigheter och andra organisationer.

Länsstyrelsen har därutöver gått ut med en skrivelse till en mängd organisationer i länet där vi informerat om vår kontroll- och främjanderoll. Samtidigt begärde vi att få in tips och idéer på förhållanden som försvårar en sund konkurrens. Ett fåtal svar kom in där vi övergripande bedömde om något strider emot konkurrenslagen och därefter kontaktade Konkurrensverket för samråd. Under året har vi även sett över och förbättrat informationen på webben i samband med lansering av Länsstyrelsens nya webbplats.

Därutöver verkar Länsstyrelsen för att konkurrensaspekter beaktas i det regionala tillväxtarbetet genom att i hanteringen av:

- företagsstöd säkerställa att beviljade stöd inte snedvrider konkurrensen på den marknad där verksamheten bedrivs
- projektmedel säkerställa att tillämpningen av stöden sker i enlighet med EU:s statsstödsregler.

I handläggningen av ovanstående stödformer har ett antal kontrollstationer inarbetats som syftar till att konkurrensaspekter beaktas i det regionala tillväxtarbetet, exempelvis i ansökningsblanketter och vid beslut.

28. Samtliga länsstyrelser, med undantag för länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Västra Götalands och Skåne län, ska särredovisa de medel som erhållits från det under utgiftsområde 19 Regional tillväxt upptagna anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013 för medfinansiering av bidrag avseende regionala företagsstöd i samband med utbetalning från anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Därutöver ska den del som i detta sammanhang utbetalats från länsstyrelsen i form av stöd redovisas. Utestående fordringar mot de myndigheter som disponerar anslaget 1:3 redovisas i not till balansräkning. Uppdraget ska även redovisas till Tillväxtverket.

Länsstyrelsen har under år 2010 erhållit 19 289 tkr från det under utgiftsområde 19 Regional tillväxt upptagna anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013 för medfinansiering av bidrag avseende företagsstöd. Länsstyrelsen har i motsvarande del utbetalat samma belopp från det regionalpolitiska anslaget 19:1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Utestående fordringar mot Tillväxtverket som disponerar anslaget 19:1:3 redovisas i not till balansräkning.

33. Länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län ska redovisa dels egna insatser för att stärka Barentssamarbetet, inklusive insatser som relaterar till det svenska ordförandeskapet i Barentsrådet med arbetsgrupper, dels de insatser som länsstyrelserna gjort för att stödja andra aktörers deltagande i Barentssamarbetet. Kostnader och finansiering för verksamheten ska särredovisas med en uppdelning på insatsernas huvudsakliga inriktning. Verksamheten finansieras inom det under utgiftsområde 5 uppförda anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen.

Länsstyrelsen i Västerbotten är ansvarig myndighet för det regionala Barentssamarbetet tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten. Under verksamhetsåret har Länsstyrelsen beviljats 1 400 000 kr för detta arbete.

Arbetet har delats in i fyra huvudsakliga områden

- Deltagande i Barents regionråd och Barents regionkommitté
- Möjliggöra deltagande i de regionala arbetsgrupperna
- Stöd till framtagande av projekt samt stöd till övriga länsaktörer
- Bevakning av Östersjöfrågor och informationsinsatser

Länsstyrelsens insatser

Länsstyrelsen representerar Västerbotten i Barents Regionråd och Barents Regionkommitté på uppdrag av regeringen. Barents Regionråd har sammanträtt vid två tillfällen och regionkommittén vid fyra tillfällen under året. Länsstyrelsen har arbetat mot människohandel genom att delta i den regionala samordningsgruppen mot prostitution och människohandel.

Länsstyrelsen agerar som sekretariat för de officiella länskontakterna kring vänlänsavtalet, vilket vi har som utgångspunkt för att konkretisera delar av Barentssamarbetet. Sedan 1998 finns SKBIC, Swedish Karelian Information and Business Centre, etablerat i Petrosavodsk. Kontorets uppgift är bl.a. att samordna aktiviteter mellan Västerbottens län och Karelska republiken. SKBIC deltar i aktiviteter och projekt inom ramen för Barents och är en kontaktpunkt för aktörer och företag från länet.

Länsstyrelsen har fortlöpande kontakter med de nationella Barentssekretariaten i Norge och Finland och det internationella Barentssekretariatet i Kirkenes.

Länsstyrelsens deltagande i arbetsgrupperna

För närvarande finns fyra regionala arbetsgrupper inom områdena miljö, kommunikationer, ungdomsfrågor och ekonomiskt samarbete. Länsstyrelsen har kontakter med de svenska representanterna i arbetsgrupperna för att vid behov kunna lyfta upp frågor till behandling i Regionrådet och Regionkommittén.

Länsstyrelsen har under året varit ordförande i den regionala arbetsgruppen för ungdomsfrågor. Den har tagit fram ett nytt arbetsprogram i nära samarbete med Barents regionala ungdomsråd.

En viktig fråga har varit att driva igenom fortsatt finansiering för BRYC, Barents regional youth council för de kommande åren. Västerbotten är representerat i BRYC tillsammans med representanter för de tolv andra regionerna samt för urfolk. Arbetsgruppen har hjälpt till att genomföra BRYC:s event Barents Passion week med temat ”det goda livet i norr” som arrangerades i Kirkenes 26-31 oktober. Totalt deltog 70 personer från Barents varav 13 från Västerbotten och Norrbotten.

Vi har bjudit in till ett samverkansmöte där den nationella gruppen, regionala gruppen för ungdomsfrågor samt BRYC deltog i syfte att utveckla samarbetet.

Den regionala arbetsgruppen för miljö har ett mycket nära samarbete med den nationella miljögruppen. I februari övertog Sverige ordförandeskapet i den nationella gruppen och i samband med det tog Länsstyrelsen över ordförandeskapet i undergruppen naturskydd.

I november hade den nationella och regionala gruppen ett möte i Petrosavodsk. I samband med det arrangerades en workshop med temat hur skapar vi eko-effektiva samhällen på regional och lokal nivå.

Andra aktörers deltagande i arbetsgrupperna

Kulturarbetsgruppen hade sitt förra möte i september i Umeå och fick då bl.a. ta del av Barents rock reggae and rights workshop. Gruppen samordnar också sitt arbete med det nya initiativet från Nordlig dimension för Kultur.

Projektstöd

Stödet till bilateralt och multilateralt projektsamarbete har stor betydelse för kulturellt och mellanfolkligt samarbete, det är i många fall helt avgörande för västerbottniska aktörers deltagande i Barentssamarbetet. Näringslivs- och ungdomsfrågor är särskilt prioriterade områden. Projekt inom områdena kultur och ungdom har stöttats och genomförts under året. Bland annat har filmare från Västerbotten deltagit i Barents TV-festival i Murmansk med stor framgång. En rad andra kulturella och mellanfolkliga projekt har genomförts under året, exempelvis Barents rock Reggae and rights, ett pilotprojekt om mänskliga rättigheter i norr.

Barents builders är ett initiativ för år att öka antalet multilaterala ungdomsprojekt i Barents. Det har pågått under två år som pilotprojekt genom TVIBIT ungdomshus i Tromsö och med bidrag från norska Barentssekretariatet. Västerbotten har deltagit med tre personer i projektet som har avslutats under året.

Länsstyrelsens insatser för att stötta det svenska ordförandeskapet

Den 16-17 februari genomfördes i samarbete med UD ett samverkansmöte med temat gröna näringar. Där deltog aktörer från näringsliv, finansiärer, exempelvis NEFCO, och representanter från arbetsgrupperna i Skellefteå. I samband med Näringsministermötet den 18-19 maj arrangerades ett miniseminarium om Västerbotten och Barents med fokus på kedjan från skog till färdig produkt.

Under september genomförde Länsstyrelsen en delegationsresa med aktörer inom kommunal infrastruktur, dvs. energi, vatten och avfall, till samtliga vänortskommuner i Karelen. Syftet med resan var att förnya kontakterna samt lägga grunden för ett kommande samarbete inom området kommunal infrastruktur. Tanken med samarbetet är att koppla an till ordförandeskapets tema eko-effektiv ekonomi. Kommunerna som besöktes under resan var Kostamuksha, Medchevegorsk, Olonets, Petrosavodsk och Pryasha som alla har vänorter i Västerbotten. Resan följdes sedan upp genom att dessa kommuner inbjöds att delta i workshopen som arrangerades i samband med miljöarbetsgruppens möte i Petrosavodsk. Samtliga kommuner fanns representerade på mötet och är villiga att fortsätta arbeta med frågorna.

Tabell. Redovisning av anslag 5:11 i tkr

Barents regionråd och regionkommitté	163
Stöd till arbetsgrupper	249
Deltagande och bevakning av Östersjösamarbete	167
Stöd till projekt i Barentsregionen	733
Totalt	1 312

Tabell 3.1 Stöd till ekonomiska föreningar

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2010	2009	2008
Företagsstöd	112	166	345
Regional projektverksamhet	712	232	0
Totalt	824	398	345

Redovisade belopp skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Kommentarer Tabell 3.1

Besluten för företagsstöd avser bidrag till kommersiell service. Projektstöden ska bidra till att turistnäringen och främst då destinationssatsningarna i länet utvecklas.

Tabell 3.2: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2007-2013

Strukturfondsadministration (tkr)	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturfondsadministration	3 520	9 172	7,52
- förvaltande myndighet	2 072	9 061	5,64
- attesterande myndighet	25	111	0,15
- kontroller i territoriella program	1 423	0	1,73

Kommentarer Tabell 3.2

Under året har Norra Periferin haft två ansökningsrundor med sammanlagt 13 projektansökningar, varav 9 har godkänts av programmets Övervakningskommitté. Totalt har 36 projekt beviljats under programperioden och ca 79 procent av programmets budget är in-tecknad. 2,50 miljoner euro från programmets ERUF-medel har under året utbetalts till projekten, vilket innebär att programmets utbetalningsmål för 2010 (n+2) överskreds med god marginal. Totala ERUF-utbetalningar under programperioden uppgår till 5,05 miljoner euro.

Norra Periferin anordnade en välbesökt årskonferens under september månad på Irland. Fokus under konferensen var jämlikhet, i syfte att öka projektens kunskap om hur de kan arbeta med jämlikhetsaspekter i sin projektverksamhet.

Vid utgången av 2010 hade Botnia-Atlanticaprogrammet totalt under programperioden beviljat 47 ansökningar och in-tecknat 15,6 miljoner euro av programmets totala ERUF-budget på 30,5 miljoner euro. Tre projekt har avslutats. Totalt hade 3,3 miljoner euro utbetalts vid utgången av 2010, varav 1,2 utbetalts under året. Utbetalningsmålet (n+2) har klarats för 2010.

Uppföljningsbesök hos projekten har startats upp under hösten/vintern 2010. Sekretariatet har en plan för vilka projekt som ska besökas, och den kommer att uppdateras allt eftersom fler projekt startas upp.

Beslut hur programmet ska hantera Östersjöstrategin har tagits och programadministrationen utbyter erfarenheter om Östersjöstrategin med andra program i samband med ERFA-möten och större konferenser som tex Östersjöstrategikonferensen i Tallin anordnad av EU-Kommissionen i oktober i år. Under programmets årskonferens i Björneborg i december hölls ett seminarium om strategin i syfte att öka kunskapen om strategin hos projekten och andra intressenter.

För att få ett bättre jämställdhetsperspektiv i de projekt som pågår och startas upp inom Botnia-Atlantica, gavs också praktiska råd hur projekt kan arbeta för ökad jämställdhet under konferensen.

Programmet har också under slutet av året inlett ett arbete med att få in fler ansökningar inom temana miljö och kommunikationer.

Tabell 3.3: Länsfakta inom EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2010	2009	2008
	41 997	66 970	68 355
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut			
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	335 949	333 022	327 745
- Landsbygdsprogrammet	207 066	187 307	96 261
<i>varav</i> Leader	3 640	433	0
<i>varav</i> miljöersättningar	80 327	76 810	78 128
<i>varav</i> kompensationsbidrag (LFA)	68 402	66 192	68 003
<i>varav</i> företagsstöd	28 620	33 081	15 660
<i>varav</i> projektstöd	23 093	11 224	2 472
- Gårdsstöd	125 277	143 520	137 270

Kommentarer Tabell 3.3

Uppgifterna beträffande företags- och projektstöd omfattar endast utbetalningar inom Landsbygdsprogrammet, inte inom strukturfondsområdet Mål 1 Norra Norrland. Utbetalningarna av gårdsstöd har minskat till följd av kronkursförändringen.

Sakområde Infrastrukturplanering

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,87	1,11
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,25	0,35
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	2 168	2 316
Andel av total produktionskostnad (%)	1,04	1,10
Antal inkomna ärenden ²⁾	59	93
Antal beslutade ärenden	63	91
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser**UFNI projektet**

Ett projekt som Länsstyrelsen är projektägare för som handlar om att utveckla flyget i Norra Norrlands inland. Rikstrafiken arbetar nu med att ta fram ramarna för en ny upphandling av flygtrafiken från hösten 2011. Vi arbetar tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten, Region Västerbotten och de sju kommunala flygplatserna i Norrbotten och Västerbotten för att denna upphandling ska bli så bra som möjligt. Vi har under året träffat Rikstrafiken samt företrädare för Näringsdepartementet och diskuterat flygfrågan. Vi har även gjort en rapport om hur viktigt flyget är för den här delen av Sverige och denna rapport har fungerat som referensmaterial i Rikstrafikens utredning om flygtrafiken.

Bottniska korridoren

Ett projekt som handlar om att visa hur kustjärnvägen i Norrland tillsammans med godsstråket genom Bergslagen är en ekonomisk pulsåder som förser Sverige och EU med strategiska råvaror. Projektet arbetar för att Bottniska korridoren prioriteras i den kommande TEN-revideringen vilket skulle öppna upp möjligheten för en EU-finansierad utbyggnad av infrastrukturen i stråket. Med i projektet är samtliga länsstyrelser och regionförbund från Gävle och norrut, Sundsvallsregionen, Norrtåg, Norrbotniabanan, Ostkustbanan, Mid-Sweden och North Sweden. Bottniska korridoren har träffat en rad beslutsfattare på både nationell och internationell nivå. Inom projektet har man under året tagit fram två rapporter dels Råvaror och transporter i norra Europa och dels En nationell godsstrategi.

Projekt Norrbotniabanan

Norrbotniabaneprojektet finansieras av Umeå, Robertsfors, Skellefteå, Piteå, Luleå, Boden, Kalix och Haparanda kommuner, Region Västerbotten, landstingen och länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten, näringslivet samt EU. Projektet arbetar för att förverkliga Norrbotniabanan och har under året arbetat intensivt med att informera politiker och andra beslutsfattare om vad en satsning på en kustjärnväg norr om Umeå innebär.

IT

Västerbotten har en väl utbyggd IT infrastruktur i stora delar av länet och ligger i topp i Sverige och EU när det gäller IT tillgång på mindre orter. Länsstyrelsen arbetar i nära samarbete med Region Västerbotten och dess avdelning IT Västerbotten för att följa utvecklingen i länet. Länsstyrelsen träffar regelbundet Post och Telestyrelsen och andra myndigheter genom gruppen Länsamverkan Bredband, för att och diskuterar bredbandsfrågor.

Bedömning av uppnådda resultat

UFNI

Resultatet som uppnåtts är att vi fått till stånd en bra dialog med Rikstrafiken och att UFNI-projektet bidrar till att få en bättre flygupphandling.

Bottniska korridoren

Det mest konkreta resultat som uppnåtts är att Näringsdepartementet, till EU-kommissionen, fört fram Bottniska korridoren som ett svenskt förslag på TEN-T projekt. Även finska transportministeriet har förstått betydelsen av korridoren och lyfter fram den.

Projekt Norrbotniabanan

Det konkreta resultatet av projektet är att Norrbotniabanan omnämns i infrastrukturpropositionen. Som en följd av detta har regeringen gett Trafikverket i uppdrag att utarbeta en finansieringslösning för banan. Banan har även varit ett vallöfte för det röd-gröna samarbetet.

IT

De nya stimulansåtgärder som införts för bredbandsutbyggnad har inneburit nya bredbandsprojekt i länet på orter som i annat fall inte skulle ha fått tillgång till bredband. Sammanlagt har Länsstyrelsen under året haft 4 ansökningar om kanalisationsstöd och de beviljade stödmedlen för Västerbotten för perioden 2008-2011 är nu upparbetade. Det innebär att vi, trots att det finns ett stort behov, inte längre kan bevilja kanalisationsstöd för utbyggnad av bredband.

Sakområde Energi och klimat

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,35	1,69
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,86	0,14
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	12 339	8 187
Andel av total produktionskostnad (%)	5,92	3,89
Antal inkomna ärenden ²⁾	7	9
Antal beslutade ärenden	7	7
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

I Västerbotten började vi tidigt arbeta för att hantera klimatförändringar. Även om utvecklingen varit relativt gynnsam så kvarstår ett omfattande förändringsarbete. Utmaningen gäller både klimatanpassning och energiomställning. I samråd med myndigheter, kommuner och andra organisationer har vi tagit fram en regional strategi för energiomställning och klimatanpassning. Under 2010 fastställdes den strategiska inriktningen och beslut fattades om en regional samverkansorganisation för klimatanpassning och energiomställning. Ett 40-tal organisationer antog en gemensam vision och gjorde strategiska vägval för ett klimatsmart Västerbotten.

Länsstyrelsen har under 2010 inlett en samverkansprocess (2010-2012) med syfte att revidera de regionala miljömålen och helhetsstrategierna för hållbar utveckling. Målet är att skapa en fortsatt samverkan för hållbar utveckling som leder till att synergier mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga mål tillvaratas, så att miljömålen uppnås regionalt och nationellt.

Bildandet av sex samverkansgrupper har påbörjats för att arbeta med åtgärder och tillståndsbeskrivningar under 2011:

- Hållbar samhällsplanering, byggande, boende
- Hållbart resande och energieffektiva transporter
- Hållbart näringsliv och affärsdriven miljöutveckling
- Hållbar natur- och kulturmiljö
- Hållbar konsumtion och livsstil
- Hållbara vatten

Förankringen av revideringsarbetet har skett både internt och externt med Länsstyrelsens insynsråd, Region Västerbotten och Skogsstyrelsen samt kommunerna. Intresset för att vara delaktig och samverka i grupperna är mycket stort.

För att identifiera, initiera och genomföra åtgärder samverkar vi därutöver med andra arbetsgrupper, enskilda personer, organisationer och projekt. Framför allt har vi ett nära samarbete med Region Västerbotten, Nenet (regionalt energikontor), Trafikverket och universitetet (SLU, Umeå universitet), kommuner, landsting och länets kommunägda energibolag.

Ett särskilt fokus lägger Länsstyrelsen på riktade insatser till kommuner och näringsliv. Under året har vi påbörjat ett organiserat arbete med regional samordning, vägledning och stöd till länets kommuner både när det gäller klimatanpassning och energiomställning.

Bedömning av uppnådda resultat

Länsstyrelsens mål för energiomställning och klimatanpassning är:

- Ökad helhetssyn i länets utvecklingsarbete
- Ökat intresse för energi- och klimatfrågor i länet
- Ökad konkurrenskraft i länet
- Ökad samordning och samverkan i länet

Intresset för dessa frågor och viljan att engagera sig börjar nu märkas i stora delar av samhället. År 2010 har det hänt massor inom energi- och klimatområdet i Västerbotten. Stora satsningar har gått till energi- och klimatrelaterade investeringar i fastigheter, infrastruktur, forskning och företag. Under våren har landstinget och alla kommuner i länet sökt statligt stöd för energieffektivisering via Energimyndigheten. Stödet avser en femårsperiod och innebär att alla länets kommuner och landsting kommer att organisera, systematisera och genomföra åtgärder som leder till en mer effektiv energianvändning. För att underlätta genomförandet har ett regionalt nätverk bildats som syftar till erfarenhetsutbyte och samverkan. Nätverket koordineras av Länsstyrelsen som tillsammans med NENET (regionalt energikontor) har en samordnande, vägledande och stödjande roll.

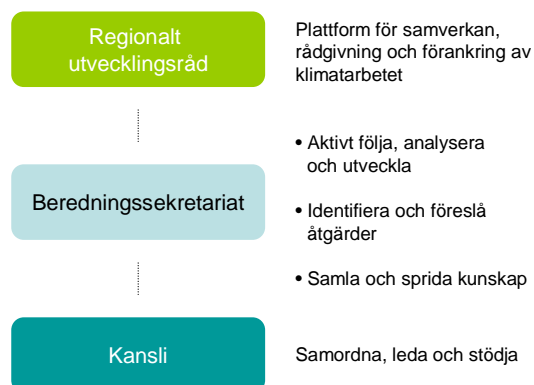
36. Länsstyrelserna ska redovisa:

- Insatser som genomförts för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga den statliga politiken för energiomställning och minskad klimatpåverkan,
- insatser för att vidareutveckla och genomföra arbetet med regionala klimat- och energistrategier i samverkan med lokala och regionala aktörer, såsom exempelvis kommuner, landsting, kommunala samverkansorgan, regionala energikontor, privata och offentliga företag inom bl.a. fastighets-, transport-, energi- och avfallssektorn, högskolor, samt idéburna organisationer, i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder för att uppnå minskad klimatpåverkan och ökad energieffektivitet,
- hur och med vilka lokala och regionala aktörer samverkan skett för att vidareutveckla och genomföra arbetet med regionala klimat- och energistrategier,
- insatser för att verka för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft,
- insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete, samt
- framgångsfaktorer samt eventuella hinder och svårigheter för att arbeta sektorsövergripande med energi- och klimatfrågor.

Samordning och samverkan kring arbetet med regionala klimat- och energistrategier

Arbetet med energiomställning och klimatanpassning berör många olika aktörer och samhällsområden. För att främja samverkan och samarbete mellan näringsliv, forskning, kommuner, myndigheter och andra organisationer har Länsstyrelsen skapat en regional plattform för samverkan (Regionalt Utvecklingsråd). Vi har arbetat fram ett förslag på en strategi ”Klimatsmart Västerbotten” som i mars 2010 antagits av ett 40-tal organisationer. Ett kansli har inrättats på Länsstyrelsen som avsätter personella resurser och driftsmedel för att samordna, leda och stödja det regionala strategiarbetet.

Regional samverkans- organisation

För att identifiera, initiera och genomföra åtgärder samverkar vi därutöver med olika arbetsgrupper, enskilda personer, organisationer och projekt. Framför allt har vi ett nära samarbete med Region Västerbotten, Nenet (regionalt energikontor), Trafikverket och universiteten (SLU, Umeå universitet), kommuner, landsting och länets kommunägda energibolag.

Nedan ges några exempel på samverkansträffar där Länsstyrelsen medverkat i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder:

- Tre möten i "beredningssekretariat för Klimatsmart Västerbotten" (Länsstyrelsen samordnar)
- Två styrgruppsmöten, "Norr- och Västerbottens Energi- och Klimatoffensiv" (NV-EKO)
- Ett referensgruppsmöte, "ClimAct"
- Ett referensgruppsmöte, "Energieffektivt byggande i kallt klimat"
- Två styrgruppsmöten, "Energisamverkan Norr"
- Ett referensgruppsmöte, "Vindbruk Västerbotten"
- Fyra möten i "Högnivågrupp för effektivare markanvändning, ökad tillväxt och klimatnytta"
- Två möten i regionalt utvecklingsråd (partnerskapet för regional utveckling och tillväxt)
- En regional konferens/nätverksträff med olika energiprojekt i Västerbotten (medarrangör)
- En regional konferens om klimatanpassning (medarrangör)
- En konferens om energieffektivisering i kommuner och landsting (medarrangör)
- En vägledningsträff med kommuner och landsting angående arbetet med strategier för energieffektivisering (medarrangör)
- En träff/storforum för "Nätverket för hållbart byggande och förvaltande"
- Fem planeringsmöten "Norrlands tillväxt" med tema: potentialer för förnybar energiproduktion
- Tre möten/regional konferens med tema: Elfordon & laddinfrastruktur
- En träff i Skogstekniskt kluster med tema: Framtid & Energi
- Flera aktiviteter/arrangemang under SEE, Umeå Hållbarhetsvecka

Främja ökad andel förnybar energi

Större andel förnybar energi är en viktig ambition i det regionala klimatarbetet. Västerbotten har god tillgång till förnybara energikällor som skogsbränslen, vattenkraft och arealer för vindkraft. Förutom vattenkraft är bioenergi det vanligaste energislaget för att producera el och värme i länet. Andelen förnybar energi uppgår till närmare 70 procent och överstiger redan idag nationella mål (50 %) samt inom EU (20 %). Den förnybara energiproduktionen i länet uppgår till mer än 15 TWh vilket motsvarar årsförbrukningen av hushållsel för tre miljoner ”normalvillor”. Ambitionen är att ytterligare öka andelen förnybar energi. Fram till år 2020 beräknas årsproduktionen öka med ca 5 TWh, merparten från vindkraft och biobränslen. Det pågår en omfattande utbyggnad av vindkraft i Västerbotten. Sedan 2006 har den installerade effekten och produktionskapaciteten i länet flerdubblats. I november 2010 var ca 50 registrerade vindkraftverk i drift. Ytterligare ca 250 verk har tillstånd men är inte byggda. Därutöver är ca 1 000 verk under prövning eller i samrådsskede för MKB.

Förutom att delta i samråd, göra prövningar och ge tillstånd så finansierar, medverkar i eller följer Länsstyrelsen på annat sätt ett antal vindprojekt som syftar till en hållbar utbyggnad av det energislaget. Exempelvis:

- Vindbruk i Västerbottens län
 - *Övergripande syfte och målsättning är att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag för vindbruket i länet.*
- Medvind Västerbotten
 - *Syftet är att hitta lösningar så att uppbyggnad och drift av planerade vindkraftsanläggningar i stor utsträckning ska göras med hjälp av företag och arbetskraft från länet.*
- VindRen - Vindenergi och rennäring i samverkan
 - *Syftet är att arbeta fram riktlinjer i form av uppförandekoder och manualer för hur projektering, anläggning och drift av vindkraft i renskötselområden bör genomföras för att begränsa negativ påverkan på samebyarna och rennäringen samt att förenkla samarbetet mellan projektörer och samebyar.*
- Vindlov
 - *Syftet är att arbeta fram en webbplats som samlar information kring tillståndsfrågor avseende etablering av vindkraftverk i Sverige.*

Därutöver har Länsstyrelsen initierat flera olika aktiviteter som syftar till att säkerställa hållbar produktion, tillväxt och förädling av biobränsle från skogs- och åkermark. Genom olika samarbeten i projektform utvecklas ny kunskap och teknik som leder till att mer och billigare biobränsle når marknaden. Inom exempelvis projektet Bioenergigårdar har man lyckats öka uttaget av biobränsle med ca 300 GWh i områden där det tidigare inte varit lönsamt att ta tillvara avverkningsrester från skogen. 300 GWh motsvarar all energiförbrukning (värme + el) i 15 000 ”normalvillor” under ett helt år.

Stöd till kommuner och näringsliv

Länsstyrelsen har en samordnande, vägledande och stödjande roll när det gäller näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete. Bland annat utgör Länsstyrelsen tillsammans med Nenet (regionalt energikontor) ett regionalt stöd för landstinget och dem av länets kommuner som under året påbörjat strategiarbete för energieffektivisering. Stödet ges i form av nätverksträffar, information och enskild rådgivning. För mer information om andra exempel på åtgärder riktade till kommuner och näringsliv, se redovisning av uppdrag 19 sidan 34.

Länsstyrelsen har också drivit frågor om de nya utmaningarna energi och klimat inom landsbygdsprogrammet i utbildningsnätverket Gröna Navet. Ett flertal utbildningar har hållits med jordbrukare som huvudsaklig målgrupp. Länsstyrelsen har även finansierat projekt med inriktning på energiomställning och klimatanpassning, t ex Grön Framtidsgård, Gröna Piloter och Biogas-Norr.

En energikonstult har i slutet av året knutits till handläggningen av ansökningar om regionala företagsstöd.

Målet med stöden är att främja en hållbar tillväxt i stödföretagen. Vi vill med hjälp av extern kompetens knuten till Företagsgruppen utveckla beredningen av stödansökningar utifrån målet om hållbar tillväxt. Konsulten ska vara handläggarens "förlängda arm" och därmed ett stöd i bedömningen av företagets grad av energimedvetande, men också kunna stimulera företagen till ett ökat energimedvetande och mer aktiva åtgärder i sina företag.

Projektstart skedde i december 2010 och arbetet beräknas pågå hela 2011. Vi räknar med att välja ut 10-20 sökandeföretag med bedömd energieffektiviseringspotential. Dessa erbjuds en översiktlig energikartläggning och -rådgivning av konsulten. Företagsgruppens handläggare får återkoppling inför sin beredning av ansökan om företagsstöd. Erfarenheterna av projektet ska sammanställas i en slutrapport som blir vägledande inför det fortsatta arbetet med främja en hållbar tillväxt i stödföretagen. Vår egen kompetens likväl som företagets medvetenhet om energifrågornas betydelse ökar. Vi sprider erfarenheterna av projektet inom och utanför Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen möjliggör med regionala företagsstöd, främst via Stödet till forskning och utveckling samt innovationer, företagssatsningar inom elfordon, vindkraft, solenergi, etc. Som exempel kan nämnas stöd till utvecklandet av laddhybridbilar och -bussar, vertikalaxlade vindkraftverk, horisontellt roterande vindkraftverk, solfångare, solpaneler och klimattak samt energieffektiva mikroluftare för syresättning och luftning av avloppsvatten.

Framgångsfaktorer, eventuella hinder och svårigheter för sektorsövergripande arbete

För att lyckas med det sektorsövergripande arbetet krävs förmåga att mobilisera handlingskraft och samarbete mellan olika samhällsområden med varierande intressen och perspektiv. För Länsstyrelsen är den viktigaste resursen våra medarbetare och deras samlade kunskap. Som myndighet med många olika verksamheter har Länsstyrelsen omfattande nätverk och kontaktytor med det omgivande samhället. Många externa kontakter med exempelvis kommuner, företag, myndigheter och andra organisationer ställer särskilda krav på en intern samordning. Genom att stärka det interna och externa samarbetet skapas bättre förutsättningar för att ta tillvara och utveckla våra samlade resurser. Länsstyrelsen har för detta ändamål inrättat ett internt klimatråd bestående av enhetschefer från berörda sakområden och verksamhetsgrenar. Klimatrådet leds av länsrådet.

37. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och medelsanvändning med anledning av uppdraget att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

Samordning och samverkan kring arbetet med klimatanpassning

Klimatproblematiken berör många aspekter i samhället och ett tvärsektoriellt perspektiv är därför ett naturligt arbetssätt för att förankra och utveckla verksamheten med klimatfrågorna. Mot bakgrund av det har Länsstyrelsen inrättat ett klimatråd med resurser för att samordna, leda och stödja det regionala strategiarbetet med klimatanpassning och energiomställning. Klimatrådet är representerat av företrädare för Länsstyrelsens samtliga sakområden. Det bidrar till att ge en översikt över Länsstyrelsens arbete med klimat- och energifrågorna.

Under våren prioriterades kunskapsuppbyggnad i klimatfrågor både på Länsstyrelsen och för länets kommuner. Länsstyrelsens personal har under våren blivit utbildad i klimatfrågor genom en klimatutbildning. Klimatutbildningen byggde på att antal videoföreläsningar som gjorts i samarbete med bland annat SMHI och Naturvårdsverket. Målet med utbildningen har varit att öka och tillvarata vår samlade kompetens. Med utbildningen som bakgrund bidrar varje sakområde till att vårt arbete med klimatfrågor får genomslag och spridning i länet.

Hösten 2010 påbörjades arbetet med att revidera miljömålen och arbetet med att ta fram åtgärder för att nå dem. Klimatanpassning har varit en naturlig del i detta arbete och är väl förankrat i miljömålsarbetet.

Det har varit viktigt att starta upp ett organiserat arbete för att hjälpa kommunerna att möta klimatförändringar. I maj bjöd därför Länsstyrelsen tillsammans med Region Västerbotten och klimatanpassningsprojektet Clim-ATIC in alla kommuner till ett seminarium i Lycksele med fokus på klimatförändringar och klimatanpassning i Västerbottens län. Där informerade vi och föreläsare från SMHI, Statens geotekniska institut, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, projekten "Klimatanpassa Sundsvall" och Clim-ATIC" om nutida och framtida klimatförändringar och varför vi behöver klimatanpassa samhället. Samtliga kommuner fanns representerade och seminariet gav god grund för det fortsatta arbetet.

Vid seminariet efterfrågade kommunerna kunskapsunderlag i form av ett samlat dokument som beskriver klimatförändringarna och förväntade följder i Västerbottens län. Med anledning av det har vi beställt en regional klimat- och sårbarhetsanalys som kommer att utföras av SGI och SMHI. Analysen kommer att presenteras våren 2011.

Kommunerna har ombetts utse en kontaktperson för kommunernas arbete med klimatanpassning och det finns idag minst en ansvarig person i varje kommun. En pilotstudie av några kommuner kommer också att genomföras för att ge oss en ännu bättre förståelse för kommunernas behov och arbete med klimatanpassningsfrågan. Arbetet har påbörjats och kommer att fortsätta under 2011.

Arbetet med klimatanpassning berör många olika aktörer och samhällsområden och att främja samverkan och samarbete mellan näringsliv, forskning, kommuner, myndigheter och andra organisationer har Länsstyrelsen skapat en regional samverkansorganisation. Se bilden på sid 48.

Länsstyrelserna har ett nationellt nätverk där samtliga klimatanpassningssamordnare ingår. Det nationella nätverket har träffats två gånger under året. SMHI och SGI bjöd i april in till ett tvådagars seminarium om "*Anpassning till ett förändrat klimat - Samverkan mellan centrala myndigheter och länsstyrelser*" där det nationella nätverket och flertalet berörda myndigheter fanns representerade. Det nationella nätverket har bidragit till ett stärkt samarbete och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna och med andra myndigheter.

Sammanställning av insatser som har genomförts under året

- Kontinuerliga möten med klimatrådet har genomförts. Sektorsövergripande arbete har gjort att arbetet med klimatanpassning fått bred förankring.
- Klimatanpassnings- och energiomställningssamordnare träffar regelbundet de miljömålsansvariga för diskussion. Aktivt deltagande på miljömålsmötena och i arbetet med miljömålsrevideringen har gjort att klimatanpassning är en naturlig del i detta.
- Vår personal har under våren utbildats i klimatfrågor genom ett antal klimatfilmer.
- Seminarium "Landshövdingen samtalar" med fokus på markanvändning och energiomställning.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

- Tillståndsbeskrivning gällande energiomställning och klimatanpassning i Västerbottens län har sammanställts och kommer att göras årligen.
- Vi har beställt en regional klimat- och sårbarhetsanalys av Statens geotekniska institut och SMHI.
- Vi har anordnat en regional konferens om klimatförändringar och klimatanpassning i Västerbottens län.
- Upprättat god kontakt med myndigheter och andra organisationer som arbetar med klimatanpassningsfrågor exempelvis SMHI, SGI, MSB, Trafikverket och Umeå universitet.
- Under Umeå Hållbarhetsvecka förmedlades information om klimatförändringar och klimatanpassning i Västerbotten. Tillsammans med SGI och Trafikverket visades två informationsfilmer om ras och skred.
- Upprätthåller god kontakt och erfarenhetsutbyte med det nationella nätverket för länsstyrelsernas klimatsamordnare.
- Tvådagarsseminarium om anpassning till ett förändrat klimattillsammans med klimatanpassningsnätverket och centrala myndigheter. (SGI och SMHI anordnade).
- Genomfört ett seminarium ”Att hantera översvänningsproblematik” i Piteå. Seminariet arrangerades av Länsstyrelsen Västerbotten och Länsstyrelsen Norrbotten samt den Nationella plattformen. Syftet var att lyfta översvänningsproblematiken, ta upp aktuella frågor som t.ex. klimatförändringarnas påverkan på översvänningsrisker och skapa dialog kring ämnet.
- Länsstyrelsen har börjat granska detaljplaner och översiktsplaner med större fokus på de klimat- och energipolitiska målen vilket innebär att länets kommuner mer och mer uppmärksammas och därmed får större kunskap av området.
- Länsstyrelsen har det senaste året skärpt granskningen utifrån höga flöden, rasrisk mm.
- Finansierat projekt med inriktning på bland annat klimatanpassning, t.ex Grön Framtidsgård och Gröna Piloter.
- Delaktig i ”Nätverket för hållbart byggande och förvaltande”.

Tabell över Länsstyrelsens medelsanvändning avseende Klimatanpassningsmedel för perioden 2009-2010: Beloppen i tabellen redovisas i tkr.

Medelsanvändning Klimatanpassning	2009	2010	Totalt 2009-2010
Intäkter	-1 191	-1 156	-2 347
Löner inkl OH	320	526	846
Konsulttjänster och utbildning	260	52	312
Övrigt	20	12	32
Summa kostnader	600	590	1 190
Kvarstående medel	-591	-566	-1 157

38. Länsstyrelserna ska genomföra de förberedelser som krävs för att under 2011 kunna initiera, samordna och leda planering av i vilken prioriteringsordning som begränsning eller avbrytande av överföring av el till elanvändare inom länet ska genomföras i händelse av förutsedd eller plötsligt uppkommen kortsiktig elbrist samt i samarbete med kommuner och berörda elnätsföretag fatta beslut om vilken prioriteringsordning som ska gälla.

Länsstyrelsen har under 2010 arbetat med förberedelser inför tillämpningen av Styr-el som ska genomföras under 2011. I förberedelserna ingick en utbildning om Styr-el för länets kommuner och elnätsägare, den fullföljdes i oktober av samtliga kommuner och merparten av elnätsföretagen. Länsstyrelsen har också upprättat en detaljerad och tidsatt plan för hur arbetet ska genomföras, och en projektgrupp ska formars innan årets slut.

Sakområde Hållbar samhällsplanering och boende

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	5,29	5,34
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	6,26	5,23
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	12 302	10 497
Andel av total produktionskostnad (%)	5,90	4,98
Antal inkomna ärenden ²⁾	769	771
Antal beslutade ärenden	804	1 093
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	5

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Länsstyrelsens roll i den fysiska planeringen är att ge råd och underlag till kommuner och andra myndigheter som fattar beslut om mark- och vattenanvändning. Vi ska särskilt bevaka att riksintressen och miljökvalitetsnormer samt frågor om hälsa, säkerhet och mellankommunal samverkan beaktas i planarbetet. Från den 1 juli 2009 har strandskyddsbestämmelserna ändrats så att Länsstyrelsen bl. a. fått en överprövningsroll även när det gäller dispens och upphävande av strandskyddet. Möjligheten för kommunerna att lägga ut s.k. LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) i den översiktliga planeringen är också ny.

Nytt för året är också miljökvalitetsnormer för vattenkvalitet och nytt beslut om riksintressen från Trafikverket. Förändrat klimat innebär att större tyngd läggs vid risker kring översvämningar och markstabilitet.

Enligt Plan- och bygglagen ska Länsstyrelsen även företräda och samordna samtliga statliga intressen. Vår mesta tid ägnar vi därför åt yttranden över inkomna remisser från kommunerna.

En viktig uppgift är därför att utveckla, sammanställa och ajourhålla ett kvalitetssäkrat planeringsunderlag som Länsstyrelsen, kommuner och andra behöver. Ett planeringsunderlag i GIS underlättar arbetet såväl internt som externt. Under året har vi prioriterat processen kring digital handläggning av detaljplaner, arbete med information på webbplatsen och det utvidgade strandskyddet.

I samverkan med Länsstyrelsen Norrbotten samt Vilhelmina och Arjeplog kommuner har vi medverkat i Boverkets kompetenssatsning Pilotprojekt 2010 för bättre tillämpning av plan- och bygglagen. I det arbetet eftersträvar vi att belysa strategier för hur ytstora kommuner med liten befolkning ska kunna uppnå hållbar utveckling genom effektiva processer för översiktlig planering.

Länsstyrelsens har haft medel från Boverket till planering av vindkraft. Projektets övergripande syfte och mål är att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag för vindbruk i länet så att en långsiktigt hållbar utveckling kan påskyndas och underlättas.

Resursbrist och följderna av generationsskiftet begränsar förutsättningarna för fysisk planering i länets kommuner.

Vid pensioneringar har kommunerna ofta svårt att nyrekrytera samhällsplanerare och byggnadsinspektörer. Certifierade kvalitetsansvariga finns endast i de större kommunerna. Endast två av länets 15 kommuner har heltidsanställda stadsarkitekter och flertalet kommuner har planeringsorganisationer med otillräcklig kapacitet, varför den fysiska planeringen ofta bedrivs med konsulthjälp. Kvaliteten i planarbetet brister och behovet av rådgivning är stort.

Ett resultat av vindbrukets tematiska översiktsplanering, som kommit tillstånd genom riktade statliga bidrag, är att intresset för övrig översiktlig planering ökat. Översiktsplaner ses över såväl i de större kommunerna som i resurssvaga inlandskommuner. Tematiska översiktsplaner för LIS-områden, landsbygdsutveckling i strandnära områden, har påbörjats i några kommuner. Enheten har besökt cirka hälften av länets kommuner under verksamhetsåret, de större kommunerna Umeå och Skellefteå ett flertal gånger.

De viktigaste prioriteringarna och insatserna under året har varit:

- Rådgivning till kommunerna bl. a. genom regelbundna kontakter
- Ärendehantering – hålla remisstider. Förhållandevis många detaljplaner i områden med stora konflikter som riksintresse för kulturmiljövård, trafikbuller eller dålig markstabilitet, formalia frågor
- PBL kompetenssatsning - Pilotprojektet
- Planeringsunderlag och webb, bl. a. bättre underlag för nya strandskyddet
- Att införa digitala rutiner kring hanteringen av planärenden
- Vindkraft

Bedömning av uppnådda resultat

Efterfrågan på rådgivning i detaljplane- och översiktsplaneärenden har ökat under året. Rådgivning har framför allt skett i samband med ordinarie ärendehantering men också via telefon, e-post och genom besök. De genomförda kommunbesöken har varit uppskattade. För Umeås del har kontakterna med översiktsplanerarna förbättrats, medan det är tvärtom med dem som arbetar med detaljplaner.

Komplexa och svåra bedömningar finns i planer som varit på samråd eller utställning. Tillväxt- och förtätningsplaner kommer i konflikt med de statliga intressena, framför allt riksintresse för kulturmiljö, miljö kvalitetsnormer och bullerproblematik.

Bristande kunskap eller erfarenhet inom detaljplanering till följd av den generationsväxling som pågår bidrar också till att kvaliteten på de planer som Länsstyrelsen granskar inte alltid är så hög. Dessutom anser sig resurssvaga kommuner ha svårt att ta ut kostnader för geotekniska eller arkeologiska utredningar och annat underlag som behövs. Det finns även brister i formalia hanteringen. För det mesta är kommunerna positiva till den hjälp de kan få av Länsstyrelsen till att avhjälpa bristerna.

Arbetet med att samordna och tillhandahålla planeringsunderlag till olika aktörer har i huvudsak inriktats på att göra detta material mer tillgängligt via webben. Särskilt fokus har vi lagt på att sprida ändamålsenligt underlagsmaterial för klimatanpassning, vindbruk, strandskydd, riksintressen och vattenplanering.

Inom ramen för projekt IT-planarkiv har vi tagit fram digitala rutiner för handläggning av planärenden. De infördes vid halvårsskiftet och följer upprättad processbeskrivning. Arbetet har uppmärksamats av andra län och vi sprider nu erfarenheterna vidare.

För Länsstyrelsens nya uppgifter inom strandskyddet behövs ett digitalt underlag över bl. a. områden med utökat strandskydd. Ett sådant håller på att tas fram.

Mycket positivt är att översiktsplaneringen fått en nystart i hela länet genom Boverkets stöd till översiktsplanering för vindkraft. Genom tematilläggen blev det tydligt att den kommuntäckande översiktsplanen var inaktuell.

De befolkningssvaga kommunerna visar stor vilja att översiktsplanera trots små resurser. Länsstyrelsen har aktivt deltagit i diskussioner med de kommuner som visat intresse för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Arbetet med projekt Vindbruk i Västerbottens län som finansieras av Boverket fortgår och ska slutredovisas i augusti 2011. Verksamheten har inriktats på olika typer av analyser för att skapa bättre planmässiga förutsättningar för en vindkraftsutbyggnad och vi har också arrangerat fältbesök.

Tabell 4.1: Tillsyn enligt plan- och bygglagen (PBL)

	Antal tillsynsobjekt i länet	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ¹⁾
Sakområde och del av sakområde			
Tillsyn över planväsendet enligt PBL (404)	15	7	0
Tillsyn över byggnadsväsendet enligt PBL (404)	15	7	0
Summa	30	14	0

¹⁾ Brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentarer Tabell 4.1

Antal tillsynsobjekt kan definieras till länets 15 kommuner. Tillsynen sker huvudsakligen genom samrådsträffar med kommunerna, där förebyggande råd ges och problem diskuteras samt genom iakttagelser vid handläggning av planärenden. Sju kommuner har besökts under året. De yttora men befolkningssvaga kommunerna försöker vi träffa en gång vartannat år. Deras bekymmer är framför allt brist på resurser, kompetens och tid. De har oftast någon enstaka tjänsteman, som också ansvarar för andra frågor samt en stadsarkitekt på konsultbasis några timmar/månad. De större kommunerna träffar vi betydligt oftare.

Tabell 4.2

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2010	2009	2008
Boverket: Engångsbidrag	34 634	83 043	92 654
Boverket: Periodiska bidrag totalt	12 459	19 590	24 975
Totalt	47 093	102 633	117 629
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år</i>	7	1 959	4 207

Kommentarer Tabell 4.2

De periodiska stödets utbetalningar minskar eftersom räntebidragen håller på att fasas ut. Utbetalningarna av engångsbidrag minskar på grund av att en del stöd upphör att gälla.

Tabell 4.3

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2010	2009	2008
Kompleta	0	0	0
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	0	0	11
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	0 %	0 %	0 %
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	1 450	867	0
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	100 %	0 %	1 %
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	0	0	8
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	0 %	0 %	1 %

Kommentarer Tabell 4.3

Den långa handläggningstiden beror på att ärendena legat öppna då vi saknade medel att bevilja. Efter två år kom en ny medelstildelning sedan beviljades ärendena.

Tabell 4.4

Beslut om stöd (antal första beslut)	2010	2009	2008
Reguljära stöd			
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	0	0	0
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	0	0	0
Radonbidrag egnahem	40	18	79
Tillfälliga stöd			
Konvertering från direktverkande elvärme	163	149	279
Konvertering från oljevärme	0	0	0
Bidrag till solvärme	79	120	90
Investeringsstimulans till studentbostäder	0	0	0
Solvärme till kommersiella lokaler	0	0	1
Investeringsbidrag till hyresbostäder	5	2	0
Investeringsstimulans till hyresbostäder	0	0	0
Stöd för energieffektivisering m.m. (OFFROT)	0	1	44
Investeringsstöd äldreboende	2	1	4
Stöd för installation av energieffektiva fönster och biobränsleeldade uppvärmningssystem i småhus	1	295	238
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	5	6	16
Beslut om avslag/avskrivning	18	62	114
Beslut om återkallande	16	78	38
Beslut om utbetalning	374	772	1 340
Beslut om omprövning efter utbetalning	7	13	25

Kommentarer Tabell 4.4

Antalet ärenden har minskat jämfört med tidigare år. Detta beror på att en del stöd upphört att gälla och att en del har fasats ut. Nästa år förväntas ärendemängden minska något från 2010.

Övrigt

Genom att delta på mässor och med annonser i lokala media informerar Länsstyrelsen kontinuerligt länets fastighetsägare om aktuella stöd för energieffektiviseringar och energiomställning. Under kommunbesök informerar vi även kommunens fastighetsansvariga tjänstemän om de möjligheter vi kan erbjuda.

Under året följde vi upp beviljade stöd genom strategiska besök till projekt av särskilt intresse. Nedan listas de energirelaterade stöd som Länsstyrelsen informerar och beslutar om och administrerar.

- Konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus. (SFS 2005:1255)
- Konvertering till förnybara energikällor och energieffektivisering i offentliga lokaler. (SFS 2005:205)
- Stöd för investeringar i solvärme. (SFS 2008:1247)
- Statligt stöd till solceller (2009:689).

Effekter

Data är framtaget ur Boverkets statistikdatabas Svanen. Alla effekter av stödet är beräknade utifrån den sökandes uppgifter.

Länsstyrelsen har under 2010 beviljat 20,6 miljoner kronor till stöd för konvertering från direktverkande elvärme till annan uppvärmning i bostadshus. Stöd har beviljats i 163 ärenden som sammantaget bidrar till att minska elanvändningen i länets bostäder med ca 4 GWh/år. Nivån är något lägre än i fjol. Nedgången beror på att länets fjärrvärmeutbyggnad avtagit och att stödperioden upphör vid årsskiftet 2010-2011.

Stödet till investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor i lokaler som används för offentlig verksamhet har upphört. Inga nya ansökningar tas emot. Länsstyrelsen har kvar ett uppföljningsuppdrag under en femårsperiod. De sökande som installerat värmepump är ålagda att årligen komma in med uppgifter om värmepumpens faktiska prestanda. Stödet har haft stor genomslagskraft i länet jämfört med riket.

Till stöd för installation av solvärme har 0,6 miljoner kronor beviljats fördelat på 79 ärenden. Stödet gäller numera inte bara småhus utan även flerbostadshus och andra typer av projekt, exempelvis idrottshallar.

I länet har ett ärende om stöd till solceller beviljats. Ytterligare tre inkomna ansökningar har inte beviljats stöd med anledning av medlen helt upparbetats. En ny nationell medelstillelning kommer att ske i början av 2011. Det är osäkert om Västerbotten kommer att tilldelas ytterligare medel då det nationella söktrycket är stort. Orsaken till att länet har få ansökningar är troligtvis vårt geografiska läge och att den höga investeringskostnaden kan innebära att åtgärden inte är ekonomisk lönsam.

Tabell 4.5: Prövning enligt plan- och bygglagen (PBL)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Del av sakområde	Ingående balans 10-01-01	Antal inkomna/ initierade ärenden under 2010	Antal beslutade ärenden under 2010	varav upphävda beslut enligt PBL 12:3	Utgående balans 10-12-31 (F=B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2010	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans	varav antal ändrade	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ¹	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12:1 (402)	4	67	68	0	3				7	0
Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403)	1	24	24		1	6	2	0	34	0
Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl. PBL (403)	23	53	67		9	20	25	8	83	0

Kommentarer Tabell 4.5

Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12 :1

Alla antagna detaljplaner kommer in till Länsstyrelsen för prövning enligt PBL 12:1. I samtliga fall har Länsstyrelsen beslutat att inte pröva. Det kan konstateras att antalet antagna detaljplaner 2010 (67 st) minskat något från 2009 (73 st).

Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl PBL

Antal beslutade överklagade detaljplaner är 15. Detta ger 24 ärenden, då flera kan överklaga samma detaljplan. Antalet är tre gånger så stort som 2009. Verksamhetsåret 2009 var dock ett år med få överklagade planer jämfört med tidigare år.

Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl PBL

Antal beslutade bygglov/ förhandsbesked som överklagats är 61. Då flera personer ibland överklagar samma bygglov/förhandsbesked blir det 67 ärenden. Antalet ärenden är betydligt mindre än 2009, men antalet objekt ungefär desamma.

Sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	52,36	53,22
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	31,34	34,99
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	91 702	89 658
Andel av total produktionskostnad (%)	44,00	42,56
Antal inkomna ärenden ²⁾	3 167	3 047
Antal beslutade ärenden	3 132	2 890
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	87	84
Bidragsutbetalningar tkr ³⁾	28 343	21 576
Andel nöjda brukare (%) ⁴⁾	70	

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden ³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen. ⁴⁾ En gemensam brukarundersökning mellan 19 länsstyrelser har genomförts 2010 för verksamhet 521, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd.

Brucarundersökning

I samverkan med 19 andra länsstyrelser har Länsstyrelsen Västerbotten under 2010 genomfört en brukarundersökning inom verksamheten tillstånd och dispenser avseende naturskydd (VÄS 521). Resultatet var bättre än genomsnittet för samtliga deltagande länsstyrelser. De som söker tillstånd och dispenser gav Länsstyrelsen bra betyg på området om hur ansökningsblanketten är strukturerad.

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Följande insatsområden har prioriterats under året:

- Miljömålsarbete och miljöövervakning i utveckling
- Vattenförvaltning - med fokus på åtgärder
- Naturvård - med samverkan i fokus
- Rovdjursförvaltning
- Tillsyn och prövning

Bedömning av uppnådda resultat

Miljömålsarbete och miljöövervakning i utveckling

Miljömål

Länsstyrelsen har under året lagt grunden för det kommande revisionsarbetet av de regionala miljömålen som startar 2011. Vi har bildat samverkansgrupper och intresset för att delta är mycket stort. Arbetet beskrivs närmare under viktiga insatser och resultat för uppdrag 45.

Miljöövervakning

Vi är projektledare för fem gemensamma delprogram inom den regionala miljöövervakningen. Vi har under året startat ett delprogram inom område hälsa som heter Miljögifter (kvicksilver och cesium) i konsumtionsfisk. Intresset för att delta i programmet är stort bland länets kommuner och problemet med miljögifter, särskilt kvicksilver, är en angelägen fråga.

I syfte att utveckla miljöövervakningsmetoder och strategier har vi deltagit i flera utvecklingsprojekt och varit projektledare för två av dem; ”Indikatorer för miljömålsuppföljning” och ”Utvärdering av delprogram ”Metaller och miljögifter i fisk” samt framtagande av ny övervakningsstrategi”.

Vi har tagit fram en strategi för kommunikation om miljötillståndet i länet. Vår viktigaste kanal för kommunikation är Länsstyrelsens webbplats.

Vattenförvaltning - med fokus på åtgärder

Vattenförvaltning

Vattenförvaltningens aktiviteter under 2010 har i mycket stor utsträckning handlat om att i bred samverkan, både internt och externt, informera om beslutade åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer samt initiera och stimulera till åtgärder för att nå beslutade miljökvalitetsnormer. Arbetet har även omfattat färdigställande av underlag till Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Här har konkreta åtgärder specificerats för drygt 1700 vattenförekomster i de sex vattenrådsområden som ingår i Västerbottens län. Dessutom har kunskapen om statusen i länets vatten ökat genom inventeringar och utredningar

Totalt 13 Vattenråd är verksamma i Bottenvikens vattendistrikt, varav Länsstyrelsen särskilt arbetar med sex av dessa vattenråd. Arbetet med att stödja vattenråden drivs under perioden 2010-2011 i projektform (Vattenråd Norr), en samverkan mellan Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt, Regionförbundet i Västerbotten, Kommunförbundet i Norrbotten och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten.

Länsstyrelsen arrangerade ett möte för kommuner och arbetsförmedlingar kring arbetsmarknadssatsningen Sjölyftet vilket har lett till att några kommuner kommer att gå vidare med satsningen under nästa år.

Arbetet beskrivs närmare under viktiga insatser och resultat för uppdrag 56.

Biologisk återställning

Att restaurera flottledsrensade vattendrag och röja undan vandringshinder är viktiga åtgärder för att nå miljökvalitetsmålet "Levande sjöar och vattendrag" och för att nå miljökvalitetsnormer för vattenkvalitet. Prioritering sker mot kalkade vatten och särskilt värdefulla vatten. Totalt under året har ca 1 332 tkr utbetalats från bidraget till biologisk återställning i kalkade vatten.

De viktigaste aktiviteterna under 2010 var följande:

- Restaureringsåtgärder och åtgärd av vandringshinder i kalkade vatten; Bladtjärnbäcken, Gravabäcken, Smörbäcken och Gärssjöbäcken.
- Restaureringsåtgärder i Storkvarnbäcken och Åhedån/Slösbäcken inom ramen för Botnia Atlantica projektet "Rinnande vatten i Kvarnen" (åtgärden finansierad av Vindelälvens fiskeråd).
- Miljöprövningsprocess har påbörjats för att kunna inleda bottenrestaurering av Sävarån och Hörnån.

Kalkning

Kalkbehovet har nästan halverats på tio år. Minskningen beror främst på ett målinriktat kvalitetsarbete, men också på minskad försurning.

För 2010 var måluppfyllelsen i kalkade vattendrag över 90 procent, och närmare 100 procent för kalkade sjöar. I 85 procent av de kalkade vattendragen finns numera sådana indikatorarter av bottendjur som visar att vi med kalkningen förmått återskapa goda livsbetingelser. Uppföljningen av fisk visar bland annat att antalet lokaler med föryngring av öring har ökat med 50 procent i jämförelse med situationen före kalkning.

Naturvård - med samverkan i fokus

Länsstyrelsen har under flera år arbetat med att stärka samverkan mellan myndigheten och de aktörer som på olika sätt verkar i naturvårdsarbetet eller påverkas av myndighetens arbete med naturvård.

Under 2010 har följande större insatser genomförts;

- Som ett av fyra försökslän startade vi ett arbete med kompletterande metoder för skydd av skog (Komet). Det är en viktig åtgärd för att öka dialogen och acceptansen för skydd av skog mellan myndigheten och markägare. Resultatet hittills har blivit några naturvårdsavtal, men intresset från markägarna har varit stort.
- Bildande en viltförvaltningsdelegation. Den har haft sex möten under året där fokus legat på att utbilda ledamöterna i de verksamhetsfrågor de ska arbeta med. Delegationsarbetet har varit omfattande med anledning av ett snabbt regeringsbeslut och kort införandetid.
- Vi har skrivit skötselavtal med markägare, lokala entreprenörer och organisationer för skötselarbeten motsvarande ca 750 000 kronor årligen i skyddad natur. Det handlar om vedhuggning, renhållning eller skötsel av naturslag. Delaktigheten ger möjligheter till viss utkomst och bidrar till att höja acceptansen och känslan för de naturskyddade områdena.
- Vi har haft fyra träffar med kommunledningarna i de fyra fjällkommunerna för diskussioner om gemensam syn på fjällförvaltningsfrågorna.
- Arbete med samebyarna och deras terrängkörningsplaner har resulterat i att 20 st samebyar har startat upp planarbeten. För 4 byar har markförstärkningsarbeten beviljats men fältarbetena genomförs under 2011.

Rovdjursförvaltning

Länsstyrelsen har under de senaste åren arbetat intensivt med att bygga upp en rovdjursförvaltning som ska klara såväl ökande rovdjursstammar som ökande frågeställningar i

samhället kring dessa frågor. Rovdjursarbetet omfattar idag ca åtta årsarbetskrafter och involverar ca 30 personer vid flera enheter. Det externa kommunikations- och samverkansarbetet är mycket omfattande mot samebyar, intresseorganisationer (jakt, naturvård, friluftsliv, etc), kommuner, polis, forskningsinstitutioner, centrala myndigheter, allmänheten, med flera.

Under 2010 har Länsstyrelsen genomfört följande större insatser;

- Ledamöterna i viltförvaltningsdelegationen har fått en omfattande rovdjursutbildning. I samverkan med de andra länen i norra rovdjursförvaltningsområdet har ett samverkansråd bildats och haft två möten.
- Länsstyrelsen har under året tagit fram rovdjursplaner för två samebyar. Länsstyrelsen Västerbotten är först i landet med detta arbete som innebär nära samverkan med samebyarna för att hitta lösningar på de problem som finns för rennäringen. Arbetet upplevs av alla parter som ett starkt framgångskoncept för den fortsatta rovdjursförvaltningen.
- Inventeringar av lo, järv och varg, vilket ger god kunskap av rovdjursstammarna i länet. Inventeringarna är det viktigaste underlaget för regionala och nationella beslut om förvaltningen av rovdjursstammarna samt rovdjursersättningar till samebyarna.

Tillsyn och prövning

Vattenverksamhet

Utöver ordinarie ärendehandläggning har vi uppdaterat tillsynsregistret över fasta tillsynsobjekt (vattenkraftverk och regleringsdammar) samt tagit fram en policy för bryggor, pirar och muddring. Under året har tillsynen över anmälningspliktig vattenverksamhet överlåtits till Skellefteå kommun. Vidare har en intern vattengrupp startats på Länsstyrelsen.

Arbetet med att uppdatera tillsynsregistret har gett bättre förutsättningar för behovsbedömning och tillsynsplanering. Överlåtelsen av tillsyn till Skellefteå kommun har resulterat i en något minskad arbetsbelastning. Policydokument ger tydliga riktlinjer och underlättar bedömningen i enskilda ärenden. Den interna vattengruppen har förbättrat samarbetet och den interna kommunikationen.

Miljötillsyn

Tillsynen över miljöfarliga verksamheter har i huvudsak genomförts enligt plan med undantag för täktverksamheter där vi prioriterat prövning framför tillsyn eftersom antalet prövningsärenden varit större än förväntat. Länsstyrelsen har klarat samtliga uppsatta nationella mål för handläggningstiderna vilket visar att arbetet varit effektivt.

Tillsynen av pågående och nedlagda gruvor har prioriterats under året. Detta har skett genom särskilda tillsynsinsatser och sammanställningar av historiska uppgifter. Vi har också inlett ett samarbete med Umeå universitet och Luleå tekniska universitet angående forskning och utveckling. Här ligger fokus på tillsyn och efterbehandling av gruvor under och efter avslutad drift.

Prioriteringen av gruvverksamhet under året har resulterat i åtalansmälan och föreläggande om åtgärder. Tillsynsinsatserna har resulterat i konkreta åtgärder i form av en ökad beredskap för framtida höga flöden och förbättrade sedimentationsdammar. Insatsen har även medfört en ökad uppmärksamhet från media.

Prövning

Under året har Länsstyrelsen drivit ett utvecklingsprojekt med Lean-filosofin som grund. Arbetet har fokuserat på prövningsprocessen och inneburit en bra genomgång av hela processen vilket vi bedömer ska bidra till bättre kvalitetssäkring och effektivare handläggning.

Ett prioriteringsverktyg har tagits fram som kan underlätta planeringen inför nya prövningar. Nya mallar och arbetssätt har också tagits fram.

Arbetet med omprövning enligt det tidigare regeringsuppdraget har prioriterats och bedöms kunna uppfylla målsättningen fram till år 2015, men det behöver intensifieras för att återstående verksamheter successivt ska komma igång. Man kan inte förvänta sig att alla de återstående verksamheterna frivilligt startar en omprövningsprocess, så att tillstånden kan anpassas till miljöbalkens krav.

I enlighet med uppdrag 28 i åtgärdsprogrammet för Bottenvikens vattendistrikt år 2009-2015 av verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen har vi utarbetat en prioriteringslista för omprövning. En prioriterad verksamhet har påbörjat samråd inför omprövning. Arbetet för att initiera omprövning behöver intensifieras.

Nya bestämmelser för naturgrus användning och nya domar om begränsningsvärden för buller och vibrationer verkar ha överraskat branschen vilket har lett till fler överklagningar.

Omprövningen av sex verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen har avslutats under 2010 och för ytterligare sju verksamheter med sådana tillstånd pågår omprövning. Dessutom är fyra verksamheter med gamla tillstånd för närvarande i samrådsfasen.

Sevesoanläggningarna Rönnskärsverken med tillhörande djupförvar, Bolidens anrikningsverk, Svartlidengruvan, Almer Oil & Chemical Storage AB:s depå i Skelleftehamn och Wibax AB:s depå, också i Skelleftehamn, är alla under omprövning, men ingen prövning är avslutad under 2010.

45. Länsstyrelserna ska verka för att de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen nås. Länsstyrelserna ska i bred förankring i länet utveckla regionala åtgärdsprogram för att nå miljö kvalitetsmålen och i övrigt bedriva det regionala mål- och uppföljningsarbetet så att det ger underlag för ett sektorövergripande miljöarbete inom länsstyrelsen och länet. Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser inom området.

Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Insatser och resultat när det gäller att samordna miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv och natur- och kulturturism, det regionala utvecklingsarbetet, regionala landskapsstrategier och med arbetet för energiomställning,
- insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning,
- väsentliga insatser rörande minskade risker vid användning av bekämpningsmedel inom jordbruks- och trädgårdsnäringen, minskade växtnäring förluster, bevarande av biologiskt mångfald och för utveckling av ekologisk produktion, samt
- viktigare insatser i arbetet med att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ska öka.

– Insatser och resultat när det gäller att samordna miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv och natur- och kulturturism, det regionala utvecklingsarbetet, regionala landskapsstrategier och med arbetet för energiomställning,

Vi är nu halvvägs mot visionen om att kunna lämna över ett samhälle till nästa generation där de största miljöproblemen ska vara lösta. Den regionala bedömningen är att två mål kommer att uppnås (gröna), för nio är det osäkert (gula) och fem mål kommer inte att uppnås. Läget för Västerbotten är något ljusare än för resten av Sverige. De mål som är svårast att nå är Begränsad klimatpåverkan, Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Giffri miljö och Bara naturlig försurning. Miljö tillståndet rapporteras årligen till miljö målportalen.

Uppföljningen sker i bred samverkan internt och externt. Vi har 8-10 miljömålmöten per år med deltagare från de flesta verksamhetsområdena inom Länsstyrelsen.

Vi genomför en mängd aktiviteter för att nå miljö kvalitetsmålen och som leder till hållbar utveckling. Alla dessa åtgärder kräver samverkan. Länsstyrelsen har under 2010 inlett en samverkansprocess (2010-2012) med syfte att revidera de regionala miljömålen och helhetsstrategierna för hållbar utveckling. Målet är att skapa en fortsatt samverkan för hållbar utveckling som leder till att synergier mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga mål tillvaratas, så att miljömålen kan uppnås regionalt och nationellt. Det tidigare framgångsrika arbetet Samverkan för hållbar utveckling fram till 2010 beskrivs i rapporten Hållbar utveckling i Västerbottens län, meddelande 4, 2010.

Vi håller på att bilda samverkansgrupper för att arbeta med åtgärder och tillståndsbeskrivningar under 2011.

Förankringen av revideringsarbetet har skett både internt och externt med Länsstyrelsens insynsråd, Region Västerbotten, Skogsstyrelsen och kommunerna. Intresset för att vara delaktig och samverka i grupperna är mycket stort.

I rapporten Miljö tillståndet i Västerbotten 2010 – uppföljning av de regionala miljömålen 2010, beskrivs mycket av det miljömålsarbete som sker i länet.

Länsstyrelsen deltar också aktivt i RUS (regionalt uppföljningssystem) förvaltning där samordning av regional uppföljning av åtgärder och miljömål sker på nationell nivå.

Samverkan och aktiviteter under 2010

SEE-Umeå hållbarhetsvecka genomfördes för andra gången i september. Där medverkade över 100 aktörer med 130 unika aktiviteter under en hel vecka. Länsstyrelsen deltog och anordnade aktiviteter som konferensen Bilen bostaden och biffen, med 90 deltagare, Elfordonsevennet tillsammans med Hybricon med 55 deltagare, samt en dag i Glashuset på torget med re-design, klimatanpassning och filmen Home. Aktiviteterna under veckan har fått ett mycket bra mottagande och deltagande.

Vi jobbar för ett ”Klimatsmart Västerbotten”. Länsstyrelsen har under året initierat en dialog med Region Västerbotten som syftar till en ökad integration mellan det regionala tillväxtarbetet, miljömålsprocessen och energiomställningsarbetet. En rapport har tagits fram – Klimatsmart Västerbotten – som visar de viktigaste insatserna inom klimatanpassning och energieffektivisering samt åtgärder för att nå miljömålet Begränsad Klimatpåverkan.

Andra exempel på viktiga åtgärder som pågår för att nå miljö kvalitetsmålen är biologisk återställning av vatten, att natur- och kulturresevat bildas, en mängd vindkraftverk byggs och att det finns en grupp som arbetar för hållbart byggande i kallt klimat. Dessa aktiviteter och samverkan med aktörer i länet bedrivs av medarbetare inom naturvård, miljöanalys, fiskevård, kulturmiljö, regionalt utvecklingsarbete, klimat och energi, klimatanpassning, samhällsplanering, m fl.

Biologisk återställning

Biologisk återställning gynnar biologisk mångfald och bidrar till att nå miljö kvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt och djurliv. I samverkan med kommuner och företagare har vi genomfört åtgärder i sex vattendrag för mer information se insatser inom sakområdet på sidan 62.

Energiomställning/Vindkraft

Västerbotten kommer att klara planeringsmålet för vindkraft om 303 GWh till år 2015. Det är inte helt omöjligt att länet kan klara en fördubbling av målet. I Västerbottens län har vindkraftsutvecklingen ökat enormt. I dag finns drygt 50 registrerade vindkraftverk och tillstånd att bygga ytterligare 250 vindkraftverk. Dessutom är ca 900 vindkraftverk under tillståndsprövning. Energimyndigheten pekade under 2008 ut riksintressanta områden lämpliga för storskalig vindkraftsutbyggnad, 74 sådana områden finns i Västerbottens län.

Energiomställning/Hållbara hus

Länsstyrelsen deltar i nätverket för hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat. Arbetet går stadigt framåt och det byggs och renoveras utifrån ett energieffektivt och klimatsmart tänkande. Det senaste projektet i raden är Ålidhem den hållbara kulturstadsdelen.

Natur- och kulturturism

Länsstyrelsen har i arbetet med att regionalisera miljömålen haft en långsiktig strategi för Turism och resultat av detta redovisas i rapporten Hållbar utveckling i Västerbottens län, meddelande 4, 2010. Det kan nämnas att 19 turistföretag i länet är anslutna till ekoturismföreningen, åtta av dessa är certifierade som naturens bästa. Det finns 41 turistmål i länet, med särskilt intressanta natur- och kulturkvaliteter. Länsstyrelsen satsar mycket på att öka informationen om och tillgängligheten till länets skyddade natur- och kulturområden.

– insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning,

Under året har Länsstyrelsen varit projektledare för sju projekt inom miljöövervakningen; utveckla gemensamma delprogram inom områdena grundvatten, kustfågel, fjällfågel samt fjällbjörkmätare samt leda utvecklingsprojekt inom områdena ”utvärdering av metaller och miljögifter i fisk” och ”Miljömålsindikatorer i miljöövervakningen”. Ett viktigt syfte i utvecklingsarbetet har varit att förbättra underlaget till miljötillsyn och miljömålsbedömningar.

Länsstyrelsen har, tillsammans med Landstingets miljömedicinska enhet samt flera av länets kommuner, påbörjat ett projekt inom området hälsorelaterad miljöövervakning. Det handlar om att utvidga Socialstyrelsens Barnhälsoenkät 2011 och på så sätt bättre kunna visa hur västerbottningarnas hälsa är.

Samordning mellan arbetet med miljötillsyn och miljöövervakning, miljömål och vattenförvaltning sker framförallt genom möten och internremisser. Genom internremisser säkerställer vi att bästa kunskap ligger till grund för våra beslut i tillsynsärenden. Exempel på ärenden är gruvor, fiskodlingar samt skyddsråden för grundvatten. Arbetet med att utveckla recipientkontrollen har fortsatt under året och vi har hållit totalt tre arbetsmöten. Fokus har varit på gruvrecipienter. Det är angeläget att hitta former för att effektivare samla in och lagra data från recipientkontroll samt att utveckla övervakningen så att den ekologiska statusen för vatten kan bedömas.

Ansvar för de olika miljömålen är fördelat mellan flera handläggare. Genom att de som arbetar med tillsyn är delansvariga för miljömål och medverkar aktivt i arbetet med dessa säkerställs att miljömålsarbetet samordnas med tillsynsarbetet.

– väsentliga insatser rörande minskade risker vid användning av bekämpningsmedel inom jordbruks- och trädgårdsnäringen, minskade växtnäringsförluster, bevarande av biologiskt mångfald och för utveckling av ekologisk produktion, samt

Inom det egna kompetensutvecklingsprojektet i landsbygdsprogrammet har vi inom området Ett rikt odlingslandskap producerat tidningen Norrbruk, arrangerat kurser, fältvandringar,

slätterdagar och genomfört individuell rådgivning till jordbrukare och andra landsbygdsbor. Insatserna för kompetensutveckling har särskilt inriktats mot satsningar inom Utvald miljö, dvs. restaurering av värdefulla natur- och kulturvärden i odlingslandskapet som våtmarker, betesmarker, slätterängar och överloppsbyggnader. Vi har i samverkan med markägare, jordbrukare, orsbor m.fl. arbetat fram ett förslag till ny skötselplan för naturreservatet och fågelsjön Brånsjön där ett större restaureringsprojekt inom Utvald miljö genomförs 2009-2011.

En stor temadag om markvård och mekanisk ogräsbekämpning lockade 250 lantbrukare till Forslundagymnasiet i oktober. Vi har hållit flera kurser i omläggning från konventionell till ekologisk mjölkproduktion. Norrmejerier har ökad efterfrågan på ekologisk mjölk och den individuella rådgivningen till ekologiska producenter har intensifierats. Vi har publicerat artiklar om ekologisk produktion i tidningarna Norrbruk och EKO-bruk Norr och genomfört kurser i markkartering och växtodlingsplanering i länet.

Växtnäringsflödena på många gårdar har olika rådgivare mätt genom växtnäringsbalanser. Kurser i markkartering och växtodlingsplanering har genomförts.

Länsstyrelsen har ordnat kurser som ger behörighet att använda bekämpningsmedel. Antalet deltagare har minskat från ca 25 per år under slutet av 1990-talet till mellan 5 och 10 deltagare under senare år, vilket indikerar att användningen av bekämpningsmedel minskat.

– viktiga insatser i arbetet med att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ska öka.

I Västerbottens län finns det i storleksordningen 2 500 potentiellt förorenade områden varav drygt 400 har inventerats och tilldelats en riskklass från 1 till 4. Av de riskklassade objekten har 17 bedömts tillhöra riskklass 1 (mycket hög risk) och 131 objekt riskklass 2 (hög risk). Övriga objekt har bedömts tillhöra riskklass 3 eller 4 vilket innebär mindre risker.

Länsstyrelsen har sedan länge en utarbetad strategi för att öka andelen privatfinansierade åtgärder så att det framtida behovet av bidragsfinansiering minskar. Arbetet har under året resulterat i åtgärder vid tre objekt och fördjupade utredningar vid ytterligare två objekt, där den förorenande verksamheten är nedlagd. Vår målsättning är att i första hand nå frivilliga överenskommelser med ansvariga verksamhetsutövare för de prioriterade områdena. I andra hand drivs ärendena vidare via förelägganden.

Länsstyrelsen har under året även arbetat aktivt med utredningar och successiva efterbehandlingsåtgärder vid pågående verksamheter, exempelvis gruvor. Inom massa- och träindustrin har vi medverkat till att undersöka föroreningsituationen på fastigheterna vid SCA Packaging, Setra Sågverk, Rundvik Sågverk och Masonite. För att säkra behovet av slutlig efterbehandling ställs ibland krav på ekonomisk säkerhet i samband med tillståndsprövningar av verksamheter. För vissa av objekten kan efterbehandlingsbehovet vara mycket stort.

Länets kommuner har tillsynsansvar för flera av de prioriterade, förorenade områdena. Länsstyrelsen har bedrivit en aktiv tillsynsvägledning under året, vilket resulterat i vägledning för tio objekt i syfte att öka andelen privatfinansierade åtgärder.

46A. Länsstyrelsernas miljötillsynsarbete ska bidra till att miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomsten av miljöskador motverkas. Länsstyrelserna ska ta fram tillsynsvägledningsplaner och genom tillsynsvägledning förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna. Arbetet med tillsynsvägledning ska bl.a ske genom regional miljösamverkan. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Eventuella brister i den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen och åtgärder för hur dessa brister kan åtgärdas,
- hur den regionala miljösamverkan har bedrivits,
- på vilket sätt miljömålen inverkar på planeringen och genomförandet av tillsynen och tillsynsvägledningen,
- hur och i vilken mån tillsynsarbetet föranleder samverkan med polis och åklagare, eventuella brister i denna samverkan och hur den i så fall skulle kunna förbättras, samt
- viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynsarbetet i övrigt.

Länsstyrelserna ska efter samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan. Länsstyrelserna ska även redovisa hur detta arbete har bedrivits.

– Eventuella brister i den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen och åtgärder för hur dessa brister kan åtgärdas,

Uppföljning av kommunernas tillsyn

För att följa upp den kommunala tillsynen genomför Länsstyrelsen regelbundna kommunbesök. Målsättningen är att besöka tre kommuner per år och under 2010 besöktes Malå, Robertsfors och Nordmalings kommun. Vid besöken granskar Länsstyrelsen bl.a. hur kommunerna planerar och genomför sin tillsyn samt vilka resurser och vilken kompetens de har att tillgå. Brister och vägledningsbehov som kommer fram vid besöken sammanställs och rapporteras till respektive kommun.

Många av kommunerna i Västerbottens län har få invånare. Länsstyrelsen har noterat att flera av dessa kommuner ser över sin organisation och minimerar antalet nämnder och avdelningar. Detta medför att riskerna för jäv ökar, t.ex. om en chef samtidigt ansvarar för kommunens miljötillsynsverksamhet, för avlopps- och avfallsfrågor samt räddningstjänst. Vi har försökt att begränsa dessa problem genom att informera om riskerna. I vissa fall har vi övervägt att återta tillsynen över B-verksamheter med kommunala huvudmän.

Länsstyrelsen har under året konstaterat att det finns ett behov av tillsynsvägledning hos kommunerna när det gäller tillämpningen av miljö kvalitetsnormerna och åtgärdsprogrammen för vatten. För att möta detta behov har vi genomfört flera aktiviteter under året. De viktigaste redovisas under punkten ”viktiga insatser i vägledande syfte”.

I länet finns ett antal överlåtelsebeslut som innebär att kommunerna själva svarar för tillsynen av B-verksamheter. En del av dessa överlåtelsebeslut är gamla och otydliga vilket gör det svårare att genomföra och följa upp denna tillsyn. Vi har börjat se över samtliga överlåtelsebeslut. Beslut för Umeå, Skellefteå, Lycksele och Nordmaling är färdiga och utskickade. För övriga kommuner pågår arbetet och det kommer att slutföras under våren 2011.

Föreordnade områden

Fördelningen av tillsynsansvar mellan länsstyrelse och kommun är ofta otydligt för föreordnade områden. Länsstyrelsen har under året lämnat synpunkter till den arbetsgrupp som utreder översynen av tillsynsansvar och ser positivt på en framtida förändring.

Vidare är föreordnade områden ett relativt komplext ämnesområde, vilket innebär att kommunernas tillsynsarbete ofta är resurskrävande.

Samtidigt har kommunerna tillsynsansvaret för de flesta av länets prioriterade områden och kommunerna är därför en viktig aktör för att nå miljömålet Giftfri miljö. Sammantaget innebär detta att efterbehandling måste prioriteras bland andra tillsynsområden. Länsstyrelsen har därför prioriterat arbetet med att vägleda, stötta och utbilda länets kommuner. Viktiga insatser 2010 redovisas särskilt under egen punkt nedan.

– hur den regionala miljösamverkan har bedrivits,

Västerbottens län domineras av små kommuner med 1-2 inspektörer. Den regionala miljösamverkan sker i samarbete med Region Västerbotten och via egna initiativ från Länsstyrelsen. Återkommande träffar anordnade tillsammans med kommunerna, och de projekt som genomförs, följer planen för tillsynsvägledning. För att stärka den regionala samverkan ytterligare har en webb-baserad informationsportal (SharePoint) inom ett testprojekt (små enskilda avloppsanläggningar) tagits fram under året. Efter utvärdering av projektet kommer troligen informationsportalen att bli tillgänglig för samtliga länets kommuner. Samordning sker även med andra län, främst Norrbotten, och statliga myndigheter, t.ex. Socialstyrelsen. Viktiga insatser i vägledande syfte beskrivs under egen rubrik nedan.

– på vilket sätt miljömålen inverkar på planeringen och genomförandet av tillsynen och tillsynsvägledningen,

Miljöfarlig verksamhet (förutom täkter)

Miljömålen ligger till grund för prioritering och påverkar strategin för tillsyn och tillsynsvägledning. Mer resurser läggs på aktiviteter som bedöms göra stor miljönytta. För de anläggningar där Länsstyrelsen har tillsynen används en prioriteringsmodell för att bedöma verksamhetens tillsynsbehov utifrån miljö- och hälsorisker. Prioriteringsgrunder är faktisk miljöpåverkan, nationella och regionala miljömål samt hur verksamhetens egenkontroll fungerar. Utifrån prioriteringen har tillsynsbesök gjorts på de anläggningar med störst risker vilket bör ge stor miljönytta och kunna bidra till miljömålsuppfyllelse.

Täktverksamhet

Miljömålen beaktas vid tillståndsprovning och vid tillsyn, både i fält och vid granskning av t.ex. miljörapporter. De mest relevanta miljömålen, främst ”God bebyggd miljö” och ”Grundvatten av god kvalitet”, styr arbetets inriktning. I fråga om miljömålet ”Grundvatten av god kvalitet” återstår bara fem kommersiella täkter i vattenskyddsområden. Fyra av dem ligger i områden med mest värdefulla grundvattentillgångar (klass 1 i SGU:s kartläggning av vattenkapacitet)..

I Västerbotten ligger fem kommersiella täkter inom högsta naturvärdesklass. År 2009 minskade ballastproduktionen till 4,9 miljoner ton jämfört med rekordet 6,2 miljoner ton (2008) och 4,8 miljoner ton (2007). Huvudorsak var mindre behov av morän till gruvor och bergkross till byggande. Andel grus av ballastproduktionen 2009 var 14 procent, så det regionala målet 20 procent uppfylldes. Grus användningen minskade med ytterligare 94 000 ton jämfört med året före och följer trenden sedan mitten på 1990-talet. F.n. saknas statistik över produktion av återvunnet material. Miljömålet om 15 procent återvunnet material av total ballastanvändning torde inte uppnås, då det krävs så stora mängder (0,72 miljoner ton 2009).

Efterbehandling av förorenade områden

Arbetet med förorenade områden sker systematiskt och med utgångspunkt i de prioriteringar som framgår av miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Prioriterade områden i Västerbottens län är de som enligt MIFO tillhör riskklass 1 (mycket stor risk) och riskklass 2 (stor risk). Särskild prioritet ges i de fall ett objekt kan betraktas som akut enligt Naturvårdsverkets definition. Varje år upprättas en lista över länets mest prioriterade, förorenade områden. Miljömålet inverkar därför i mycket hög grad vid planeringen och genomförandet av arbetet med tillsyn och tillsynsvägledning.

– hur och i vilken mån tillsynsarbetet föranleder samverkan med polis och åklagare, eventuella brister i denna samverkan och hur den i så fall skulle kunna förbättras, samt

Under året har tillsynsarbetet föranlett flera kontakter med polis och åklagare i enskilda ärenden. Utöver detta har ett par konkreta samverkansinsatser genomförts.

Under våren genomförde Länsstyrelsen tillsammans med miljöåklagarna, polisen och länets kommuner ett seminarium med fokus på miljöbrott. Seminariet har medfört att samsynen kring dessa frågor har ökat samt att kontakten mellan polisen och tillsynsmyndigheterna har förbättrats.

Under hösten genomförde vi i samverkan med polisen och berörda kommuner en tillsynskampanj med fokus på gränsöverskridande avfallstransporter. Kampanjen har bland annat medfört att relationerna mellan kommunerna, polisen och Länsstyrelsen förbättrats och nu finns ett inarbetat kontaktnät för dessa frågor.

Under året har diskussioner om ett samverkansforum mellan polisen, åklagarna, kommunerna och Länsstyrelsen diskuterats. Tanken är att deltagarna ska träffas ett par gånger per år för att diskutera miljöbrott. Målet är att öka samverkan för att på så sätt minska handläggningstiden för miljöbrott och på sikt få fler fällande domar.

Tidigare fanns osäkerhet från Länsstyrelsens sida om vilka poliser som arbetade med miljöbrott och hur ansvarsfördelningen mellan dessa såg ut. Årets insatser har förbättrat kontakterna mellan polisen och Länsstyrelsen och rollerna har blivit tydligare. Det finns dock fortfarande en frustration hos tillsynsmyndigheterna över att handläggningstiderna för miljöbrott är för långa.

De senaste åren har en målsättning från Länsstyrelsen varit att öka den operativa samverkan och samordningen med polisen avseende tillsyn av terrängkörning, artskydd, jakt och fiske. Denna samverkan och samordning sker idag regelbundet och omfattar då främst tillsyn ovan odlingsgränsen.

Under våren genomförde Länsstyrelsen ett seminarium med fokus på terrängkörning där polisen bjöds in att delta. Träffen genomfördes för andra året i rad och har visat sig mycket värdefull för att öka kunskapen kring gällande lagar och föreskrifter och för att förbättra den operativa samverkan mellan Länsstyrelsen och polisen.

Samverkan med åklagare och polis rörande framför allt artskydd kan förbättras på länsnivå. Det skulle exempelvis kunna ske i ett forum där ansvariga för verksamheterna på respektive myndighet regelbundet träffas för att öka samsynen i frågan.

– viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynsarbetet i övrigt. Länsstyrelserna ska efter samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan. Länsstyrelserna ska även redovisa hur detta arbete har bedrivits.

Miljöfarlig verksamhet (förutom täkter)

Förutom den regionala samverkan som har redovisats är den direkta vägledningen och remissvaren till länets inspektörer viktiga insatser för tillsynsvägledningen i länet.

Tillsynsvägledning har i övrigt bedrivits i enlighet med tillsynsvägledningsplan 2009-2012 och har för 2010 inneburit följande:

- Tre kommunträffar med fokus på uppföljning och utvärdering av den operativa tillsynen.
- Miljöbrottsträff med åklagare och polis tillsammans med kommunerna.
- Fortsatt samordning kring miljöövervakning och recipientkontroll och framtagande av en matris för bedömning av miljötillståndet i sjöar och vattendrag.
- Avfallsseminarium för kommunerna.

Länsstyrelsen har även medverkat i nationella projekt kring:

- Fastighetsägares egenkontroll.
- Operation Augias som gäller tillsyn av gränsöverskridande avfallstransporter.

Enskilda avlopp

Länsstyrelsen har under året tillsammans med kommunerna i Västerbotten och Norrbotten genomfört ett projekt som i likhet med det nationella projektet "enskilda avlopp ingen skitsak" syftar till att minska övergödning. Genom att vi tagit fram en gemensam vägledning och handbok har kommunerna stöd till likvärdiga bedömningar när de handlägger avloppsärenden.

Gruvverksamhet

Ökad aktivitet inom området gruvtillsyn har haft avsedd effekt och lett till konkreta åtgärder som ökad beredskap för höga flöden och förbättrade sedimentationsdammar. Insatsen har även ökat medias uppmärksamhet. En följeffekt av arbetet har även blivit en mall för framtida tillsynsarbete och ett stöd för verksamhetsutövarens rapportering av egenkontrollen.

Länsstyrelsen har påbörjat ett forskningssamarbete med Umeå universitet och Luleå tekniska universitet med fokus på tillsyn och efterbehandling av gruvor, under drift och efter avslutad drift. Syftet med samarbetet är att skapa en grund för rimlighets- och skälighetsbedömning av åtgärder för en fullgod efterbehandling och återställning av naturmiljön.

Vattendirektivet

Länsstyrelsens arbete med tillsynsvägledning har inriktats på att förbättra våra egna och kommunernas tillämpning av miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten. Vägledningsarbetet har bestått i intern samordning, att vi deltagit i Naturvårdsverkets och Miljösamverkan Sveriges tillsynsvägledningsprojekt och lämnat information till kommunerna och tillsynsmyndigheterna. Vi har också anordnat en träff med kommunerna för att vägleda dem i deras tillämpning av miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten.

Täktverksamhet

Länsstyrelsen har behövt påminna vissa kommuner som övertagit tillsynen eftersom de inte utfört de slutbesiktningar som krävs. I november kvarstod sex täkter av dem med tillstånd som gick ut 2010-06-30 för vilka kommunerna inte anmält slutbesiktning eller lämnat nya ansökningar. Dessutom tillkommer nio äldre täkter, där tillståndet gått ut. Slutbesiktning är viktig så att täkten inte ligger öppen och inbjuder till t.ex. otillåten miljöverksamhet eller avfallsdeponering. För varje täkt finns en säkerhet för efterbehandling som kan komma att förfalla och som verksamhetsutövaren också betalar för. Länsstyrelsen har betonat vikten för de kommuner som utför operativ tillsyn och förtydligat kraven på uppföljning i samband med de beslut om överlåtelse som tagits under året. Länsstyrelsen anser att när tillsynen är omfattande sprids detta till verksamhetsutövarna. De förbättrar då sina rutiner (allmänpreventiv effekt). Några kommuner har svårt att självständigt ta beslut om slutbesiktning. Detta pekar på behov av mer vägledning i samband med gemensamma fältbesök.

Efterbehandling av förorenade områden

Under 2010 har Länsstyrelsen väglett och besökt de kommuner som har tillsynsansvar över objekt på prioriteringslistan över förorenade områden. Övriga insatser i vägledande syfte har varit följande:

- Ett seminarium om ansvar för miljöskulder i konkurser har genomförts med tillsynsmyndigheten i konkurser och SGI.
- En utbildning som specifikt inriktade sig på inventering, undersökning och riskklassning av nedlagda deponier har genomförts för länets kommuner och Region Västerbotten.
- Informationsbrev har skickats ut till samliga kommuner med information om nyheter inom ämnesområdet förorenad mark.

Insatserna har ökat kunskapen om förorenade områden. Den kan tas tillvara av kommunerna i samband med krav på utredningar och åtgärder i syfte att öka andelen privatfinansierade åtgärder för prioriterade objekt.

Vattenverksamhet

Skellefteå kommun tog över den operativa tillsynen för anmälningspliktig vattenverksamhet i mars 2010. Förutom ett initialt möte har Länsstyrelsen besökt kommunen och diskuterat handläggningsfrågor.

48. Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden, kulturhistoriskt skyddade områden och andra skyddade områden ska bidra till bättre regelefterlevnad och till att miljö kvalitetsmålen nås. Tillsynen över kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. ska bidra till bevarandet av dessa samt till förbättrade förutsättningar för hållbar förvaltning av kulturarvet. Länsstyrelserna ska redovisa vilka viktiga insatser man gjort i vägledande syfte och vilka effekter tillsynen som rör skyddade områden respektive kulturmiljön har medfört.

Naturskyddade områden

Länsstyrelsens tillsyn över en nationalpark, 242 naturreservat, 6 naturvårdsområden, 12 naturminnen och 2 fågelskyddsområden utförs framför allt av våra naturbevakare. Andra myndigheter som bidrar till tillsynen är polis och kustbevakning.

Viktiga insatser i vägledande syfte har under 2010 varit följande:

- Den vägledande tillsynen bedrivs framför allt genom informationsskyltar där gällande föreskrifter presenteras på svenska och i vissa fall även engelska, tyska eller finska. År 2010 producerades 29 nya reservatsskyltar.
- Reservatsbeslut med föreskrifter finns även på Länsstyrelsens webbplats vilket ger besökare möjlighet att ta del av dessa före besök eller ansökan om dispens. I den vägledande tillsynen har även naturbevakarna en viktig roll att informera besökare om gällande föreskrifter.
- För många skyddade områden, framför allt naturreservat, har Länsstyrelsen tagit fram foldrar med information om området och gällande föreskrifter. År 2010 har 3 nya foldrar tagits fram och underlag till 2 nya foldrar producerats. Foldrarna finns tillgängliga på länets turistbyråer, större besöksmål, i vissa naturreservat samt på Länsstyrelsens webbplats.
- I samband med olika aktiviteter, t.ex. det årliga arrangemanget "Naturreservatens dag" i juni, informeras allmänheten om naturreservat.
- De bemannade naturumen i Hemavan och Ammarnäs fyller också en viktig funktion i att informera besökare om framför allt Vindelfjällens naturreservat men även om skyddad natur i allmänhet.
- Länsstyrelsen samarbetar med Skogsstyrelsen angående information om gällande regler och hantering av avverkningsanmälningar inom naturskyddade områden där det är tillåtet att avverka. I samband med yttranden i ärenden som berör naturreservat, t.ex. kommunernas översiktsplaner och vindkraftsärenden, framhålls bl.a. att varje naturreservat har egna föreskrifter anpassade efter syftet.
- I länets nationalpark, 242 naturreservat (9 nya 2010), 6 naturvårdsområden, 12 naturminnen, 2 fågelskyddsområden har det gjorts sammanlagt 651 tillsynsbesök under 2010.

Kulturmiljö

Protokollförd tillsyn har under året utförts i ett av länets två kulturreservat. Tillsynen har medfört ökad kvalitet på markvården och förbättrat skydd för fornlämningarna. Tillsyn har utförts på fem byggnadsminnen och i tre kyrkomiljöer. Tillsyn i form av fältbesök utförts av fyra beslut som avser tillstånd till markingrepp vid skogsbruksåtgärder i områden med fornlämningar.

Tillsynen av länets uppdragsarkeologi har utförts genom ett besök i fält i samband med en särskild undersökning av härdar inom Lycksele kommun. Övrig tillsyn har skett i samband med att vi granskat undersökningsplaner, preliminära rapporter och slutrapporter.

Bland viktiga insatser i *vägledande syfte* kan följande nämnas. Länsstyrelsen har under 2010 genom medel från Luleå stift (kyrkoantikvarisk ersättning) arbetat med att slutföra det s.k. karaktäriseringsprojektet av kyrkomiljöer i länet. I och med detta har 53 (motsvarande 80 procent) av länets kyrkomiljöer som skyddas genom kulturminneslagen besökts tillsammans med representanter för respektive församling. Besöken har även omfattat rådgivning och i viss mån kontroll av de aspekter som ingår i lagstiftningen, men har inte protokollförts som renodlad tillsyn.

Vi har haft möten med de regionala museer som arbetar med kulturmiljövård, ett med samtliga anställda vid kulturmiljöavdelningarna, ett med cheferna. Länsantikvarien ingår i styrelsen för Hembygdsförbundet. Länsstyrelsen/kulturmiljö är därutöver också representerad i två styrelser för regionala kulturmiljöstiftelser samt i Kyrkans regionala samrådsgrupp för Luleå stift. Vidare har Länsstyrelsen arrangerat ett möte med Statens Fastighetsverk för ömsesidigt informationsutbyte och bättre samverkan.

Till allmän tillsynsvägledning hör de informationsblad som omfattar Fornlämningar & lagskydd (2 kap. kulturminneslagen), Byggnadsminnen – vägledning inför förändringar, vård och underhåll (3 kap. kulturminneslagen samt Förändringar i kyrkliga miljöer (4 kap. kulturminneslagen). Denna information bidrar till bättre förståelse och kunskap hos allmänheten och berörda parter.

Byggnadsvård med bidrag från Länsstyrelsen utförs under antikvarisk medverkan, vilket innebär regelbunden vägledning på bidragsobjekten. Under år 2010 förekom sådan medverkan vid 21 tillfällen. Resultatet blir en mer antikvariskt riktig genomförd byggnadsvård. Ett särskilt informationsblad ”Att söka bidrag för byggnadsvård” finns utarbetat.

Vägledningspärmen ”Antikvarisk medverkan” riktar sig till våra samarbetspartners inom ärendegrupperna byggnadsminnen, kyrkomiljöer och byggnadsvård. Denna uppdateras vid behov och skickas ut till dem som svarar för antikvarisk medverkan i länet. Informationsmaterialet finns även tillgängligt på Länsstyrelsens webbplats.

Genom Landsbygdsprogrammet har sakområdet kulturmiljö arbetat med information och rådgivning om vård av och stödformer för kulturmiljöer på landsbygden. Länsstyrelsen har riktat informationen till utvalda miljöer i länet, samt till dem som ansökt om stöd till byggnads- och landskapsvård inom åtgärden Utvald Miljö under 2010. Totalt besöktes ett 50-tal aktörer för rådgivning om Miljöinvestering med fast ersättning inom Utvald Miljö inklusive två slutbesiktningar och två tillsynsbesök. Länsstyrelsen har arrangerat 13 aktiviteter i form av kurser eller informationsmöten om natur- och kulturmiljöer, dess värden, skötsel eller stödmöjligheter.

För de två kyrkstäder i länet som skyddas genom kulturminneslagen finns informationsfoldrar med riktlinjer för vård och underhåll. De syftar till bättre förståelse för kulturmiljövårderna i kyrkstäderna och når ca 550 enskilda ägare.

Under året har vi i samarbete med Skellefteå museum, Västerbottens museum och Skogsmuseet i Lycksele fortsatt bygga upp den länsomfattande informationssatsningen Hålla Hus. Den baseras på en webbplats, utställningar på respektive museum, informationsblad och mindre utställningar som finns i alla länets kommuner. På samma sätt har vidareutveckling skett av webbplatsen ”Spår från 10.000 år” med inriktning mot kulturlandskap, fornlämningar och arkeologi.

Syftet är att öka förståelsen för och kunskapen om kulturmiljövärden genom i första hand webbaserad allomfattande information och vägledning som riktar sig till allmänheten, kommuner, fastighetsägare och skogsnäringen. Avsikten är också att underlätta de kulturmiljövärdande institutionernas informationsarbete.

Under 2010 har vi särskilt granskat nio kulturmiljöer av riksintresse med avseende på befintliga beskrivningar, motiveringar och avgränsningar samt om de motsvarar intentionerna.

49. Länsstyrelsernas arbete med skydd och skötsel av värdefulla naturområden och hotade arter ska bedrivas så att biologisk mångfald bevaras och utvecklas. Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser inom området. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- insatser i naturvårdsarbetet när det gäller stärkt dialog med medborgarna och ökad lokal delaktighet i skydd och skötsel av naturvärden, samt
- hur arbetet fortlöper med genomförandet av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog.

- Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser inom området.

I Västerbottens län finns 242 naturreservat och en nationalpark. Länsstyrelsen bildar och förvaltar de skyddade områdena med medel i ramanslag samt särskilda medel från Naturvårdsverket. Cirka 13 årsarbetskrafter arbete fördelat på cirka 20 personer läggs på detta.

Under 2010 har följande viktigare insatser genomförts:

- Vi har bildat nio nya naturreservat.
- Påbörjat översyn av gällande fågelskyddsbestämmelser i naturreservat.
- Slutfört basinventeringen av skyddad natur. Samtliga skyddade områden i länet har nu kvalitetsgranskade naturtypskartor.
- Genomfört flera aktiva skötselåtgärder i länets naturreservat för att bevara den biologiska mångfalden, t.ex. slåtter i Svansele dammängar (Norsjö) och Hummelholms naturreservat (Nordmaling) av lokala föreningar, stängsling för att gynna löv i Dyngstombergets naturreservat (Bjurholm).
- Tagit fram skötselplan för att bevara och utveckla miljöer för hotade arter knutna till lövträd i området Tjäderbergen (Lycksele/Vindelns) i samverkan med Sveaskog och SCA.
- Insatser för att bevara fjällräven: Utfodring samt ett skottpengssystem på rödräv som gör det möjligt för lokala jägare att delta i bevarandearbetet (ca 30 rödrävar sköts).
- Arbetat med att utveckla och sköta kompensationsområden för rastande och häckande fåglar i Umeälvens delta och slåtter (Natura 2000 område) genom stiftelsen Naturvård vid Nedre Umeälven. Stiftelsen förvaltas av Länsstyrelsen. Bland annat har ett projekt startats i landsbygdsprogrammet för att utreda samverkan mellan jordbrukare i Umedeltat, och om bete och foderproduktion i naturreservaten.
- Startat arbete med att ta fram en långsiktig plan för uppföljning i skyddade områden inom ramen för regionaliseringen av "Värna- vårda- visa-programmet".
- Arbetat i projektet "Intersik" (start 2009) tillsammans med Vilt- och Fiskeriforskningsinstitutet i Vasa. Projektet ska öka kunskapen om sikens yngelproduktion samt sikbeståndens och sikfiskets tillstånd i Bottniska viken. Under 2010 har sikens reproduktionsområden och sikynglens uppväxtområden i både havet och älvarna inventerats.
- Genomfört ett landskapsstrategiarbete om samverkan runt värdetrakter för löv i Vindelns kommun. I arbetet har deltagit Skogsägareföreningen, Skogsstyrelsen, SLU, Vindelns kommun och Länsstyrelsen.

- Länsstyrelserna ska särskilt redovisa insatser i naturvårdsarbetet när det gäller stärkt dialog med medborgarna och ökad lokal delaktighet i skydd och skötsel av naturvärden,

Länsstyrelsen arbetar aktivt med lokal förankring och deltagande i naturvårdsfrågor. För att nå de nationella och regionala miljömålen krävs deltagande och engagemang från hela samhället. Arbetet med stärkt dialog och ökad delaktighet innebär insatser som information, kommunikation, aktivt utförande, m.m.

Under 2010 har följande insatser genomförts:

- Vi har haft särskilda träffar med kommunledningarna i de fyra fjällkommunerna för att förstärka samverkan i förvaltningsfrågor om naturreservat, leder i fjällen, jakt och fiske på statens mark. Intresset från kommunerna är stort och dialogen/samverkan kommer att fortsätta under 2011.
- Start av Kometprogrammet. Västerbotten är ett av fem försökslän där programmet ska skapa utrymme för ökad dialog och samverkan mellan markägare och myndigheter i arbetet med skydd av skog. Insatserna 2010 har varit att medverka i det nationella samarbetet (bl.a. i nationell referensgrupp), i regional samverkan med markägare, organisationer, LRF och Skogsägarföreningen i styr- och samverkansgrupper, i att ta fram en regional informationsbroschyr, skickat ut information till samtliga berörda skogsägare, lagt ut information på webbplats, träffat representanter för sågverk och skogsbolag och haft utbildningar för länets virkesköpare. Länsstyrelsen har också medverkat vid ett flertal lokala träffar med skogsägare, ibland ute på deras fastigheter, och diskuterat naturskydd.
- Sammantaget har aktiviteterna ökat kontaktytan mot länets skogsägare på ett positivt sätt.
- I pågående reservatsarbete har ett stort antal möten med markägare och lokala intresseorganisationer genomförts där vi samlat in synpunkter och diskuterat kring genomförande, utformning och framtida möjligheter inom skyddade områden. Även lokala turistföretagare har deltagit för att diskutera utformning av skyddsområdet utifrån deras behov.
- I projektet ”KulNaTur” (Bjuröklubbs NR, Skellefteå) har en modell för dialog och information mellan flera intressenter inom ett turistmålsområde utvecklats i samarbete med Region Västerbotten, Västerbotten turism, Skellefteå kommun, Västerbottens museum och den lokala föreningen Arena Bjuröklubb.

Arbetet med förvaltning av naturreservat bedrivs så att närboende ska se reservaten som en resurs som bidrar till att höja livskvaliteten, skapar arbetstillfällen samt ökar områdets attraktionskraft och lockar turister.

Under 2010 har följande insatser genomförts:

- ”Naturreservatens Dag” (5 sep) i fyra naturreservat och tre naturum (Ammarnäs, Hemavan och Vindelns). Arrangemanget lockade 600 besökare.
- Naturum i Hemavan och Ammarnäs har genomfört flera aktiviteter som exempelvis barnaktiviteter inne och ute, guidningar på fjället, svampens dag tillsammans med Sveriges Mykologiska förening och verksamhet tillsammans med skola och förskola. I Ammarnäs har antalet deltagare på exkursioner ökat från 34 (2009) till 240 (2010);
- Naturum i Hemavan har under sommaren samverkat med Fjällbotaniska trädgårdens vänner i frågor om personal som kan sköta trädgården och guida där, i naturum och på fjället.
- Stiftelsen Naturvård vid Nedre Umeälven och Länsstyrelsen arrangerade firande av internationella biodiversitetsdagen samt kosläpp i naturreservatet Storavan, vilket lockade ca 600 besökare, varav de flesta var barnfamiljer.
- Stiftelsen Nedre Umeälven samverkade under våren med Västerbottens Ornitologiska Förening i fem guidade fågelexkursioner i naturreservaten vid Umeälvens delta och

fågelskyddsområdet på Röbbäcksslätten. Guidningarna blev populära och hade 30-100 besökare per tillfälle.

- Vi har byggt av nya anläggningar i bl.a. Umeälvens delta (utsiktsplattformar, parkeringar) och i Kalvtjärnarnas naturreservat (led och parkering).
- Vi har producerat och satt upp skyltar i reservat med information om natur- och kulturmiljövärden. Sammanlagt ska ett 80-tal olika skyltar produceras 2009-2011. Under 2010 vi gjort 23 nya reservatsskyltar, en Natura 2000-skylt och fem temaskyltar om bl.a. bränning, lövstängsling och slättens fåglar. Tre nya foldrar har tagits fram.

Flera kommuner, byaföreningar, hembygdsföreningar, ideella organisationer m.fl. deltar aktivt i olika naturvårdsåtgärder i länets skyddade områden. Aktiviteten består dels av skötsel (t.ex. slåtter), dels av planering och iordningställande av anläggningar för friluftsliv och turism.

Under 2010 har följande deltagandeinsatser gjorts:

- I Svansäle naturreservat (Norsjö) och Hummelholms naturreservat (Nordmaling) utförs skötseln av lokala byaföreningar som bland annat arrangerat slåtterdagar som publika aktiviteter.
- I Bjuröklubbs naturreservat (Skellefteå) bedriver föreningen Arena Bjuröklubb café i fyrvaktarbostaden och hyr ut bäddar i fyren.
- I Fyrvaktarbostäderna på Stora Fjäderägg vid Holmöarna (Umeå) finns vandrarhem som sköts av STF.
- I reservaten Holmöarna, Yttergravaberget och Mårdselforsen använder Länsstyrelsen lokala föreningar eller lokalt boende för tillsyn och underhåll av anläggningar i naturreservaten.
- I Åsele kommun genomför kommunen skötseln av ett antal naturreservat, bl.a. Stenbithöjden och Stockholmsgata. Skötselavtalet har på ett bra sätt förbättrat dialogen mellan Länsstyrelsen och Åsele kommun i naturvårdsfrågor.
- I Vindelfjällens NR pågår flera projekt för att utveckla turism där andra än Länsstyrelsen är huvudman. Projekten genomförs i nära samverkan med Länsstyrelsen.

- hur arbetet fortlöper med genomförandet av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog.

I december 2005 fastställdes den regionala strategin *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län*. Strategin utgör styrdokument för det fortlöpande regionala skyddsarbetet för formellt skydd av skog.

Insatser:

- Cirka 1000 ha produktiv skogsmark har säkerställts genom köp och avtal, vilket innebär att 68 procent av det regionala målet (34 000 ha) för värdefull skogsmark som skyddas som naturreservat är uppfyllt.
- Nio nya naturreservat med värdefull skog har bildats. Det regionala målet är nu på väg att nås. Urvalet av områden har gjorts utifrån nationell och regional strategi. Den regionala strategin utgör också ett viktigt vägledande dokument för större aktörer inom skogsbruket och deras frivilliga skydd.
- Länsstyrelsen har med utgångspunkt i den regionala strategin genomfört flera träffar med samtliga större skogsbolag, inklusive Sveaskog. Ansvarsfördelning och skydd av värdefulla skogar samt samordning mellan formellt och frivilligt skydd har diskuterats och planerats.

- Länsstyrelsen har fortlöpande haft kontakt med Skogsstyrelsen angående planering och genomförande av det formella skyddet i länet. Detta har under året intensifierats inom ramen för Kometprogrammet där länet deltar. Även i detta arbete utgör den regionala strategin ett grunddokument.

52. Länsstyrelserna ska arbeta med återskapande av våtmarker i och i anslutning till odlingslandskapet i enlighet med planeringsunderlaget som utarbetades inom ramen för uppdrag 22 i regleringsbrevet för 2008 för länsstyrelserna. Rekvirerade medel får användas för såväl länsstyrelsernas som kommunernas insatser.

Vi har ägnat två större restaureringsprojekt mycket tid under året.

1. Brånsjöns naturreservat i Vännäs kommun

Januari-februari: Vi färdigställde skötselplan och beslut samtidigt som sökte upp och uppmuntrade möjliga projektsökande för restaureringsprojekt inom Utvald Miljö.

Mars: Vi höll ett stort informationsmöte för allmänhet, markägare, kommun, djurhållare m.fl. Projektansökan från en naturkonsultfirma kom in till näringslivsenheten.

April-december: Ett stort restaureringsprojekt inom Utvald Miljö av ca 150 ha våtmark av slättsjökaraktär med mycket höga fågelvärden startade med skogsavverkning, fräsning av strandängar, stängsling, vägförbättringar, m.m. Det har krävt åtskilliga fältbesök, mejl och telefonsamtal.

2. Ostviks och Frostkåges havsstrandängar i Skellefteå kommun

Januari-juni: Vi lämnade stöd, uppmuntran och rådgivning per mejl och telefon till kommunekologen som planerade och förankrade ett större restaureringsprojekt. Arbetet samordnades med Länsstyrelsens lantbruksenhet.

Augusti-december: Restaureringsprojekt inom Utvald Miljö av ca 50 ha havsstrandäng startade med skogsavverkning och fräsning av strandängar.

Övrigt

Rådgivning och uppmuntran för planering av våtmarksrestaurering har genomförts i Vännässjön i Vännäs kommun (prio-1 i planeringsunderlag) för markägare, djurhållare och ev. blivande projektägare. Detta har resulterat i ett beslut att ta fram projektplan för restaurering inom Utvald Miljö, vilket görs av konsultfirman Enetjärn Natur AB.

För Gärdefjärdens naturreservat med strandängar och våtmarker i Skellefteå kommun (prio-1 i planeringsunderlag) har vi haft interna möten med Länsstyrelsens naturvårdsansvariga och gjort fältbesök inför fastställande av skötselplan för reservatet.

I maj 2010 hölls en nationell våtmarkskonferens i Umeå där personal från Länsstyrelsen ingick i den lokala arrangörsstaben. Under exkursionsdagen guidade vi bl.a. i Brånsjön.

Vi har besökt och varit rådgivare till projektledare och jordbrukare på Ammarnäsdeltat som är Natura 2000-område. Där pågår ett större restaureringsprojekt inom Utvald Miljö, bl.a. av slätterängar på deltat (även lador och turismfrågor m.m. ingår).

Två artiklar har publicerats i tidningen Norrbruk som går ut till alla som söker jordbruksstöd i Norrbottens och Västerbottens län. Ämnena var ”våtmarksrestaurering i Brånsjön” samt ”förebyggande åtgärder för att minska skördebeskador på åker orsakade av fåglar”.

Under slutet av året började vi i samverkan med personal på viltskadecenter (SLU) att planera en seminariedag för bl.a. jordbrukare i ämnet ”fåglar i jordbrukslandskap”. Den kommer att hållas i mars 2011 och ha föreläsare från viltskadecenter.

Kursorterna blir Vännäs och Frostkåge där det pågår stora projekt för våtmarksrestaurering. Syftet är att skapa en samsyn och samrådsgrupper och förhoppningsvis stävja den eventuella oro för problem med bl.a. skördeskador som kan uppstå bland brukarna.

55. För de kommuner där det har fastställts eller tagits fram förslag till åtgärdsprogram för miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet, ska den berörda länsstyrelsen redovisa i vilken grad åtgärderna har genomförts. De länsstyrelser och kommuner som omfattas är Länsstyrelsen i Stockholms län och Stockholms kommun, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Göteborgs kommun, Länsstyrelsen i Skåne län och Malmö och Helsingborgs kommuner, Länsstyrelsen i Västerbottens län och Umeå kommun, Länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala kommun, Länsstyrelsen i Östergötlands län och Norrköpings kommun samt Länsstyrelsen i Jönköpings län och Jönköpings kommun.

Åtgärdsprogrammet Umeå kommun

Åtgärdsprogrammet för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid i Umeå är indelat i fyra områden:

- Åtgärder i gatu-/vägnät
- Åtgärder vid utsläppskällan
- Påverkan/styrning av trafikantbeteenden
- Markanvändnings- och planeringsåtgärder

Totalt ingår 17 åtgärder i programmet med olika omfattning och karaktär. Sammanfattningsvis kan det konstateras att de allra flesta av åtgärderna är påbörjade även om fastställelsen skedde så sent som i juni 2009. Effekterna av åtgärderna är svåra att mäta så nära inpå ett genomförande. Vissa av dem samverkar med andra och det kan därför dröja innan utsläppen minskar i den utsträckning som önskas. Ombyggnaden av det övergripande vägsystemet är ett exempel på en åtgärd som fullt utbyggd ger en stor avlastning i centrala Umeå. Positiva effekter för luftmiljön i centrala Umeå kan dock inte förväntas förrän miljözonen är införd och de miljöanpassade åtgärderna längs Västra Esplanaden är genomförda.

Av avgörande betydelse är också hur människorna beter sig och hur trafiksystemet nyttjas. Här är de mjuka faktorerna av stor betydelse, vilket kräver ett långsiktigt uthålligt arbete. Projektet ”Hållbart resande i Umeåregionen” är i detta sammanhang ett nyckelprojekt i arbetet med att förbättra luftkvaliteten.

Sammanfattningsvis konstaterar Länsstyrelsen att kommunens åtgärdsarbete har kommit igång och genomförs på ett ambitiöst sätt men att luftkvaliteten inte förbättrats på ett mätbart sätt.

56. Länsstyrelserna ska i arbetet med vattenmiljön särskilt verka för att arbetet med vattenrelaterade miljö kvalitetsmål, havsmiljöarbetet, miljöövervakningen och arbetet enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön samordnas och så långt som möjligt sker på ett integrerat sätt. Länsstyrelserna ska översiktligt redovisa viktigare insatser i vattenmiljöarbetet.

Tvärsektoriellt internt samarbete för åtgärder i vatten

Integrering och samordning av arbetet med vattenmiljön har haft hög prioritet under året. Arbetet har bedrivits tvärsektoriellt med representation från sakområden och verksamheter som direkt eller indirekt berör vattenmiljöfrågor (vattenförvaltning, kalkning, restaurering, naturskydd, fiske, kulturmiljö, samhällsplanering, miljöskydd, vattenverksamhet och lantbruk). Fem träffar i olika grupperingar inom Länsstyrelsen har genererat en högre grad av samsyn kring vattenfrågorna.

Vi har tagit fram en operativ plan för prioritering av åtgärder i vatten och kommer att tillämpa den när vi planerar verksamhet för 2011. För att underlätta utbyte av data mellan olika verksamheter har vi utvecklat ett gemensamt GIS-baserat verktyg för vattenrelaterade data.

Drivkrafter för att genomföra åtgärder i vatten är nationella och regionala miljömål, åtgärdsprogram för vattenkvalitet och hotade arter, planer för fiskevård och biologisk återställning samt andra uppdrag från nationella myndigheter. Länsstyrelsen har initialt särskilt fokuserat på de verksamheter där vi har resurser och beslutar om bidrag till åtgärder i vatten, exv. skydd och restaurering av vattendrag, verifiering av vattenstatus, kalkning och fiskevård. Målet är att insatser och resurser ska samordnas så att verksamheterna bedrivs kostnadseffektivt, målinriktat och leder till bästa miljönytta.

Tillsyn, prövning, planering och vägledning

Vi har arbetat med förankring, rådgivning och samordning av åtgärdsprogram och tillämpning av miljökvalitetsnormer (MKN) internt på Länsstyrelsen. Arbetet har påbörjats med att prioritera tillsyn av miljöfarlig verksamhet med utgångspunkt från åtgärdsprogrammet för vattenkvalitet. Vi har granskat översiktsplaner och tillståndsansökningar utifrån behoven i Åtgärdsprogram och MKN för vatten, vilket omfattat drygt 35 internremisser. Vid totalt fyra tillfällen har vi internt på Länsstyrelsen förmedlat allmän information om vattenförvaltning och utbildning i VISS (VattenInformationSystemSverige).

Arbetet med att utveckla recipientkontrollen har fortsatt under året och vi har hållit totalt tre möten. Fokus har varit på gruvrecipienter. Det är angeläget att hitta former för att effektivare samla in och lagra data från recipientkontroll. Länsstyrelsen har deltagit i Naturvårdsverkets tillsynsprojekt. Vi har arrangerat ett möte i syfte att vägleda länets kommuner i arbetet med tillsyn av miljöfarlig verksamhet mot MKN vatten.

Extern Vattensamverkan

Vattenråden har en mycket viktig roll i vattenförvaltningen genom att medlemmarna representerar olika myndigheter och intresseorganisationer och har kunskap, insikt i vattenfrågor och delvis möjlighet att påverka. Vattenråden utgör en viktig länk mellan myndigheter och det lokala vattenarbetet. Länsstyrelsen har god kommunikation med vattenråden om vattenstatus och åtgärder. Vattenråden bidrar till att öka kunskapen om vattenfrågor i länet och till prioritering av åtgärder. Vattenråden kan i framtiden bli en viktig aktör i arbetet med att samordna och integrera arbetet med vattenförvaltning, miljöövervakning, havsmiljöarbetet och arbetet med miljömålen. Under 2010 har de sex vattenrådets styrgrupper och nätverk hållit totalt 20 vattenrådsmöten med totalt 175 personer. Under 2010 har vattenråden på eget initiativ anordnat konferenser och exkursioner om frågor som rör vatten och de har varit välbesökta och uppskattade. Exempel på aktiviteter är en konferens om kustzonsplanering och fem exkursioner. Information om vattenrådets sammansättning, protokoll från möten samt information om övriga aktiviteter finns på den för vattenorganisationerna gemensamma nationella hemsidan www.vattenorganisationer.se.

Vi samverkar med andra nationella myndigheter i länet för att arbetet, särskilt med miljömålen och vattenförvaltningen, ska samordnas och integreras. Exempel på aktiviteter är riktlinjer för att utforma och ekologiskt anpassa vägpassager, en policy som tas fram gemensamt för Länsstyrelsen, Trafikverket och Skogsstyrelsen i Västerbottens län. Ett annat exempel är Länsstyrelsens deltagande i Botnia Atlantica-projektet "Rinnande vatten i Kvarken" tillsammans med Skogsstyrelsen och motsvarande myndigheter på finska sidan i Kvarken. Inom projektet utbyter vi erfarenheter och genomför åtgärder i samverkan med lokala aktörer i syfte att nå miljömålen Levande sjöar och vattendrag samt Levande skogar och miljökvalitetsnormer för vatten.

Länsstyrelsen har genom Landsbygdsprogrammet drivit utbildning för lantbrukare med syfte att höja kunskaperna om hantering av gödselmedel och därmed minska urlakningen av växtnäringsämnen.

Miljöövervakning, miljömål och vattenförvaltning

Under 2009 antog Länsstyrelsen ett nytt regionalt miljöövervakningsprogram. Det har anpassats efter behovet av uppföljning av miljömål och miljö kvalitetsnormer. Under 2010 har Länsstyrelsen ansvarat för ett projekt som syftar till att utreda hur vi bättre kan nyttja data från den regionala miljöövervakningen till uppföljning av miljömålen genom att utveckla indikatorer baserade på miljöövervakningsdata. Projektet kommer att avrapporteras i mars 2011.

Under året har vi arbetat med att särskilt undersöka vatten med osäker statusbedömning. Bland annat har vattendrag av en sammanlagd vattendragssträcka av 325 km åtgärdsinventerats och vägtrummor har inventerats i syfte att bedöma om de utgör vandringshinder. Vattenkemisk provtagning har gjorts i 35 sjöar i mineraliserade områden och i 35 misstänkt övergödda sjöar samt växtplanktonprovtagning har utförts i 27 sjöar.

I ett trettiotal vattendrag har kulturmiljöer inventerats. Här har kunskapen om förekomsten av och bevarandestatusen på vattenanknutna kulturmiljöer förbättrats. Målet är att öka möjligheterna att bevara värdefulla kulturvattenmiljöer, särskilt flottningsmiljöer, men även att underlätta prioritering och planering i arbetet med ekologisk återställning av vattendrag.

Havsmiljöarbetet

Bidraget för LOVA är mycket litet i länet. Under året godkände Länsstyrelsen en ansökan om att anlägga en mottagningsstation för toalettavfall från fritidsbåtar i Kurjoviken, Skellefteå kommun.

Arbetet med att långsiktigt skydda värdefulla havsmiljöer har fortsatt intensivt under året. Två nya marina naturreservat håller på att färdigställas. Arbetet sker på ett samordnat sätt genom ett aktivt samarbete mellan sakområdena naturvård, kulturmiljövård och fiske. Ett målinriktat arbete pågår även för att förbättra kunskapen om havsmiljön, särskilt under havsytan. Under året har Länsstyrelsen genom anslag från Naturvårdsverket kunnat samla in och analysera mer än 100 videotranssekt spridda i länet. Kunskapen ska kunna användas både internt t.ex. vid tillståndsbedömning av vattenverksamhet och annan exploatering, och externt för kommuner och andra förvaltande myndigheter. Länsstyrelsen har under året drivit två samarbetsprojekt tillsammans med finländska myndigheter på andra sidan Kvarken. Det är projektet ULTRA –

Utveckling av Lidar-baserad terränganalys för regional användning - som utvecklat laserteknik för att göra detaljerade kartor över havsbotten. Samt projektet Intersik som omfattar sikens rekrytering och tillstånd samt sikfiskets tillstånd och utveckling i Bottniska viken. Gemensamt för samarbetsprojekten och Länsstyrelsens målinriktade inventeringsarbete är att ta fram heltäckande kartor över viktiga habitat och naturtyper i havsmiljön. Kartorna och övrig kunskap ska kunna användas till integrerad kustzonplanering, fysisk havsplanering, naturvård, miljöövervakning, vattenförvaltning samt till rationella och hållbara fiskevårdsåtgärder. Här vill Länsstyrelsen framhäva det goda samarbetet mellan sakområdena naturvård och samhällsplanering som medfört att vi tillsammans med finländare initierat ett havsplaneringsprojekt med namnet SeaGIS. Vi kommer också att delta aktivt i HELCOM-projektet PlanBothnia. Länsstyrelsen har också under året arbetat med oljeskyddet genom att organisera möten med kustkommunerna, kustbevakningen och Räddningstjänsten. Ett av målen har varit att uppdatera kunskapsplattformen Miljöatlas som används vid en eventuell oljeolycka.

62. Länsstyrelserna ska senast vid utgången av 2010 ha inrättat samrådsgrupper för naturvård inom varje län i syfte att öka samverkan mellan olika aktörer och för att förbättra det regionala naturvårdsarbetet. Länsstyrelserna ska redovisa sina insatser. Länsstyrelsen i Skåne län ska samordna länsstyrelsernas redovisning.

Länsstyrelsen har inte inrättat någon samrådsgrupp för Naturvård i länet. Vi valde att avvakta om arbetet med kometförsöket alternativt Skogsstyrelsens regionala sektorsråd skulle kunna utgöra grunden i en samrådsgrupp för Naturvård. I dag är bedömningen dock att bilda ett helt nytt råd med 15-20 deltagare. Rådet ska träffas ett par gånger per år, exv. med en exkursion på våren och ett sent höstmöte. Till stöd i arbetet startas någon form av informationssida (sharepoint) för olika typer av material. Rådet, eller delar därav, ska framledes kunna utgöra styr- eller referensgrupp i olika typer av projekt som startas inom naturvårdsområdet.

Länsstyrelsen kommer att söka/kalla rådsledamöter i början av februari och ha ett första möte under mars/april.

63. Länsstyrelserna ska utarbeta regionala program för att tydliggöra mål, prioriteringar och åtgärder för naturvårdsskötseln inom respektive län. De regionala programmen ska komplettera det nationella programmet Värna-Vårda-Visa. Arbetet ska vara avslutat 2011.

Länsstyrelsen har under 2010 inlett arbetet med ett regionalt Värna-vårda-visa-program.

- Under våren genomfördes en workshop med anställda på naturvårdsenheten med syfte att samla upp vilka viktiga frågor som bör behandlas i programmet.
- Under hösten har projektplan tagits fram som bland annat redogör för förankringsprocessen gentemot externa aktörer. En projektgrupp har formerats och sammanställt de underlag som kommer att ligga till grund för målformuleringar och åtgärdsförslag.
- Länsstyrelsen i Västerbotten deltar med en representant i Naturvårdsverkets referensgrupp för att ta fram en vägledning för Länsstyrelsernas arbete med regionala program.

64. Länsstyrelserna ska redovisa hur arbetet med kompetenshöjande åtgärder för länsstyrelsernas hantering av rovdjursfrågor beträffande varg, järv, björn, lo och kungsörn fortlöper. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som genomförts. Länsstyrelserna ska även redovisa sina insatser avseende organisationen av den nya rovdjursförvaltningen.

Länsstyrelsen har under perioden 2008-2010 fått extramedel för att arbeta med kompetenshöjande åtgärder i hanteringen av rovdjursfrågor. Bidragen avser att höja vår kompetens genom *vidareutbildning* av personal och samrådsgrupper, *rekrytering av ny kompetens* samt *särskilda projekt* som syftar till att vidareutveckla förvaltningen.

Länsstyrelsen har under 2010 genomfört följande insatser för att nå syftet med medelstildelningen:

- Utbildat länets viltförvaltningsdelegation under samtliga sex delegationsmöten som genomförts 2010.
- Gjort en studieresa till DNA-labbet i Pasvik (Norge) för kompetensutveckling rörande DNA-analyser.
- Utbildat två naturbevakare i rovdjurskunskap och inventeringsmetodik i Viltskadecenters regi.
- Deltagit i det årliga björnsymposiet samt den årliga kungsörnsträffen
- Haft möten och diskussioner med kollegor från angränsande län och grannländer vilket gör det möjligt att utveckla idéer och metoder rörande inventering av rovdjur.

- Delfinansierat den björnspillningsinventering som praktiskt genomfördes tillsammans med Jägarförbundet och länets jägare under 2009. Inventeringen är ett bra exempel på projekt som skapat ökad kunskap, ökat förtroende för förvaltningen, förbättrad samverkan och kommunikation rörande länets björnstim. Kostnaderna utgörs av ersättning för DNA-analyser som genomförts av ett labb i Norge samt kostnader för populationsestimat utförda av SLU. Delar av dessa kostnader belastar kompetensutvecklingsbidraget under 2010.
- Slutfört utvecklingsprojektet Samebyvisa Rovdjursplaner för Vilhelmina Södra och Malå samebyar. Länsstyrelsen och samebyarna i fråga har under ett antal tematiska träffar arbetat igenom förutsättningarna för rennäring och för rovdjursförvaltning för att komma ett steg närmare en plan för rovdjursförvaltning på samebynivå, baserad på mera lokala underlag och förutsättningar. Under 2010 sammanställdes underlagsmaterial och genomfördes GIS-analyser. Fyra workshops hölls med de båda samebyarna inom projektet.
- Testat intensivutredning i trakt med mycket hög täthet av såväl rovdjur som renar. En fördjupad analys av rovdjursproblemen inom ett begränsat område där bland annat flytt av renar från det aktuella området samt utfodring behövdes. Projektet genomfördes i samverkan med Vapstens sameby.

65. Länsstyrelserna ska redovisa hur arbetet med översynen av det utvidgade strandskyddet fortlöper.

Länsstyrelsen har under 2010 arbetat intensivt med att implementera de nya strandskyddsbestämmelser som började gälla 2010.

Särskilda insatser under 2010 är:

- Omfattande rådgivning framför allt till kommunala handläggare.
- Medverkan i ordinarie kommunbesök, där strandskyddet stått på dagordningen.
- Utarbetade en handledning med rubriken *Regional anpassning av strandskyddsbestämmelserna*. Förutom dispenshanteringen redovisas förslag på hanteringen av LIS-begreppet samt hanteringen av kombinationsbesluten, vattenärenden enligt 11 kap och strandskyddet enligt 7 kap miljöbalken. Handledningen har lämnats ut till kommunala handläggare som stöd i deras arbete.
- Länsstyrelsen har stöttat kommunerna i deras arbete med att ta fram LIS-områden. Resultatet är ett par väl genomarbetade, avgränsade LIS-områden med tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar. I ett fall har kommunen bjudit in Länsstyrelsen till överläggning för att slutföra ett tillägg till sin översiktsplan. Tre kommuner har kommit långt med sitt LIS-arbete. De flesta av länets kommuner arbetar med frågan i olika stadier.
- Länsstyrelsen har inlett översynsarbete av de befintliga utökade strandskyddsområden som finns i länet (101 st som alla berör kusten). År 2010 har områdena inom Nordmalings kuststräcka inventerats och dokumenterats. Arbetet genomfördes som ett fältarbete under drygt två barmarksmånader. Vår preliminära bedömning kommer att remissas till kommunen för synpunkter under 2010. Återstående tre kommuners kuststräckor tas under 2011 och 2012. Fältarbetet inklusive dokumentering genomförs med hjälp av sakkunnig konsult. Strandskyddets båda syften ska fokuseras i denna översyn.
- Vi har bildat en dialoggrupp för arbetet med kommunerna. Här har kommunerna utsett fem representanter och arbetet går ut på ömsesidigt erfarenhetsutbyte.

- Gruppen består av fyra planhandläggare från ett urval av länets kommuner samt en politiker. Länsrådet leder mötet där också deltagare från berörda sakområden inom Länsstyrelsen är representerade.

Tabell 2.1: Tillsyn inom Naturvård och miljöskydd

Sakområde och del av sakområde	Antal tillsynsobjekt i länet ¹⁾	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ²⁾
Naturvård och miljöskydd totalt (5)			
varav tillsyn av områdesskydd (515)	348	134	2
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	119 ³⁾	2	
varav tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	49 ⁴⁾	2	0
varav tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	32	10	0
varav tillsyn av övrig provning avseende naturskydd (528)	249	3	0
varav tillsyn av vattenverksamhet (535)	176 ⁵⁾	176	0
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	148	75	0
varav tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	61 ⁸⁾	61 ⁶⁾⁸⁾	0
varav tillsyn av avfall och producentansvar (566)	61 ⁸⁾	61 ⁷⁾⁸⁾	
varav tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	-	-	-
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	100 ⁹⁾	10	0
Summa	796	412	2

Definitioner till tabell 2.1

1) med tillsynsobjekt avses verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommunedel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav.

2) brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat förelägga om rättelse.

Kommentarer Tabell 2.1

³⁾ Dessutom tillsynsvägledning över 9 av 15 kommuner.

⁴⁾ Antal handlagda dispensärenden

⁵⁾ Antalet objekt är = antalet inkomna ärenden

⁶⁾ Tillsyn i frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av kemiska produkter m m (D2) vid de miljöfarliga verksamheter som Länsstyrelsen har tillsynsansvar för (B1) sker integrerat med den ordinarie miljötillsynen. (Bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, punkt B1 och D2.)

⁷⁾ Tillsyn i frågor om skydd av den yttre miljön vid hantering av farligt avfall (E2) vid de miljöfarliga verksamheter som Länsstyrelsen har tillsynsansvar för (B1) sker integrerat med den ordinarie miljötillsynen. (Bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, punkt B1 och E2.)

⁸⁾ Dessa tillsynsobjekt ingår i de objekten som redovisas för tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555).

⁹⁾ Enligt uppskattning i regionala programmet.

Tabell 2.2: Länsfakta inom miljötillsyn

Länsfakta om rennäring	2010-12-31	2009-12-31	2008-12-31
Faktiskt antal renar i förhållande till tillåtet antal (%)	102	105	111
Antal slaktade renar/år	13 649	15 341	16 341
Produktion av renkött/år (ton)	382	431	465
Antal renskötselföretag	99	104	104
Antal samebyar	7	7	7

Not ** Rennäringens uppgifter avser generellt föregående säsong d v s för 2010 avses säsongen 2009/2010.

Kommentarer Tabell 2.2

Det faktiska antalet renar i förhållande till det tillåtna, visar antalet renar i Västerbottens sju samebyar i förhållande till 1946 års byordning. Byordningen medger totalt 49 800 renar. Länsstyrelsen ser över högsta renantal, varför denna uppgift kan komma att förändras. Antalet renar har successivt minskat bland länets samebyar de senaste åren. En minskning kan även ses i antalet slaktade renar och därmed även produktionen av renkött.

Sakområde Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar
--

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,97	2,68
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,71	2,42
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	6 189	5 393
Andel av total produktionskostnad (%)	2,97	2,56
Antal inkomna ärenden ²⁾	160	177
Antal beslutade ärenden	159	154
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Länsstyrelsen har under året arbetat med bl.a. följande områden:

- utvecklat arbetet med såväl den regionala som myndighetsspecifika risk- och sårbarhetsanalysen,
- påbörjat en tematillsyn inom LSO-området avseende olycksundersökningar som kommer att slutföras 2011,
- påbörjat och delvis genomfört en förändring av den egna krisledningsorganisationen för att den i sin struktur ska likna organisationen hos parter vi samverkar med, t.ex. landstinget, polisen, delar av kärnkraftlänen m.fl.
- implementering av RAKEL i Västerbotten,
- fortsatt utveckling av samarbetet mellan de sex nordliga länen inom ramen för NordSam,
- fortsatt samverkan mellan NordSam-länen och Europeiska CBRNE-centret vid Umeå universitet,
- deltagit i och arbetat för att utveckla nätverken inom verksamhetsområdet,
- utveckling av RSF, Regionala Samverkansfunktionen,
- i egenskap av stödlän deltagit i samverkan mellan kärnkraftlänen,
- översiktlig kartläggning av översvänningsrisker i enlighet med översvänningsdirektivet,
- nätverk för älvsäkerhet och höga flöden.

Under året har Länsstyrelsen även varit aktiv i samband med händelser som vulkanaskan och höga flöden i länet.

Bedömning av uppnådda resultat

Länsstyrelsens granskning av landstingets och kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser har visat att kommunerna kan utveckla sina RSA. Länsstyrelsen kommer att fortsätta arbetet med kommunerna inom detta område för att förbättra situationen.

Resultat av den genomförda tematillsynen avseende olycksundersökningar kommer att kunna redovisas under 2011.

Den genomförda förändringen av den egna krisledningsorganisationen bedöms ha ökat Länsstyrelsens uthållighet och stärkt förmågan till beredskap.

Det arbete som Länsstyrelsen hittills genomfört för att implementera Rakel i Västerbotten har medfört att alla 15 kommuner i länet och landstinget ansökt om och beviljats Rakellicens. Kommunerna har samordnat sitt arbete för fortsatt planering och genomförande genom en gemensam samordnare och projektgrupp. Länsstyrelsen bedömer att inställningen till att införa Rakel i Västerbotten är positiv. Kommunerna har synpunkter på kostnaden och upplever en stor osäkerhet för hur den kommer att utvecklas från 2012 och framåt. Detta har medfört att de initialt tecknar ett fåtal abonnemang per kommun vilket nu är ett hinder för att uppnå en bredare anslutning i kommunerna.

Länsstyrelserna i NordSam har under 2010 utvecklat sin samverkan genom att utöka från tre till fyra samarbetsgrupper. Vi har byggt ut en teknisk plattform för effektiv kommunikation (Office Communicator och Live Meeting) och genomfört frekventa videokonferensmöten. Vi har lagt stora insatser på anpassning till en ny process för fördelning av medel ur anslag 2:4 Krisberedskap. Omställningen genomfördes framgångsrikt och resulterade i tre gemensamma NordSam-projekt som kommer att påbörjas i januari 2011 och fortlöpa under tre års tid.

Samarbetet mellan NordSam och CBRNE Center resulterade under 2010 i en genomförd workshop för de nordliga länens regionala samordningsfunktioner (RSF). Där deltog även en rad expertmyndigheter. Vidare genomfördes Temadag C-händelser i länet där FOI ledde ett scenariospel byggt på utsläpp av farligt kemiskt ämne. Samarbetet har bidragit till stärkt samverkan mellan professionella nätverk inom området och har lagt grunden för projektet ”Stärkt CBRNE-förmåga i norra Sverige” som beviljats 2:4 medel och kommer att genomföras under perioden 2011-2013.

Arbetet med att utveckla och stärka de regionala nätverken bedöms ha ökat länets förmåga att hantera svåra händelser. Länsstyrelsen bedömer nätverken som viktiga och kommer att fortsätta arbetet med att utveckla dem. När det gäller nätverken för älvsäkerhet och höga flöden har larmplanen för Skellefteälven färdigställts och tagits i bruk.

67. För att förbättra uppföljningen av samhällets krisberedskap ska länsstyrelserna göra en översiktlig regional sammanställning, analys och värdering av de risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som kommuner och landsting ska göra enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Länsstyrelserna ska bedöma i vilken utsträckning enskilda kommuner och landsting analyserat och dokumenterat de extraordinära händelser som kan inträffa i fredstid, hur dessa händelser kan påverka kommunernas och landstingens verksamheter, samt vilken förmåga kommunerna och landstingen har att verka vid en sådan händelse.

Avgränsning

Länsstyrelsen Västerbotten har begärt in risk- och sårbarhetsanalyser samt planer för hantering av extraordinära händelser från Västerbottens läns landsting och länets 15 kommuner. Analysen av inkomna risk- och sårbarhetsanalyser är översiktlig och värderar endast de stora dragen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har utfärdat föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:6) som träder i kraft den 1 januari 2011. Hittills har det inte funnits några lagstadgade riktlinjer för hur kommunernas och landstingets redovisningar ska se ut eller vad de ska innehålla. Länsstyrelsen anser därför att föreskrifterna inte kan utgöra den huvudsakliga utgångspunkten för bedömningen av risk- och sårbarhetsanalyserna. Även när det gäller planer för hantering av extraordinära händelser saknas det lagstadgade riktlinjer för innehåll.

Andelen risk- och sårbarhetsanalyser samt planer för hantering av extraordinära händelser Västerbottens läns landsting och 13 av länets 15 kommuner har lämnat in en risk- och sårbarhetsanalys till Länsstyrelsen. Samtliga kommuner och landstinget har tidigare redovisat en plan för hantering av extraordinära händelser. Under 2010 är det endast två kommuner som kommit in med nytt material.

De kommuner som inte har kommit in med en risk- och sårbarhetsanalys anger att arbetet med att sammanställa en verksamhetsövergripande sådan har avstannat, men att det ska återupptas och intensifieras vid årsskiftet 2010/2011.

Övergripande bedömning av risk- och sårbarhetsanalyser samt planer för hantering av extraordinära händelser

Utgångspunkterna för Länsstyrelsens bedömning av de analyser som kommit in är att en sammanställd risk- och sårbarhetsanalys ska omfatta hela verksamheten med fokus på de områden som bedriver samhällsviktig verksamhet. Den ska beskriva vilka hot och risker som finns, sannolikhet och konsekvens för dessa, konsekvenser för den egna verksamheten, förmågan att hantera identifierade risker och förslag till åtgärder kopplade till analysens resultat.

Landstingets risk- och sårbarhetsanalys bedöms vara i huvudsak väl genomarbetad. De 13 kommunala risk- och sårbarhetsanalyserna skiljer sig åt när det gäller kvalitet, innehåll och upplägg. Länsstyrelsens bedömning är att en majoritet av kommunerna befinner sig i ett inledande skede när det gäller arbetet med risk- och sårbarhetsanalys och att de som kommit in till Länsstyrelsen har vissa brister.

De områden där kommunerna generellt sett kan utveckla sitt arbete är främst beskrivning av konsekvenser för den egna verksamheten, förmåga att hantera identifierade risker och förmågan att motstå störningen i samhällsviktig verksamhet samt förslag till åtgärder kopplade till resultatet av analysen. Ytterligare ett område som Länsstyrelsen anser bör utvecklas i risk- och sårbarhetsanalyserna är beroendeanalys. Detta är dock något som relativt nyligen har lyfts fram och det är därför naturligt att perspektivet inte ännu har infogats i kommunernas redovisningar.

Grunden för Länsstyrelsens bedömning av kommunernas och landstingets planer för hantering av extraordinära händelser är att planen ska vara antagen för mandatperioden 2006-2010 eller senare. Planen ska också ha sin utgångspunkt i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap (LEH).

En av de kommunala planerna är antagen 1999 och reviderad 2003, en är antagen 2006, sex kommunala planer och landstingets plan är antagna 2007, fem kommunala planer är antagna 2008 och två är antagna 2009. Den plan som är antagen 1999 och reviderad 2003 kan inte anses vara aktuell och den utgår inte ifrån LEH, vilket inte är acceptabelt. De övriga inkomna planerna är aktuella och utgår ifrån LEH. Länsstyrelsen anser dock att samtliga kommuner och landstinget ska anta nya planer för mandatperioden 2011-2014 under mandatperiodens första år.

68. Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna, inom ramen för området Skydd mot olyckor, ska bedöma och främja kommunernas förmåga att leva upp till de nationella målen samt de verksamhetsmål och de särskilda skyldigheter som framgår av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelsernas tillsyn enligt lagen ska inriktas så att den kan samordnas med den uppföljning som ska ske av kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem enligt avtalet mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Länsstyrelserna ska redovisa en sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Länsstyrelsen bedömer att tillsynsverksamheten enligt lagen om skydd mot olyckor fortfarande är under utveckling i många kommuner.

Kommunerna genomför tillsynsbesök avseende den enskildes brandskydd. Endast ett fåtal kommuner har inkluderat tillsyn med avseende på den enskildes skyldighet att hålla livräddningsutrustning för livräddning vid annan olycka än brand i sin tillsynsplanering.

Kommunerna i länet har kommit överens om att tillämpa det allmänna rådet för tillsyn av hotell. Att samtliga kommuner agerar likadant utgör ett stöd för framför allt de mindre kommunerna. Flera kommuner har genomfört hotelltillsyn under året och antalet förelägganden har ökat. Länsstyrelsen bedömer utvecklingen på området som mycket positiv.

Flera kommuner saknar resurser för att kunna bedriva tillsynsverksamheten på ett tillfredsställande sätt. Vissa kommuner har påbörjat tillsynen av de anläggningar som omfattas av bestämmelserna i lagen om skydd mot olyckor, 2 kap 4 §, om farlig verksamhet. Länsstyrelsen bedömer dock att ytterligare kunskap behövs i kommunerna. Staten bör därför utveckla sin tillsynsvägledning för att kommunerna ska kunna bedriva 2:4-tillsynen på ett tillfredsställande och likvärdigt sätt.

Kommunernas arbete med olycksundersökningar behöver utvecklas. Det finns brister i kommunernas insatsrapporter, den lägsta nivån på en olycksundersökning. Dessutom finns det brister i rutiner kring bland annat kriterier, dokumentation och delgivning av utökade olycksundersökningar. Kommunerna använder sig inte av någon könsuppdelad statistik som underlag för sina analyser. Det är rimligt att anta att vissa mindre kommuner inte på egen hand kommer att kunna upprätthålla den kompetens som krävs för att utreda mer komplicerade olyckor, utan att detta arbete måste utvecklas i samverkan mellan flera kommuner.

Länets kommuner arbetar i varierande omfattning för att uppfylla lagens krav att verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder.

Sotningsverksamheten genomförs i stort sett tillfredsställande i kommunerna. Brandskyddskontroller utförs, men inte i tillfredsställande omfattning.

Alla Västerbottens kommuner har handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor för föregående mandatperiod. Fyra kommuner har ännu inte lämnat handlingsprogrammen för innevarande mandatperiod för remiss till Länsstyrelsen.

Under året har en kommun lämnat förslag till Länsstyrelsen på att göra neddragningar i utryckningsorganisationerna. Sammantaget har de senaste årens neddragningar inneburit en försämring av såväl skyddet i de enskilda kommunerna som för den totala beredskapen i länet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och länsstyrelserna genomför årligen en uppföljning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor. Kommunerna svarar normalt på uppföljningen i februari och länsstyrelserna får tillgång till en sammanställning under våren. Kommunernas uppgifter för 2010 kommer således att finnas tillgängliga för länsstyrelserna tidigast i mars 2011. En del av uppgifterna i återrapporteringen baseras därför på kommunernas redovisning för sin verksamhet för år 2009.

Sakområde Kulturmiljö

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,90	1,84
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,82	2,70
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	7 463	5 676
Andel av total produktionskostnad (%)	3,58	2,69
Antal inkomna ärenden ²⁾	371	310
Antal beslutade ärenden	349	319
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

69. Länsstyrelserna ska:

- Kortfattat och översiktligt redovisa en bedömning av länsstyrelsernas arbete och resultat inom verksamhetsområdet,
- redovisa de viktigaste prioriteringarna och insatserna under året för arbetet,
- redovisa de största svårigheterna under året för arbetet, samt
- redovisa de tre viktigaste samarbetsprojekten med andra verksamheter inom eller utanför länsstyrelsen under året.

– Bedömning av länsstyrelsernas arbete och resultat inom verksamhetsområdet,

Huvuddelen av årets verksamhet följer strategiprogrammet Västerbotten genom tiderna III. En för sakområdet naturlig ordning, men samtidigt en osäkerhetsfaktor, är att mycket av det grundläggande arbetet utförs tillsammans med och genom uppdrag till länets museer. Osäkerheten består i att vi saknar gemensam styrning och målbild. Samarbetet gäller framför allt det framtidsinriktade utvecklingsarbetet med de tre länswebbplatserna www.hallahus.se, www.sparfran10000ar.se och www.sevart.se.

Sevärt är en modell för regional kulturarvsturism som innefattar en webbplats, drygt 20 naturum/kultorum, skriftserie, guideböcker på fyra språk och cirka 300 informationsskyltar. Webbplatsen har cirka 10 000 besökare per år.

Hålla Hus – är en informationscentral för byggnadsvård som baseras på en webbplats, utställningar på respektive museum, informationsblad och mindre utställningar i alla länets kommuner. Syftet är vägledning till allmänhet, fastighetsägare, hantverkare etc. samt att underlätta respektive institutions informationsarbete inom området byggnadsvård. Webbplatsen har cirka 20 000 besökare per år.

Spår från 10 000 år är en kunskapsbank för det historiska landskapet med inriktning mot kulturlandskap, fornlämningar och arkeologi. Även här syftar arbetet till att med information, bl. a. genom en webbplats, öka förståelsen för och kunskapen om kulturlandskapet och fornlämningar hos allmänhet, fastighetsägare och skogsnäring för att minska skadorna i dessa miljöer. Under 2010 hade webbplatsen cirka 8 500 besökare.

Förutom prioriteringar med att utveckla dessa webbplatser har vi ökat informationsaktiviteterna gentemot kommunerna genom ett utvidgat deltagande i enhetens kommunbesök.

Det har resulterat i bättre förståelse för kulturmiljöfrågor och arkeologiska ärenden i planprocessen samt att kommunerna mer frekvent använder sig av fornminnesregistret FMIS. Vi har också informerat allmänheten om landsbygdsprogrammets möjligheter när det gäller landskapsvård.

Ärendehandläggningen har varit omfattande och vårt tillsynsarbete har varit aktivt. Protokollförd tillsyn har utförts i ett av länets två kulturresevat. Tillsynen har medfört ökad kvalitet på markvården och ett förbättrat skydd för fornlämningarna. Utöver detta har tillsyn av en arkeologisk undersökning utförts. Vidare har tillsyn utförts på fem byggnadsminnen och tre kyrkomiljöer. Tillsyn i form av fältbesök har utförts av fyra beslut som avser tillstånd till markingrepp vid skogsbruksåtgärder i områden med fornlämningar. Tillsynen av länets uppdragsarkeologi har utförts genom besök i fält i Lycksele kommun. Övrig tillsyn har skett i samband med granskning av undersökningsplaner samt preliminära rapporter och slutrapporter.

Utöver ordinarie arbetsuppgifter har ett utvecklingsarbete med utgångspunkt i U-39 och U-70-utredningarna igångsatts. Avsikten är att bredda och fördjupa samarbetet inom och mellan länsstyrelserna och mellan länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet. Därför har vi bildat länsgrupp Norr (X-, Z-, AC- och BD-län) med Västerbottens länsråd som ansvarig och vår länsantikvarie som samordnare.

Sakområdet har också deltagit i flera olika projekt:

- Vi har under året aktivt deltagit i Boverkets kompetenssatsning inom PBL-området och pilotprojektet ”Effektiva planeringsprocesser – strategier för yttora kommuner med liten befolkning”, ett samarbetsprojekt med Länsstyrelsen Norrbotten samt Vilhelmina och Arjeplogs kommuner.
- Inom projektet ”Kalejdoskop – sätt att se på kulturarv” som finansieras genom FoU-medel från Riksantikvarieämbetet har vi drivit delprojektet ”Västerbotten i världen – att tillgängliggöra Västerbottens kulturarv för utlandsfödda”. Projektet resulterade i bildandet av ett nätverk för fortsatt arbete.
- Projektet Kulturmiljöer i vatten, syftar till att skapa ett regionalt kunskapsunderlag som möjliggör urval av vattendrag med höga kulturhistoriska värden. Målet är dels att öka möjligheterna att bevara värdefulla vattenanknutna kulturmiljöer, i synnerhet flottningsmiljöer, dels att underlätta arbetet med ekologisk återställning i vattendrag. De nya underlagen ska även kunna användas för att utveckla nyttjandet av vattenanknutna kulturmiljöer för t.ex. fisketurism och övrigt friluftsliv. Projektet har resulterat i att vi fått ökad kunskap om vattenanknutna kulturmiljöer i ett 30-tal vattendrag i länet.
- Projektet KulNaTur i riksintresseområdet Bjuröklubb, har tillfört mycket värdefulla erfarenheter för utökat och fördjupat samarbete mellan kulturmiljövården, naturvården, länsturismen, kommuner och entreprenörer. Arbetet har varit framgångsrikt och resultatet kommer att användas för fortsatt utvecklingsarbete i Bjuröklubb, men också på andra platser i länet.
- Sakområdet har tilldelats medel från Luleå stift för att slutföra det s k kyrkokaraktäriseringsprojektet. Vi har besökt 53 kyrkomiljöer, motsvarande 80 procent av länets kyrkomiljöer, som skyddas genom kulturminneslagen och upprättat cirka 30 beskrivningar. Arbetet har på ett mycket betydelsefullt sätt kompletterat kunskapsunderlaget, vilket kommer att underlätta framtida ärendehandläggning och utgöra grund för kommande informationssatsningar.

- Fatmomakkeprojektet, som bedrivits med särskilda medel (kunskapsunderlag Norrländska kyrkstäder) från Riksantikvarieämbetet, har tillfört ny värdefull kunskap om en komplext sammansatt kyrkstadsmiljö som blir till nytta både när det gäller allmänhetens förståelse för kyrkstaden som ett mycket viktigt kulturarv, för kyrkstadstraditionen och för den kommande kulturresevatsbildningen. Projektet är en följd av regeringens förslag om ändrade skyddsformer för vissa norrländska kyrkstäder.
- I riksintresseprojektet som tilldelats medel från Riksantikvarieämbetet har nio av länets kulturmiljöer av riksintresse analyserats. Studien har innefattat metodutveckling och resulterat i ett fördjupat underlag för fortsatt revidering av länets riksintressemiljöer.

Länsstyrelsens verksamhet inom arkeologiområdet har hindrat att fornlämningar kommit till skada. Verksamheten har även medfört att de arkeologiska undersökningar som genomförts under året har skett i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter. Genom slyröjning och slätter har 16 fornlämningsmiljöer vårdats och synliggjorts.

Inom byggnadsvården har bidrag lämnats till i första hand lagskyddade byggnader och byggnader inom riksintresseområden. Under året har 21 objekt beviljats bidrag. Därmed har vi medverkat till att bevara olika typer av byggnader som var vanliga i länet under äldre tid. Genom den särskilda satsningen Hus med historia har ekonomiska bidrag lämnats till fem objekt inom hembygdsrörelsen.

Vi har arbetat fram underlag för tre byggnadsminnesförklaringar som framför allt syftar till att skydda kategorier av bebyggelse som inte tidigare är representerade bland länets byggnadsminnen.

Ett för oss viktigt och tidskrävande arbete var upphävandet av byggnadsminnesförklaringen Västra Storsjö. RAÄ upphävde riksintresset.

En kulturhistorisk utredning har slutförts för att bilda ett kulturresevat.

Genom att allmänheten har informerats om landsbygdsprogrammets möjligheter till landskapsvård och även engagerats i flera projekt har förståelsen och intresset för kulturmiljöer ökat. Dessutom har många äldre byggnader och miljöer kunnat bevaras för framtiden. Sex kulturlandskapsmiljöer och ett kulturresevat har vårdats genom årligen återkommande slätter. Åtgärderna skapar förståelse för kulturlandskapets betydelse och medverkar till att bevara den biologiska mångfalden.

För att bli underlätta och snabba upp handläggningstiderna har kulturmiljöenheterna i Norrbotten och Västerbotten tillsammans med Trafikverket arrangerat en utbildningsdag för Trafikverket och konsulter. Dagen syftade till att ge en länsstyrelsegemensam bild över hur kvaliteten i MKB:er kan förbättras vad gäller beskrivningar och konsekvensbedömningar av kulturmiljövården.

- De viktigaste prioriteringarna och insatserna under året

Arbetet har genomförts i enlighet med det av Länsstyrelsen antagna strategidokumentet. Informationsarbete och kommunikationer har prioriterats. Ärendehantering har varit omfattande. Omkring 500 internremisser har behandlats, vilket inneburit att kulturmiljöaspekter har inarbetats i Länsstyrelsens allmänna ärendeflöde. Vårt tillsynsarbete har varit aktivt vilket medfört ökad kontroll över lagskyddade byggnader, högre kvalitet på markvården och minskade skador på fornlämningar.

Följande prioriteringar har gjorts:

- Informationsarbete genom de tre länswebbplatserna; Sevärt, Hålla Hus och Spår från 10 000 år
- Information till allmänheten om landsbygdsprogrammets möjligheter till landskapsvård
- Information och rådgivning till kommunerna genom bl a kommunbesök
- Karaktärisering av kyrkomiljöer
- Projektet kulturmiljöer i vatten
- Kulturresevatsbildning för Fatmomakke kyrkstad
- Ärendehantering
- Tillsyn

- De största svårigheterna under året

Avfolknings-/glesbygdsproblematiken blir alltmer påtaglig i länet. De kulturmiljöer av riksintresse som innefattar jordbruks- och kulturlandskapselement hotas allmänt av igenväxning och byggnader används många gånger endast säsongsvist. Förhållandet medför också svåra ställningstaganden när vi fördelar bidrag till kulturmiljövård, inför byggnadsminnesförklaringar och till vidmakthållande av redan befintliga skydd. Även brist på hantverkskompetens skapar allt oftare problem för vårderna av kulturmiljöerna.

Hälften av länets kommuner saknar kulturmiljöprogram. Samtliga kommuner saknar egen kulturmiljökompetens.

De flesta av länets 52 riksintresseområden har bristfälliga beskrivningar och motiveringar. Länsstyrelse och kommuner tolkar ofta riksintressebegreppet olika; instrumentets inneboende otydligheter är en källa till återkommande problem.

Att ansvaret för länets kulturmiljövård delas mellan Länsstyrelsen och länets museer utgör ett problem eftersom vi saknar gemensam styrning och målbild. Detta skapar otydligheter för omvärlden.

Det är svårt att få acceptans för att miljöbegreppet även innefattar kulturmiljöer och att kulturmiljöaspekter ska beaktas jämbördigt i förhållande till andra aspekter.

- De tre viktigaste samarbetsprojekten med andra verksamheter inom eller utanför länsstyrelsen under året

Utöver samarbetet med de tre webbplatserna kan följande nämnas:

- KulNaTur: egeninitierat utvecklings- och samarbetsprojekt med Länsstyrelsens naturvårdsenhet, Länssturismen, Västerbottens museum, Skellefteå kommun, Skellefteå museum och entreprenören Arena Bjuröklubb.
- Förstudie av riksintressen i Kalmar och Västerbottens län, samarbets- och metodstudieprojekt för riksintresseområden. Deltagare är Länsstyrelsen Kalmar län och sakområdet kulturmiljö i Västerbottens län samt Skellefteå kommun, Skellefteå museum, samt Länsstyrelsens sakområde Hållbar samhällsplanering och boende.
- Kunskapsunderlag norrländska kyrkstäder, Fatmomakke. Deltagare är Umeå universitet, Västerbottens museum och tre externa forskare.

Tabell 5.1

Länsfakta kulturmiljö	2010-12-31	2009-12-31	2008-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	21 078	20 989	19 826
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	76	77	77
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	69	69	69
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	51	52	52
<i>yta (ha)</i>	153 687	153 690	153 690
Kulturresevat, <i>antal</i>	2	2	2
<i>yta (ha)</i>	972,5	972,5	972,5
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	53 %	47 %	47 %

Kommentarer Tabell 5.1

En byggnadsminnesförklaring har upphävts genom beslut av Länsstyrelsen 2010-04-06.
Ett riksintresseområde har upphävts genom beslut av Riksantikvarieämbetet 2010-12-14 vilket innebär att arealen minskat något. Ett kulturmiljöprogram för Norsjö kommun har tillkommit.

Tabell 5.2

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2010	2009	2008
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	7 249	7 457	8 720

Kommentarer Tabell 5.2

För år 2010 har en minskning av bidrag, vilka Länsstyrelsen har fattat beslut om men Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen, med 208 tkr jämfört med år 2009.

Sakområde Folkhälsa

FAKTARUTA

	2010 ³⁾	2009 ³⁾
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,41	4,37
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,08	6,28
Verksamhetskostn inkl OH (tkr) totalt	3 744	10 542
Andel av total produktionskostnad (%)	1,80	5,0
Antal inkomna ärenden ²⁾	45	855
Antal beslutade ärenden	46	888
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

³⁾ Skillnaderna mellan 2009 och 2010-års uppgifter i faktarutan ovan har sin förklaring i att from 1 januari 2010 övertog Socialstyrelsen ansvaret för de uppgifter länsstyrelsen hade ansvar för som gällde social tillsyn.

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Inom tobaksområdet har våra satsningar under 2010 syftat till att stärka samsyn och ansvarstagande i kommunerna. Vi har även agerat som konsultativ resurs vid tobakstillsyn i länet där vi har varit med vid tillsyn av tobaksförsäljare.

En metod som vi har skapat och kommer att arbeta vidare med är ansvarsfull tobaksförsäljning. Syftet är att göra tobaksförsäljarna medvetna om det ansvar som vilar på dem.

Länsstyrelsens roll i länet har varit att stärka de kommunala tobaks- och alkoholhandläggarna. Här har vi arbetat vidare med de nätverk som vi bildat. Vi har tillsammans med polisen anordnat utbildningar för alkohol- och tobakshandläggare. Länets alla kommuner har deltagit i utbildning i tillsynsmetoden ansvarsfull alkoholserving.

Den vägledande tillsynen har under 2010 i huvudsak bedrivits genom telefonrådgivning och utbildning inom metoden ansvarsfull alkoholserving.

Under 2010 har Länsstyrelsen genomfört tillsynsbesök i två av länets kommuner. Den vägledande tillsynen har främst bedrivits genom telefonrådgivning och utbildning inom metoden ansvarsfull alkoholserving.

Bedömning av uppnådda resultat

I de nätverk som vi arbetar med har fokus legat på utbildning av alkohol- och tobakshandläggare och vi har sett ett gott resultat.

En tydlig förändring som vi sett är att aktörer i kommunerna börjat samverka. Skola, handel och tillsynstjänstemän samarbetar i det förebyggande tobaksarbetet.

I arbetet enligt metoden ansvarsfull alkoholserving har polis och alkoholhandläggare i länet gjort gemensamma tillsynsbesök.

Insatserna bedöms ha lett till en positiv utveckling i flera av länets kommuner. Dialogen med branschen har förbättrats ytterligare och tillsynen har förbättrats. En effekt av detta är att gästerna generellt bedöms ha en lägre berusningsnivå.

71. Länsstyrelserna ska i enlighet med anvisningar från Statens folkhälsoinstitut (FHI) redovisa hur de har utövat tillsyn enligt alkohollagen (1994:1738) och tobakslagen (1993:581), vilka åtgärder som vidtagits för att skärpa den kommunala tillsynen samt resultaten av detta arbete.

1. Tillsynsplan år 2010

Länsstyrelsen upprättade inför 2010 en förenklad, flerårig tillsynsplan för såväl alkohol- som tobakstillsynen. Planen redovisar vilka kommuner som ska bli föremål för tillsyn under perioden 2010-2014. Innehåll och inriktning av tillsynen redovisas inte i planen utan bedöms utifrån den kännedom Länsstyrelsen har om situationen i respektive kommun. Planen ska uppdateras årligen och kommer att utvecklas. Beslut om tillsynsplanen har fattats av ansvarig enhetschef och är en del av enhetens verksamhetsplan. Uppföljning ska ske i samband med uppföljning av verksamhetsplanen.

2. Organisation och resurser

Ansvaret för att genomföra Länsstyrelsens tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen ligger inom Livsmiljöenheten. Under 2010 bedöms ca 20 arbetsdagar avsatts för de direkta tillsynsbesöken, inkl. planering, förberedelser, genomförande, dokumentation och återföring av resultat. En del av det arbetet kommer att behöva skjutas till början på 2011. Därutöver har resurser avsatts för vägledande tillsyn. Totalt bedöms ca 0,2 årsarbetskrafter ha satts av för tillsyn inom området.

3. Vägledande tillsyn

Länsstyrelsens roll i länet har varit att stärka tobaks- och alkoholhandläggarna. Här har vi arbetat vidare med de nätverk som vi bildat. Syftet med nätverken är att på ett praktiskt och konkret sätt stärka alkohol- och tobakshandläggarna. Ett problem vi noterat är att det i de mindre kommunerna råder stor omsättning på alkohol- och tobakshandläggare. Det resulterar i att erfarenhet och kunskap ofta tappas bort. I de nätverk vi arbetar med har fokus legat på utbildning av alkoholhandläggare och vi har sett ett gott resultat. Länsstyrelsen har även fungerat som en konsultativ resurs vid tobakstillsyn i länet där vi har följt med den kommunala handläggaren till tobaksförsäljarna.

Länsstyrelsen har anordnat utbildningar för alkohol- och tobakshandläggare. Ett exempel är den tvådagarsutbildning för tobakshandläggare som vi i samverkan med Statens folkhälsoinstitut och Länsstyrelserna i Norrbotten, Västernorrland och Jämtland genomförde i Umeå under september månad. I de nätverk som vi arbetat med har fokus legat på utbildning av alkoholhandläggare och vi har sett ett gott resultat.

Den vägledande tillsynen har under 2010 i huvudsak bedrivits genom telefonrådgivning och utbildning inom metoden ansvarsfull alkoholserving.

4. Direkttillsyn

Under 2010 har Länsstyrelsen gjort tillsynsbesök i Bjurholms kommun och i Vindelns kommun. Tillsynsbesöken genomfördes under den senare delen av året. Tillsynsrapporter kommer därför att slutföras och tillsynsåterföring ska förmedlas under 2011.

Vi har även agerat som konsultativ resurs vid tobakstillsyn i länet där vi har varit med till tobaksförsäljare.

5. Lärande åtgärder

Tobaksområdet

I arbetet med att förstärka tobakstillsynen i Västerbotten har vi arbetat med att skapa en helhetssyn i kommunerna, stödja ett gott förebyggande arbete med en konsultativ, praktisk och aktiv tillsyn som ger bred effekt.

Länsstyrelsen har haft flera träffar med de kommunala tillsynstjänstemännen. Syftet har varit att få ett starkare och tydligare engagemang i kommunerna. Under 2009 framkom det tydligt att det tobaksförebyggande arbetet i länet var eftersatt. Förståelse, handling och samverkan är de begrepp som vi arbetar med i länet. Med ett starkt och kunskapsutvecklande arbete vill vi att tobaksfrågan ska få ett tydligare fokus. Länsstyrelsen har därför bildat en samverkansgrupp för tobaksfrågor i länet för att bygga starka strukturer och metoder i arbetet.

Satsningar som gjorts under 2010 har syftat till att stärka samsyn och ansvarstagande i kommunerna. En tydlig förändring vi sett är att aktörer i kommunerna har börjat samverka. Skola, handel och tillsynstjänstemän samarbetar i det förebyggande tobaksarbetet.

En metod vi arbetat med och kommer att fortsätta med är ansvarsfull tobaksförsäljning. Syftet är att göra tobaksförsäljarna medvetna om det ansvar som vilar på dem.

Alkoholområdet

I arbetet enligt metoden ansvarsfull alkoholserving har polis och alkoholhandläggare i länet arbetat med gemensamma tillsynsbesök. Insatserna bedöms ha lett till en positiv utveckling i flera av länets kommuner. Dialogen med branschen har förbättrats ytterligare och tillsynen har förbättrats. En effekt av detta är att gästerna generellt bedöms ha en lägre berusningsnivå. I de nätverk vi arbetat med har fokus legat på utbildning av alkoholhandläggare.

6. Tillsynsmetoder

Västerbottens län har femton kommuner där de fyra minsta har färre än 4 000 invånare. Den största kommunen har ca 114 000 invånare. Resurser och förutsättningar är därför mycket olika i länet och kommunerna gör olika prioriteringar. De tre största kommunerna arbetar på ett tillfredställande sätt med alkohollagen och tobakslagen. Polisen har på ett aktivt sätt deltagit och förstärkt sina insatser i länet. Ett exempel på det är närvaron i vinterturistorter som ligger i mindre kommuner.

Tillsynsmetoden ansvarsfull alkoholserving har legat som grund för insatserna för att stärka samverkan i tillsynen mellan kommuner och polis. Tillsynsmetoderna har varit förebyggande tillsyn, inre tillsyn och yttre tillsyn.

Länets alla kommuner har deltagit i utbildning med poliser i tillsynsmetoden ansvarsfull alkoholserving.

Den metod vi har skapat för att förstärka tobakstillsynen och som vi kommer att arbeta vidare med är ansvarsfull tobaksförsäljning. Syftet är att göra tobaksförsäljarna medvetna om det ansvar som vilar på dem.

7. Samarbete

Länsstyrelsen har under 2010 bistått polisen i utbildningsinsatser och polisen har även bistått Länsstyrelsen i utbildningsinsatser.

Länsstyrelsens huvudsakliga roll har varit att ge konsultativ rådgivning till kommunerna. Under 2010 har Länsstyrelsen vid ett tillfälle deltagit som stöd och rådgivare vid en yttre tillsyn i en av länets kommuner.

8. Statens folkhälsoinstitut

Länsstyrelsen i Västerbotten är mycket nöjd med det goda klimat som råder mellan Folkhälsoinstitutet och Länsstyrelsen. Vi ser positivt på framtiden trots de oklarheter som för närvarande råder gällande resurser i dessa frågor. En förhoppning är att Länsstyrelsen i samverkan med Folkhälsoinstitutet kan finna vägar att stärka tillsynen i länet enligt Alkohollagen och Tobakslagen.

Länsstyrelsens bedömning är att i många av våra mindre kommuner så är den alkohol- och tobaksförebyggande delen av folkhälsoarbetet en ”ickefråga” som har mycket låg prioritet. Hur vi där tillsammans kan skapa resurser och kompetens är en stor och nödvändig utmaning för folkhälsoarbetet.

Tabell 6.1 Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

Kostnader och årsarbetskrafter för Folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)	2 942,9	2,49
<i>varav Allmänt och övergripande inom folkhälsa (700)</i>	148,6	0,15
<i>varav Fördelning av statsbidrag (704)</i>	1 865,9	1,20
<i>varav Alkohol- och tobaksärenden (705)</i>	922,9	1,13
<i>varav alkoholärenden</i>	11,7	0,02
<i>varav tobaksärenden</i>	2,5	0,00
Totala kostnader (inkl. OH)	3 744,1	

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2010)

Kommentarer Tabell 6.1

Länsstyrelsens verksamhetskostnader och årsarbetskrafter för år 2010 har minskat jämfört med 2009 med anledning av att Socialstyrelsen from 1 januari 2010 övertagit ansvaret för social tillsyn.

Sakområde Jämställdhet

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,06	0,08
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,93	1,96
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	2 274	2 277
Andel av total produktionskostnad (%)	1,09	1,08
Antal inkomna ärenden ²⁾	52	28
Antal beslutade ärenden	51	27
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat

Insatser

Länsstyrelsen riktar sina insatser till organisationers ledningar eftersom vi anser att ett ledningsstyrt jämställdhetsarbete är en framgångsfaktor. 2010 har vi arbetat med att skapa en arena för kvinnor på ledande positioner i länet, ta fram en strategi för jämställdhet i skogssektorn, motverka våld i nära relationer samt att hantera den demografiska utmaningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Här bidrar Länsstyrelsen med konkreta åtgärdsförslag och även förslag till fortsatt arbete.

Bedömning av uppnådda resultat

Reaktionerna på arbetet med uppdraget ”Den demografiska utmaningen” har varit mycket gott. Arbetet har inneburit att särskilt sakkunnig bistått i utredning och analys samt lämnat förslag till fortsatt arbete med att skapa en positiv befolkningsutveckling i hela Västerbotten. Regionförbundet samt flera av kommunerna är mycket intresserade av att fortsätta arbetet.

Särskilt sakkunnig i jämställdhet arbetar i nära samverkan med samordnare för mäns våld mot kvinnor vilket ger ett gott resultat i form av utbyte av erfarenheter mellan offentliga och privata aktörer i frågor kring våld i nära relationer och övriga jämställdhetsfrågor.

Ett stort antal projekt har fått medel för att kvalitetsutveckla sitt arbete inom det fjärde delmålet. Arbetet har varit inriktat på ökad samverkan, spetskompetens, särskilt utsatta grupper av kvinnor, män som utövar våld samt med fokus på övergång i ordinarie verksamhet och med geografisk spridning. I detta arbete har Länsstyrelsen fungerat som en sammanhållande länk för projekten i de olika kommunerna.

75. Länsstyrelserna ska redovisa hur de inom länet givit stöd till olika aktörer i deras arbete med jämställdhetsintegrering. Redovisningen ska ange insatsernas inriktning, omfattning och resultat.

Länsstyrelsen ger stöd till aktörer som tydligt visar hur de tänker använda jämställdhetsintegrering som strategi i ordinarie verksamheten. Insatserna handlar om kunskapsförmedling och att fungera som strategisk vägledare och samtalspartner när det gäller att fatta beslut om jämställdhetsarbete samt i implementeringen av detta. Länsstyrelsens insatser har ett tydligt ledningsperspektiv vilket innebär att jämställdhetsarbetet förankras hos chefer inom berörd organisation. Detta är den främsta framgångsfaktorn för jämställdhetsarbete. Ett sätt att markera vikten av detta är Länsdelegationen i jämställdhet som består av företrädare för 13 organisationer, myndigheter och näringsliv där samtliga delegater är högsta tjänsteperson eller chef inom sin organisation. Delegationens sammansättning är ett resultat av Länsstyrelsens sedan länge medvetna fokus på ledningsnivån.

För att ytterligare understödja vikten av chefspersoners ställningstaganden för jämställdhet bjuder landshövdingen in till två nätverksträffar för kvinnor på ledande positioner. Det är 80 kvinnor som träffas för att ta del av ett program och knyta kontakter. Nätverket är unikt eftersom det har både spets och bredd i fråga om branscher och en bra blandning mellan näringsliv och offentlig sektor.

Länsstyrelsen arbetar medvetet med att hålla fram förebilder inom jämställdhetsområdet. När landshövdingarna som är kvinnor träffades i Västerbotten hade sakkunnig uppdrag att beskriva länets jämställdhetsarbete. Gruppen besökte bland annat Umeå City Airport samt Indexator som båda är arbetsplatser där man prioriterar värdegrundsfrågor.

Länsstyrelsen har flera uppdrag inom ramen för det fjärde jämställdhetspolitiska delmålet: att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Frågan är, liksom tidigare år, placerad inom jämställdhetsarbetet vilket underlättar ett sammanhållet arbete som tar sin utgångspunkt i en tolkning av mäns våld mot kvinnor som en fråga om ojämställdhet. Sammanhållet arbete med att fördela utvecklingsmedel till stöd för våldsutsatta kvinnor, medel för lokal samverkan för kvinnofrid, hedersrelaterat förtryck och våld samt arbete mot prostitution och människohandel har lett till en bred samverkan när det gäller de satsningar som görs i länet, både inom och mellan kommuner och myndigheter.

Insatser

På Internationella kvinnodagen arrangerade Länsstyrelsen ett lunchseminarium där näringsminister Maud Olofsson deltog. Seminariet uppmärksammade Västerbottens arbete med att främja kvinnors företagande och framgångsfaktorer liksom resultat presenterades. Det var mycket god uppslutning från hela länet och flera av länets ambassadörer för kvinnors företagande fanns representerade. Deltagarna gavs möjlighet att samtala om företagandets villkor med en namnkunnig panel bestående av näringsminister, landshövding, designhögskolans rektor Anna Valtonen, VD och ambassadör Viktoria K Nilsson.

Arbetet är inriktat på samverkan, utbildning och spetskompetens. Länsstyrelsen stöttar arbetet med två center för våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och män som utövar våld i någon form.

Under året har ett femtontal kunskaps- och medvetandehöjande insatser genomförts inom ramen för arbetet mot våld i nära relationer. Insatserna har haft fokus på maskulinitet och våld, erfarenhetsutbyte mellan kommuner, HBT-frågor och hedersförtryck, prostitution och människohandel samt olika typer av nätverksbyggande.

Arbetet inom området prostitution och människohandel för sexuella ändamål har under året varit inriktat på berörda myndigheter, kommuner samt privata aktörer som taxiföretag, hotell och restauranger. Länsstyrelsen har under året fortsatt i sin drivande roll för att öka samordningen. Syftet är att öka kunskapen och synliggöra förbättringsmöjligheter i såväl det förebyggande arbetet som det akuta skedet när det gäller det fjärde delmålet.

Samarbetet med Länsstyrelsen i Norrbotten har fördjupats under året och handlar bland annat om gemensamma konferenser, utbyte av erfarenheter i spetskompetensnätverk mot hedersrelaterat förtryck och våld samt i frågor om prostitution och människohandel.

Länsstyrelsen är sammankallande för spetskompetensnätverket för hedersrelaterat förtryck och våld i Västerbotten. Kopplat till nätverket har också ett regionalt konsultationsforum skapats.

Särskilt sakkunnig har varit mycket delaktig i de projekt som pågår inom ramen för satsningen på Hållbar jämställdhet som finansieras av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Denna satsning markerar vikten av ledningens delaktighet och stämmer väl överens med Länsstyrelsens utgångspunkt. Flera av kommunerna har undertecknat CEMR-deklarationen vilket Länsstyrelsen uppmuntrar. Undertecknandet har resulterat i att särskilt sakkunnig engagerats i arbetet att ta fram handlingsplaner i kommunerna, en åtgärd som följer av undertecknandet. Programmet för Hållbar jämställdhet har gett effekter inte bara i de kommuner som drivit projekt utan även i övriga kommuner genom att information om arbete och resultat spridits via sakkunnig.

Tillsammans med Umeåregionens jämställdhetsprojekt Genus, jämställdhet och förändringsarbete har Länsstyrelsen tagit fram fickfaktaboken Kvinnor och män i belysning. Länsstyrelsen är aktiv inom det nationella projektet ESF JÄMT och sakkunnig har varit värd för en workshop med processtödarna och referensgruppen.

Länets kommunchefer bjuds varje år in av länsledningen för samtal kring regional utveckling. På dessa träffar deltar särskilt sakkunnig och jämställdhet är en punkt på agendan.

Särskilt sakkunnig har fungerat som intern resurs i landshövdingeuppdraget om länets demografiska utmaning. Ett jämställdhetsperspektiv har genomsyrat hela arbetet och resulterat i att de konkreta åtgärder som föreslås, bland annat ökat fokus på kreativa näringar, är utformade för att tillgodose både kvinnors och mäns behov och intressen.

Jämställdhetsarbetet i inlandet har ägnats särskild uppmärksamhet eftersom könsmönster är av stor betydelse för kommunernas hantering av den demografiska utmaningen. Länsstyrelsen har tillsammans med representanter från näringsliv, universitet och kommun tagit fram jämställdhetsintegrerade beskrivningar, analyser och förslag till fortsatt arbete.

Länsstyrelsen har på uppdrag av det regionala näringslivet tagit fram rapporten ”JämLYS – en jämställdhetsanalys av näringslivet i Västerbotten”. Rapporten är ett utmärkt underlag för nya projekt, förändringsarbete och beslut. Sedan tidigare finns en rapport som heter ”JämLYS – en jämställdhetsanalys av Övre Norrland” vilken används som referens i bland annat regionala utvecklingsstrategin och andra regionala strategiska dokument. Länsstyrelsen menar att lokala JämLYS är en del i ett fungerande integreringsarbete varför myndigheten uppmuntrat samtliga kommuner att ta fram egna lokala rapporter. Det har resulterat i att till exempel Umeå, Norsjö och Malå har producerat analyser och fått kunskapsstöd från Länsstyrelsen i framtagandet och i förankringsarbetet.

Jämställdhetsanalyserna visar att Västerbotten har en starkt könssegregerad arbetsmarknad. Länsstyrelsen har därför satsat på att ta fram en jämställdhetsstrategi för skogssektorn i länet. Satsningen genomförs tillsammans med Skogstekniska klustret i Västerbotten. Strategin följer utformningen av den nationella strategin som tas fram av jordbruksdepartementet.

Länsstyrelsen deltar i det av Umeå kommun ägda URBACT- programmet WEED vilket möjliggör riktade insatser för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Ett påbörjat arbete är att undersöka hur kvinnor respektive män hanterar klimat- och energifrågor. Klimat, makt och kön är rubriken på ett projekt som sakkunnig och samordnaren för Mäns våld mot kvinnor kommer att driva internt och externt.

Initialt har alla medarbetare bjudits in till information och aktivt deltagande under rubriken Aktuell om jämställdhet som är en återkommande aktivitet för att förankra jämställdhetsarbetet på alla nivåer inom myndigheten. Projektet kommer bland annat att fokusera på revideringen av miljömålen för att förstärka jämställdhetsperspektivet i det arbetet och visa på betydelsen av makt och kön i frågor om klimatanpassning och energieffektivisering.

Internt

Internt handlar jämställdhetsarbetet om att ställa om från handlingsplan för jämställdhetsintegrering till ledningsstyrt jämställdhetsarbete. En utvärdering av handlingsplanen visar att den främst haft ett starkt symbolvärde och gett jämställdhetsfrågorna mandat att ta plats på olika agendor men egentligen inte spelat så stor roll i det vardagliga integreringsarbetet. Utvärderingens resultat pekar mot att istället förenkla riktlinjerna för jämställdhetsarbetet och ge mer konkret stöd till enhetscheferna som har ansvaret för att implementera jämställdhetsperspektiv i sak- och verksamhetsfrågor. Ett exempel är att sakkunnig har arbetat tillsammans med enheten för ekonomi och service kring jämställt språk och härskar/främjartekniker och även genusgranskat relevanta myndighetsövergripande dokument. Resultatet av insatserna är att den interna servicen har ökad kompetens och förmåga att bemöta medarbetarna på ett jämställt sätt. Dokumentgranskningen kommer alla verksamma inom Länsstyrelsen till del.

Arbete med djurskyddshandläggare kring frågor om våldsutsatta kvinnor och barn har startats för att hitta samverkansrutiner vid kontroller och omhändertagande av djur.

Internt omfattar sakkunnigs uppdrag att ingå i chefsnätverket och delta i möten och utbildningar för cheferna vid myndigheten. Sakkunnig medverkar vid myndighetsgemensamma introduktionsutbildningar för nyanställda där jämställdhet är en programpunkt.

Tabell 7.1

Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2010	2009	2008
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	2 273,9	2 277,1	1 800,0
<i>varav ramanslag 5:1, netto (tkr)</i>	716,7	835,6	566,0
<i>varav övrig finansiering (tkr)</i>	1 517,2	1 441,5	1 234,0
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,09%	1,08%	0,70%
Verksamhetsintäkter	882,6	947,5	415,0

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Kommentarer Tabell 7.1

Utfallet av verksamhetskostnaderna för sakområdet är nästintill oförändrat mellan åren 2010 och 2009 men andelen av verksamhetskostnaderna som har finansierats med ramanslaget 5:1 har minskat med ca 120 tkr mellan 2010 och 2009.

Sakområde Integration

FAKTARUTA

	2010	2009
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,03	0,98
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,55	0,40
Verksamhetskostnader exkl resurssamverkan inkl OH (tkr) totalt	1 685	1 711
Andel av total produktionskostnad (%)	0,81	0,81
Antal inkomna ärenden ²⁾	24	15
Antal beslutade ärenden	13	11
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0
Andel nöjda brukare (%) ³⁾	79	

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar ²⁾ Avser antal inkomna ärenden och antal initiativärenden

³⁾ En gemensam brukarundersökning mellan 19 länsstyrelser har genomförts 2010 för verksamhet 851, Integrationsfrågor

Brugarundersökning

Länsstyrelsen Västerbotten har genomfört en brukarundersökning under 2010 inom verksamheten Integrationsfrågor (VÄS 851) i samverkan med 17 andra länsstyrelser. Länsstyrelsen får ett resultat som är sämre än genomsnittet för samtliga deltagande länsstyrelser. De tillfrågade personerna i kommuner, myndigheter och andra organisationer myndigheten samverkar med ger Länsstyrelsen bra betyg på område att man får en ökad kunskap inom integrationsområdet genom kontakt med Länsstyrelsen.

Länsstyrelserna ges möjlighet att för sakområdet kortfattat redovisa sina insatser samt en bedömning av uppnådda resultat**Insatser**

Länsstyrelsens viktigaste strategi för att skapa beredskap och kapacitet för mottagande av nyanlända är att låta mottagandet ta stöd i de olika behov som finns och kommer att finnas i det västerbottniska samhället. Länet behöver fler människor i arbetsför ålder. Mottagande av nyanlända är ett sätt att tillgodose det behovet.

Länsstyrelsen har under 2010 lagt ner stor kraft på att underlätta implementeringen av flyktingmottagandet efter den reform som riksdagen beslutat. Genom konferenser, nätverksträffar, nyhets spridning, etc har länets kommuner och andra viktiga aktörer informerats, fört samtal och övervägt arbetsformer inför denna förändring. Vi har lagt särskild vikt på att fördjupa samarbetet med Arbetsförmedlingen.

Bedömning av uppnådda resultat

Flyktingmottagande är numera en etablerad del i de flesta kommuners verksamhet. Det tar sig olika uttryck. Samtliga kommuner i länet fortsätter att ta emot nyanlända under nästa år. Under 2010 har mottagandet fungerat väl och ökat något. Västerbotten tog 2010 emot 613 nyanlända. Vi nådde drygt 100 procent av målet, sett utifrån den utvecklingsstrategi, MigRUS 2010, vi antagit för länet. I flera kommuner fortsätter denna verksamhet att gå från flyktingmottagande till inflyttarservice eller motsvarande. I länet finns hög beredskap inför kommande förändringar.

De tio inlandskommunerna har, med Umeåregionen som förebild, initierat en diskussion om att samordna det framtida mottagandet.

76. Länsstyrelserna ska redovisa sitt arbete för att skapa god beredskap och kapacitet i respektive län för att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd. Av redovisningen ska framgå hur arbetet bedrivits och vilka resultat som nåtts. Vidare ska redovisningen, där så är möjligt, beskriva insatser, metoder och hinder samt barns situation i mottagandet på följande områden: Regional samverkan kring arbete, Bosättning, Utbildning och hälsa, Nyanländas boende, Organiserad vidareflyttning, Samhällsinformation, Sociala insatser för nyanlända samt Svenska för invandrare (sfi) och yrkessvenska. Ytterligare anvisningar för redovisningen får göras av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

1. Länsstyrelsen ska översiktligt redovisa

a. strategiska val för att skapa beredskap och kapacitet i länet för att ta emot skyddsbehövande

Liksom många andra län går Västerbotten mot en växande demografisk obalans. Den viktigaste strategin för att skapa god beredskap för skyddsbehövande är därför att visa på sambandet mellan den ökande bristen på invånare i arbetsför ålder och de viktiga möjligheter som flyktmottagande därvidlag erbjuder. I det ryms också ansvar för att människor med funktionshinder ska vara välkomna till länet. Även god kapacitet upprätthålls främst genom att mottagandet tar stöd i de olika behov som finns och kommer att finnas i samhället. Länet behöver fler människor i arbetsför ålder. Mottagande av nyanlända är ett sätt att tillgodose det behovet. Med utgångspunkt i tillvaratagande istället för omhändertagande har mottagandet på flera håll fått en ny, mer progressiv inriktning.

Genom att hålla fram arbetslinjen tillsammans med etableringsreformens grundprofil: ”Egenmakt – med professionellt stöd” läggs grunden för snabbare etablering, samtidigt som länets aktörer är väl förberedda inför kommande förändringar.

b. särskilda insatser under 2010

Verksamheten under 2010 har i hög grad fokuserat på etableringsreformen som ska underlätta och påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Vi har arbetat med detta genom konferenser, överläggningar, informations- och dialogmöten, skickat mail, förmedlat nyheter, etc. Den viktigaste målgruppen har varit länets kommuner.

Länsstyrelserna i de fem nordligaste länen anordnade den 27-28 januari 2010 en gemensam och välbesökt konferens i Sundsvall med huvudfokus på etableringsreformen. Huvudtalare var integrationsminister Nyamko Sabuni och Arbetsförmedlingens generaldirektör Angeles Bermudez-Svankvist..

Att fördjupa vårt redan goda samarbete med Arbetsförmedlingen har haft hög prioritet. Vi har haft flera enskilda överläggningar. Därutöver har Arbetsförmedlingen deltagit i länsstyrelsernas möten inom region Nord. Kommunförhandlingarna har delvis genomförts tillsammans med företrädare för Arbetsförmedlingen. Inom Umeå arbetsmarknadsregion har inrättats ett särskilt råd där Länsstyrelsen ingår tillsammans med Arbetsförmedlingen och en företrädare för kommunerna. Tillsammans avser vi att kontinuerligt följa reformens implementering, och ha beredskap för snabba insatser där det behövs. Länsstyrelsen är sedan hösten 2010 adjungerad i Arbetsförmedlingens tre arbetsmarknadsråd i länet.

Länets Migrationsråd har varit samlat vid två tillfällen, den mer operativa Arbetsgrupp Migration fem gånger, och nätverket av flyktingsamordnare i länet fyra gånger. Inom området hälsa har det inrättats en särskild arbetsgrupp som Länsstyrelsen leder.

c. kvantitativa och kvalitativa resultat om har uppnåtts under 2010

Flyktingmottagandet har i de flesta kommuner blivit en etablerad verksamhet. Det tar sig olika uttryck: Samtliga länets kommuner fortsätter att ta emot nyanlända under 2011. Mottagandet under 2010 har fungerat väl, och ökat något. Flera kommuner fortsätter att gå från flyktingmottagande till olika former av inflyttarservice. I länet finns hög beredskap inför kommande förändringar. Kommunerna inom Umeåregionen har träffat en förnyad intern överenskommelse om formerna för samordnat mottagande där det t.ex. framhålls att lärartjänster inom undervisningen av svenska för invandrare ska vara semestertjänster, inte ferietjänster. Inom länets tio inlandskommuner har – med mönster från Umeåregionen – initierats en diskussion om att samordna det framtida mottagandet.

2. Länsstyrelsen ska även - där det är möjligt - redovisa specifika insatser och arbetsformer samt kvarstående hinder avseende

a. Regional samverkan kring arbete

b. Utbildning

c. Bosättning

d. Nyanländas boende

e. Hälsa

f. Organiserad vidareflyttning

g. Samhällsinformation

h. Sociala insatser för nyanlända

i. Svenska för invandrare (sfi)

j. Yrkessvenska

Länsstyrelsen strävar främst efter att ge kommuner och andra aktörer strategiskt och konsultativt stöd. Enligt vår bedömning blir det samlade resultatet bättre om kommunerna själva också får ta operativt ansvar för systemutveckling. Länsstyrelsen står längre ifrån frontlinjen och fungerar bättre i rollen som kommunikatör, inspiratör och medaktör i de insatser som görs.

Till grund för arbetet i länet ligger en regional utvecklingsstrategi, MigRUS 2010. Den fastställdes hösten 2008 i länets Migrationsråd. Strategin innehåller åtta insatsområden: Studier, Arbetsmarknad, Organiserad vidareflyttning, Validering, Hälsa, Fritid, Boende och Samhällsinformation. Vi planerar att uppdatera och omarbeta den hösten 2011. Under 2009 lade vi fokus främst på validering, hälsa och organiserad vidareflyttning. Under 2010 har arbetsmarknad, sfi och samhällsorientering, parallellt med att etableringsreformen getts stort utrymme, fått särskild uppmärksamhet. Under 2011 planerar vi för att ge bosättning och boende motsvarande extrabevakning.

Insatsfältet har varit brett. Med stöd av s.k. § 26-medel arbetar Umeåregionen (Umeå med fem grannkommuner) tillsammans med Lycksele kommun under Länsstyrelsens ordförandeskap med att förbereda länets kommuner inför det nya samhällsorienteringsuppdraget och ge konkreta förslag på struktur, organisationslösningar och genomförande. Ett viktigt led i det arbetet är att få fram en plattform för att utveckla innehåll, metodik, teknik och partnerskap för utbildningar som ökar flyktingars förmåga att använda viktiga webbtjänster, för att sedan kunna nyttja de e-learningssystem för bl.a. sfi och samhällsorientering som ska utvecklas.

Vännäs kommun har under året satsat på att öka den interna strategiska samverkan och på att få bättre etablering för nyanlända i arbets- och samhällslivet. En ny organisatorisk modell har lagts fast där inflyttarservice kopplas ihop med näringslivsservice, arbetsmarknadskontor, det kommunala bostadsbolaget etc. Umeå och Skellefteå kommuner har tillsammans med Rinkebyakademien genomfört en förstudie av mentorskapsprogram för att underlätta nyanlända ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Två inlandskommuner, Dorotea och Vilhelmina, har i samverkan genomfört yrkes-sfi med inriktning på hotell och restaurang, entreprenörskap samt vård och omsorg.

Trots ett brett och framgångsrikt arbete finns det gott om områden där vi behöver bli bättre. Till etableringsreformen knyts stora förväntningar vad gäller validering, arbetspraktik och en bättre synkronisering mellan praktik och yrkes-sfi. De stora geografiska avstånden är en ständig utmaning, men IT-teknik erbjuder ett antal ännu oprövade möjligheter. Bristen på lediga bostäder är påtaglig, även i flera centralorter i länets inland. Samarbetet med hälso- och sjukvården behöver förbättras. Civila samhället står i viktiga avseenden fortfarande utanför arbetet med nyanländas etablering. Samarbetet mellan länets kommuner behöver i flera avseenden fördjupas, inte minst rörande samhällsorientering och yrkes-sfi.

3. Där så är möjligt ska länsstyrelsen även redovisa de nyanlända barnens situation i länet.

En heldagskonferens kallad Barnet i vardagen planerade vi tillsammans med Rädda Barnen att genomföra i oktober 2010 men den flyttades fram på grund av för få anmällda.

Övrig åiterrapportering

81. Länsstyrelserna ska redovisa hur 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion har beaktats i verksamheten samt bedöma resultatet av detta. Åtgärder som har vidtagits för att genomföra myndigheternas antidiskrimineringsstrategier, samt resultatet av detta, ska särskilt redovisas.

Länsstyrelsen Västerbotten har deltagit i de aktiviteter som anges för personalchefgruppen i den länsstyrelsegemensamma handlingsplanen för MR.

Ett särskilt uppdrag för Länsstyrelsen Västerbotten har varit att utforma en modell för kvalitetssäkring av platsannonser. Uppdraget kommer att vara slutfört jan 2011.

Länsstyrelsen har genomfört lönekartläggning våren 2010.

Vid all introduktionsutbildning informeras nyanställda om den nya lagstiftningen. Vid det tillfället informeras även om riktlinjer som omfattar handlingsplan mot diskriminering och trakasserier samt vårt förebyggande arbete.

Två personer inom Länsstyrelsen har utbildats i kompetensbaserad rekrytering.

Styrdokument inom personalområdet som uppdaterats under året har granskats ur ett MR perspektiv.

Uppdatering av webbsidan som handlar om det interna mångfaldsarbetet gjordes i november 2010.

Ett nytt samverkansavtal har tecknats med de fackliga parterna. I rekommendationerna till dagordning finns att alltid ha med jämställdhet som en punkt.

Därutöver hänvisar Länsstyrelsen till den redovisning som Länsstyrelsen i Dalarna lämnar i sin årsredovisning som avser det länsstyrelsegemensamma arbete mot diskriminering, för mänskliga rättigheter och hur länsstyrelserna hittills genomfört handlingsplanen.

82. Länsstyrelserna ska redovisa hur man i genomförandet av sin verksamhet har beaktat 5 § punkt 3 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion om att inför beslut eller andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa.

I syfte att få fler barn delaktiga i arbetet har Länsstyrelsens miljöanalysenhet under 2010 bedrivit en kampanj – *Gör en humla glad* – som riktade sig till alla för- och grundskolor i Västerbotten. Kampanjen handlar om att belysa behovet av humlor (ekosystemtjänster), att det är FN:s biologiska mångfaldsår och att ge kunskaper om miljömålet *Ett rikt växt och djurliv*. Enheten har därutöver informerat barn bl.a. på världsmiljödagen den 5 juni.

Miljöanalysenheten arrangerade under 2010 en dag för gymnasieungdomar i Skellefteå där vi informerade om vårt arbete med miljöpolitik.

Under SEE-Umeå hållbarhetsvecka (Social, Ekonomisk och Ekologisk utveckling) har Länsstyrelsen haft särskilt fokus på ungdomar och unga vuxna. Många av aktiviteterna riktade sig till barn och ungdomar, t.ex. att inreda rum med återvunna möbler.

Miljöenheten beaktar barnperspektivet bl.a. i arbetet med täkter, inom prövningsverksamhet, i naturvårdsgruppen och i arbetet med förorenade områden. Vid prövning av täktverksamhet bedömer vi bl.a. effekten av tunga transporter, buller och sprängning. För att minska risken för påkörning tar vi hänsyn ifall det finns barn i närheten av transportvägar. Vid tillsyn av täkter (biltransport) tar vi särskild hänsyn till barn som bor nära, och barn som genom sina fritidsintressen håller till i närheten av täkt eller transportväg, etc. Vid tillsyner kontrolleras förebyggande åtgärder som t.ex. stängsel, bullerskydd m.m. vilket vi bedömer vara särskilt viktigt för att skydda barn.

Vid samverkansmöten om vägar med Trafikverket informerar miljöenheten om att Trafikverket i sitt MKB-arbete ska ta med barnperspektivet. När Länsstyrelsen granskar miljökonsekvensbeskrivningar bevakar miljöenheten detta perspektiv.

Vid bedömning och beslut om vilka nivåer som ska gälla vid sanering av förorenade områden tas särskild hänsyn till barn eftersom de är särskilt känsliga för föroreningar och har en högre exponering än vuxna.

Barns hälsa och säkerhet ska beaktas i samhällsplaneringen. Under samråd med Umeå kommun har Länsstyrelsens samhällsutvecklingsenhet aktualiserat frågan hur man i planeringsprocessen ska hantera barnperspektivet. Man har dock ännu inte kommit till något gemensamt ställningstagande.

Länsstyrelsens folkhälsoarbete har under 2010 och 2011 fokus på arbetet med alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksförebyggande insatser. En viktig målgrupp för detta arbete är barn och ungdomar.

Organisationsstyrning

Intern styrning och kontroll

Länsstyrelsen arbetar sedan många år på ett strukturerat sätt med utvecklingen av vår interna styrning och kontroll för att säkerställa att Länsstyrelsens verksamhet bedrivs enligt de krav som ställs på myndigheten.

Länsledningen förmedlar tydligt och konsekvent till organisationen att syftet med den interna styrningen och kontrollen är att ledningen ska kunna försäkra sig om att verksamheten genomförs effektivt och att den ekonomiska rapporteringen är tillförlitlig och stämmer med både internt och externt beslutade regler och riktlinjer. Intern styrning och kontroll ses av länsledningen som ett redskap för att stärka deras styrning så att de kan fatta så optimala beslut som möjligt.

Från år 2008 gäller förordningen om intern styrning och kontroll som ger Länsstyrelsen möjligheter att utveckla strukturen kring intern styrning och kontroll och vårt mål är att intern styrning och kontroll ska vara en levande process, integrerad i myndighetens planerings- och uppföljningsprocesser.

Länsstyrelsen har med anledning av kravet i förordningen om intern styrning och kontroll tagit fram riktlinjer för vårt arbete med riskhantering. I riktlinjerna beskrivs metoden för riskanalys som vi på Länsstyrelsen använder. Utgångspunkten för metoden är att vi ska bemöta alla typer av risker på ett enhetligt och samordnat sätt. Dokumentet inleds med avsnitt som beskriver hur man gör en *riskanalys* där identifiering, värdering beslut och uppdatering är de fyra stegen. Därefter följer tre avsnitt som vardera beskriver hur *åtgärderna* ska bedömas, hur *uppföljning* ska göras samt avslutas med hur *dokumentationen* ska genomföras. I riktlinjerna ingår även: enhetlig riskmall, beskrivning av processen under året och roller och ansvar i processen. Länsstyrelsen följer upp riskanalyserna vid samtliga tertialuppföljningar under året.

Vid Länsstyrelsens helårsuppföljning ska samtliga chefer, enligt våra riktlinjer, till länsrådet kortfattat avrapportera statusen på sin enhets/stabs interna styrning och kontroll för verksamhetsåret. Chefernas bedömning är en del av underlaget för landshövdingens bedömning av hela myndighetens interna styrning och kontroll.

Under verksamhetsåret 2010 har en revidering av skalor och betydelsen för sannolikhet och konsekvens genomförts, detta för att förbättra vårt arbete att uppnå en myndighetsgemensam syn på hur vi ska bedöma sannolikhet och konsekvens.

Integrering av det regelverk som anges i förordningen om intern styrning och kontroll förutsätter ett betydande utvecklingsarbete i en myndighet med en diversifierad verksamhet som Länsstyrelsen. Denna process förväntas ta ett antal år. Länsstyrelsen har varje år ambitioner att förbättra och utveckla processen och har bland annat planerat in en utvärdering av våra riktlinjer för vår metod att arbeta med riskhantering.

84. Länsstyrelserna ska redovisa verksamhetskostnader och årsarbetskrafter under 2008–2010 fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS), på nivå två (VÄS 20, 21, osv.). Den andel av kostnaderna som finansieras från anslag 5:1 ska anges per verksamhetsområde. För 2010 ska även OH-kostnader redovisas per verksamhetsområde. Verksamhetskostnaderna ska överensstämma med de som anges i resultaträkningen. Länsstyrelserna ska vidare redovisa kostnader för representation och lokaler. Redovisningen ska göras i en för länsstyrelserna enhetlig struktur. Redovisningens närmare utformning ges enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen Västerbotten redovisar uppgifterna i enlighet med den framtagna tabellen och enligt de anvisningar som tagits fram av Länsstyrelsen i Örebro.

85. Länsstyrelsernas verksamhet ska kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning. Länsstyrelserna ska redovisa de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla service, information och handläggning av ärenden.

Länsstyrelsens viktigaste insatser för att utveckla service, information och handläggning under året har varit:

1. Utveckla Service

Kundundersökningar och Lean-projekt

Länsstyrelsen har tillsammans med 19 länsstyrelser genomfört en brukarundersökning för tre ärendegrupper under 2010. Syftet med undersökningen var att följa upp utvalda verksamheter och få in underlag för att ytterligare förbättra verksamheten på respektive länsstyrelse.

Länsstyrelserna har gemensamt valt ut tre olika verksamheter med tre skilda målgrupper.

Följande ärendegrupper ingick i undersökningen för 2010:

- Stöd till Jordbruket enligt EG:s förordningar (VÄS 601)
- Tillstånd och dispenser avseende naturskydd (VÄS 521)
- Integrationsfrågor (VÄS 851)

Utgångspunkten har varit en gemensam rangordning som sammanställts efter prioritering vid respektive länsstyrelse. Brukarundersökningen har genomförts av Svenskt Kvalitetsindex AB (SKI) på uppdrag av länsstyrelserna.

Länsstyrelsen har också under året genomfört en undersökning av Tjänstekvalitet av det regionala bidraget för företagsutveckling i Västerbotten (VÄS 302). Undersökningen har genomförts tillsammans med studenter från Umeå Universitet.

Kundperspektivet har varit en viktig del i det Lean-pilotprojekt som bedrivits på miljöenheten under året och mycket arbete har lags ner på att kartlägga våra olika kunders behov. Kontinuerlig kontakt har hållits med kunderna och projektet har gett goda resultat. Pilotprojektet genomfördes för ärendegruppen 551 Prövning av miljöfarlig verksamhet enl 9 Kap MB.

Förbättringsarbete av webbansökning

Länsstyrelsen har aktivt deltagit under året i Tillväxtverkets arbetsgrupp för att vidareutveckla Nyps-ärendehanteringssystem. Vi har också strategiskt arbetat för att ansökningarna om jordbruksstöd via webben ska öka.

Introduktionsutbildning där bemötande frågorna ingår

I Länsstyrelsen introduktionsutbildningar som genomförs för alla som anställs hos oss ingår ett pass som heter service och bemötande.

2. Utveckla Information

Informationsinsatser under året

- Lansering av vår nya webbplats den 30 november
- Riktad information direkt till vissa målgrupper via webben
- Kontinuerlig utbildning och certifiering av webbredaktörer
- Granskning av informationen på webben utifrån innehåll och tillgänglighet
- Vi är lyhörda för de kommentarer vi får genom telefon och e-postkontakt från våra besökare
- Nya digitala nyhetsbrev till målgrupper för företagsstöd resp jämställdhet
- Genomfört seminarier kring klarspråk
- SEE - en hållbarhetsvecka i Umeå den 20 – 26 september som arrangeras tillsammans med Umeå kommun, Umeå universitet, Umeå C, Region Västerbotten, Nolia och Hållbart resande. www.seeumea.se
- Naturresevatens dag den 5 september då ett urval av länets naturresevat visades upp och presenterades
- Världsmiljödagen firades den 5 juni. Länsstyrelsen deltog under temat ”Gör en humla glad” med information och delade ut blomsterfrön till barnen
- Öppet hus med information till länets lantbrukare

Information och service

Den 30 november 2010 lanserades vår nya webbplats, första av alla länsstyrelser. Webbplatsen är ett resultat av alla 21 länsstyrelsernas samarbete kring struktur och innehåll. Den har utarbetats efter ett flertal användarundersökningar och tester i syfte att uppfylla kundernas behov.

Uppbyggnaden följer också de tillgänglighetsstandarder som finns.

Vårt digitala nyhetsbrev Västerbotten NU har kommit ut med nio nummer under året och publiceras också på vår webbplats. Där presenteras Länsstyrelsens nyheter om vår verksamhet kort med länkar till mer information. Natur och miljö har varit i fokus under året med bl a SEE-veckan, naturresevatens dag, världsmiljödagen, invigning av naturresevat, fågelskådning och diverse utbildnings- och informationsinsatser. Dessutom har diverse utbildnings- och informationsaktiviteter genomförts inom de flesta av Länsstyrelsen verksamhetsområden

3. Utveckla Handläggning

Översyn av vår arbets- och handlägningsordning och beredning av ärenden

Ansvar och befogenheter framgår av Länsstyrelsens Arbetsordning med tillhörande bilagor. I arbetsordningen finns de föreskrifter som behövs för myndighetens organisation, delegering av beslutanderätt inom myndigheten, handläggning av ärenden och formerna i övrigt för verksamheten. Under hösten 2010 påbörjades ett arbete med att se över gällande arbetsordning.

Bakgrunden till översynen görs bland annat utifrån följande:

- organisationsförändring som träder ikraft from 1 januari 2011
- behov av att förtydliga ansvarsområden,
- genomförda förändrings- och förbättringsarbeten,
- generellt behov av uppdatering och tillägg.

Under året har en arbetsgrupp haft som uppdrag att komma med förslag på om det

- finns andra sätt att, än som vi gör idag, för att fördela ärenden till olika handläggare,
- finns teknik för att ge svarsmeddelanden till ”kunder”
- finns strategiska ärenden utöver remisser som ledningen bör uppmärksammas på.

Arbetsgruppens arbete resulterade i att chefsmötet utvecklades till att också omfatta beredningsmöte av inkommande ärenden, remisser och beslutsfördragningar. Svarsmeddelande till kunder för fler ärendegrupper än tidigare har också genomförts.

Utbildningar i förvaltningskunskap och allmän diarietikunskap

I samband med införande av nytt ärendehanteringssystem under hösten har Länsstyrelsen anordnat egna utbildningar avseende Allmän diarietikunskap samt Förvaltningsfrågor. Utöver dessa utbildningar har vi också tillhandahållit utbildningar med fokus på allmän IT-kunskap. Detta har genomförts för att säkra kunskapen hos medarbetarna och för att förbereda dem så mycket som möjligt inför övergången från Diabas till Platina.

Granskning av överklagade ärenden

Av årsredovisningen för 2009 framgick att 385 överklagade ärenden hade avgjorts i högre instans. Av dessa har Länsstyrelsens beslut ändrats i 63 ärenden. Länsstyrelsen internrevisor genomförde en granskning under året med fokus på:

- o att finna orsakerna till att ärenden överklagats och beslutet ändrats i högre instans,
- o med syfte att förbättra handläggningen för att minska antalet överklagade ärenden.

Internrevisionen kunde inte se någon gemensam orsak till att ärenden överklagas och beslutet ändras i högre instans annat än de som JK överklagat angående kameraövervakning. Där är det tydligt att JK vill skärpa gränsdragningen mellan den personliga integriteten och butikernas behov av övervakning.

Uppföljning av mål på handläggningstider, öppna ärenden och JK-balanser

Länsstyrelsen har under ett par år arbetat systematiskt med uppföljning av vår ärendeproduktion. Vid varje tertialuppföljning följs ärendeproduktionen upp med fokus på ärenden som är ”öppna”, ärenden som avstannat och preliminära JK-balanser. Under året 2010 har dessutom ett urval av ärendegrupper målsatts med ett medianvärde och de har naturligtvis också ingått i tertialuppföljningarna.

Redovisning av länsstyrelsernas gemensamma kommunikationsarbete 2010

Länsstyrelserna har utvecklat sitt informations- och kommunikationsarbete i samverkan under 2010. Sedan flera år finns ett väl etablerat samarbete mellan länsstyrelserna framför allt kring våra webbplatser. Från årsskiftet 2010-2011 finns en gemensam teknikplattform och en gemensam struktur för alla 21 länsstyrelserns externa webbplatser.

Landshövdingegruppen har antagit en gemensam kommunikationspolicy och kommunikationsstrategi, som fastställer målen för Länsstyrelsernas gemensamma kommunikation och olika parter ansvar för kommunikationsarbetet.

Nationell webbsamverkan

Samtliga 21 länsstyrelser deltar sedan 2009 i det nationella webbsamarbetet. Länsstyrelserna och Vattenmyndigheterna har under de senaste två åren tillsammans drivit ett webbprojekt för att ta fram en gemensam webbplattform med gemensam struktur och innehåll. Vi har byggt en webbplats som är anpassad för besökarna. Vid årsskiftet 2010/2011 är samtliga läns webbplatser lanserade och projektet avslutas för att istället gå över i gemensam förvaltning.

Vi har tagit fram en ny gemensam navigering där alla våra ämnesområdena samlats under några få kategorier. Efter användarstudier, strukturtester och förankringsarbete har en gemensam struktur- och navigeringsstandard fastställts. Vi delar nu information, design och mallar.

Det har också varit viktigt att hantera regionala skillnader som till exempel vilka tjänster och vilken information som är mest prioriterad för besökarna i det egna länet. Därför har varje länsstyrelse möjlighet att lyfta fram eget innehåll samtidigt som det finns en gemensam placering av vissa delar på startsidan.

En annan viktig nyhet är att gemensam information kommer att delas mellan alla 21 länsstyrelsernas webbplatser, vilket effektiviserar det dagliga arbetet. För besökaren kommer det att innebära en kvalitetshöjning på informationen vad gäller språk och innehåll.

Vi har fått en användaranpassade webbplatser med hög tillgänglighet utifrån Vervas rekommendationer och Vägledningen 24-timmarswebben har varit vägledande.

Webbsamarbetet har gett flera positiva effekter i form av ökad effektivitet, snabbare utvecklingstakt, ekonomiska vinster, ökat erfarenhetsutbyte och samarbete mellan länen.

Nästa stora etapp i länsstyrelsernas webbsamarbete kommer att bli arbetet med att ta fram nya intranät i en gemensam webbplattform.

Länsstyrelsegemensam broschyr

Länsstyrelserna har under året tillsammans tagit fram en broschyr ”Länsstyrelserna arbetar för hållbar utveckling” för att ge en samlad bild av verksamheten. Det är en uppdatering av tidigare broschyr från 2008. Broschyren finns på engelska och svenska, samt i pdf som lättläst.

Broschyren går bl a att beställa för Sveriges skolor via företaget Utbudet.

86. Enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2009 (uppdrag nr 88 och 90) ska länsstyrelserna i respektive verksamhetsplan för 2010 ange mål för handläggningstider för ett urval av ärendegrupper. Målen för ärenden som handläggs via s.k. e-tjänster ska vara identiska för samtliga länsstyrelser. Urvalet av ärendegrupper har enligt uppdragen tagits fram av Länsstyrelsen i Hallands län och målen för handläggningstider för ärenden som handläggs via s.k. e-tjänster har fastställts av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Länsstyrelserna ska redovisa i vilken omfattning uppställda mål för handläggningstiderna har uppnåtts och orsaker till eventuella större avvikelser från dessa.

Länsstyrelsen Västerbotten redovisar denna återrapportering på sidan 128.

87. Länsstyrelserna ska redovisa statistik avseende ärendehantering fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÅS), motsvarande strukturen i tabell D i bilaga 3 i länsstyrelsernas regleringsbrev för budgetåret 2009. Redovisningen ska ske i en för länsstyrelserna enhetlig struktur. Redovisningens närmare utformning ges enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsen Västerbotten redovisar uppgifterna i enlighet med den framtagna tabellen och enligt de anvisningar som tagits fram av Länsstyrelsen i Örebro.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (F. 2008:747)

Redovisa en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Länsstyrelsen Västerbotten har gjort ett antal bedömningar för den framtida kompetensförsörjningen. I det arbetet har ingått att bedöma faktorer i omvärlden som kommer att påverka oss, överblicka dagsläget och avgöra vad vi vill uppnå. Med det som utgångspunkt har ett antal aktivitetsområden pekats ut och ett antal fokusområden för 2010.

Målet för den långsiktiga kompetensförsörjningen är att säkerställa att Länsstyrelsen har relevant kompetens för att åstadkomma efterfrågat resultat. Kompetens innefattar flera faktorer. Medarbetare ska ha rätt kunskaper, arbetsvillkoren ska motivera medarbetare till goda prestationer och vi ska organisera arbetet så att kunskaper och motivation tas tillvara på ett optimalt sätt.

Av flera skäl är de framtida kompetenskraven svårast att bedöma. Framtiden är alltid svår att bedöma och länsstyrelsernas framtid är just nu mer osäker än tidigare. Flera utredningar pekar mot förändringar av såväl varje länsstyrelses uppdrag som den organisatoriska indelningen. Vi har tagit med ett antal framtida och användbara framtidsbeskrivningar för att bedöma vilka insatser som behövs på lång sikt. Till det kommer den kunskap som berör våra olika sakområden.

De faktorer vi tagit hänsyn till är utan inbördes rangordning och i rubrikform:

- Värdegrund/Offentligt etos
- IT/ e-förvaltning
- Rationalisering/Effektivisering
- Generationsväxling
- Globalisering
- Hållbart arbetsliv
- Mångfald
- Ökat informationsflöde
- Chefs- och medarbetarrollen

Framtidsbeskrivningarna är satta i relation till aktuella förhållanden och resulterar i ett antal långsiktiga åtgärdsområden som även de redovisas i rubrikform utan inbördes rangordning:

- Attrahera nya medarbetare
- Jämställdhet
- Mångfald
- Belöningssystem
- Chefsrekrytering
- Åldersstruktur
- Kompetensutveckling
- Arbetsmiljö
- Allmänna anställningsvillkor

För 2010 hade vi fyra fokusområden att jobba med:

- Chefsutveckling
 - Våra nyblivna chefer deltar i det länsstyrelsegemensamma ledarutvecklingsprogrammet
 - Genomgång av Arbetsgivarverkets utbildningsmodul ”Chef i staten”
 - Kontinuerliga chefsmöten med varierande innehåll kring chefsrollen

- IT-kompetens
 - I samband med att Platina infördes gjordes en inventering av kunskapsnivån hos våra medarbetare varefter vi gav stöd i form av kortare utbildningar. Satsningen följer införandet av Platina

- Chefs- och medarbetarpolicy
 - ett utkast till chefs- och medarbetarpolicy har tagits fram och ”processats” vid samtliga enheter för att nå samförstånd och acceptans. Dokumentet kommer att färdigställas första kvartalet 2011.

- Lönebildning
 - Under 2010 har kontinuerliga samtal förts med samtliga tre fackliga organisationer för att nå enighet kring den långsiktiga lönebildningen. Här finns ännu inte något samlat dokument utan resultatet syns mer i de löneförhandlingar som just nu pågår.

Uppnådda resultat

För 2010 har vi jobbat med varje fokusområde. Resultaten är svåra att mäta och ger ofta små förändringssteg.

Chefsutbildningens effekt förväntas ge bättre värden på de NMI-mätningar som görs en gång varje år.

Utveckling av IT-kompetens har som kortsiktigt mål att underlätta införandet av Platina. Långsiktigt ska en högre kompetens underlätta införandet av olika IT-stöd i ärendehandläggningen. Även här är resultaten svåra att mäta och att härleda till en specifik insats.

Chefs- och medarbetarpolicyn förväntas tydliggöra roller i organisationen, ge underlag för hur vi mäter effektivitet m.m. Att tydliggöra förväntningar på chefer och medarbetare är också ett led i värdegrundsarbetet.

Processen kring lönebildningen ska öka förståelsen för villkoren för lönesättningen bland alla medarbetare och utveckla tillämpningen av lönesättande samtal som modell. Varje medarbetare ska förstå grunderna för just sin lön.

Året i siffror

Tabell A - Verksamhetskostnader 2010

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	5 153,7	2,47%	2 271,3	4,31%	7 425,0	3,56%
25	Trafikföreskrifter m.m.	474,8	0,23%	272,8	0,52%	747,6	0,36%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 695,5	3,21%	2 964,6	5,63%	9 660,1	4,64%
30	Regional tillväxt	22 111,1	10,60%	6 902,2	13,10%	29 013,3	13,92%
34	Infrastrukturplanering	1 780,8	0,85%	386,8	0,73%	2 167,6	1,04%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	7 704,2	3,69%	3 339,8	6,34%	11 044,0	5,30%
41	Stöd till boende	843,6	0,40%	414,1	0,79%	1 257,7	0,60%
42	Energi och klimat	11 591,3	5,56%	748,0	1,42%	12 339,2	5,92%
43	Kulturmiljö	5 776,4	2,77%	1 686,6	3,20%	7 463,0	3,58%
45	Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	4 415,8	2,12%	1 773,3	3,37%	6 189,1	2,97%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22 090,7	10,59%	7 937,5	15,07%	30 028,2	14,41%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	23 084,9	11,07%	6 185,3	11,74%	29 270,2	14,05%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 018,3	0,97%	901,6	1,71%	2 919,9	1,40%
53	Vattenverksamhet	5 696,9	2,73%	2 323,6	4,41%	8 020,5	3,85%
54	Mineral- och torvfyndigheter	99,6	0,05%	49,0	0,09%	148,6	0,07%
55	Miljöfarlig verksamhet	6 598,1	3,16%	3 262,2	6,19%	9 860,3	4,73%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	163,1	0,08%	78,8	0,15%	241,9	0,12%
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 659,7	1,28%	1 133,0	2,15%	3 792,7	1,82%
58	Restaurering	5 603,6	2,69%	1 816,5	3,45%	7 420,1	3,56%
60	Lantbruk	9 738,7	4,67%	4 281,9	8,13%	14 020,6	6,73%
61	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2 959,2	1,42%	979,3	1,86%	3 938,5	1,89%
62	Fiske	2 683,9	1,29%	1 044,8	1,98%	3 728,7	1,79%
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
70	Folkhälsa	2 942,9	1,41%	801,2	1,52%	3 744,1	1,80%
80	Jämställdhet	1 658,7	0,80%	615,2	1,17%	2 273,9	1,09%
85	Integration	1 185,2	0,57%	499,8	0,95%	1 685,0	0,81%
	SUMMA PRODUKTION	155 730,6		52 669,1	100,00%	208 399,8	100,00%

10	Myndighetsövergripande verksamhet	16 472,5	7,90%				
11	Administration och intern service	36 343,7	17,43%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	208 546,9	100%			208 399,8	
	Resurssamverkan ¹⁾	326,6		147,1		473,7	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	208 873,5				208 873,5	
	<i>Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ³⁾</i>						
	Nivå 1 (113-115)	27 736,5	26,59%				
	Nivå 2 (110-112, 116-119)	8 607,3	8,25%				
	Nivå 3 (100-109)	16 472,5	15,79%				
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	104 302,8					

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

2. Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

3. Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vg 2-8 (kkl 4).

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Kommentarer Tabell A

De totala verksamhetskostnaderna för Länsstyrelsens verksamhet enligt resultaträkningen för året är 208 873,5 tkr. Verksamhetskostnaderna har minskat jämfört med år 2009 vilket till stor del beror på att from 1 januari 2010 flyttades verksamheterna körkorts- och yrkestrafikfrågorna till Transportstyrelsen och verksamheten social tillsyn till Socialstyrelsen.

Kostnaderna för Länsstyrelsens Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service för året är 52 816 tkr, eller ca 25,3 procent av de totala kostnaderna, detta är en ökning med 3 procent jämfört med 2009. En del av Länsstyrelsens ökade OH-kostnader kan förklaras med ökade IT-kostnader med ca 2 800 tkr jämför med år 2009. Sakområde 51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden är det sakområde som har den största andelen av Länsstyrelsens totala verksamhetskostnader exklusive OH, 23 084,9 tkr, eller 11,07 procent. Länsstyrelsen deltar from 1/1 2009 i EA-förvaltningen, dessa kostnader redovisas inom området Resurssamverkan i tabellen ovan.

Tabell B.1 - Verksamhetskostnader 2008 - 2010, totalt och förvaltningsanslaget 5:1							
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2010 Tkr	2010 Tkr	2009 Tkr	2009 Tkr	2008 Tkr	2008 Tkr
		kostnader totalt	varav anslag 5:1	Kostnader totalt³⁺⁴⁾	varav anslag³⁺⁴⁾ 5:1	kostnader totalt	varav anslag 5:1
20-21	Övrig förvaltning	5 153,7	2 972,0	3 895,5	2 860,4	3 426,0	
24	Yrkesmässig trafik	0,0	0,0	1 429,3	479,8	800,0	
25	Trafikföreskrifter m.m.	474,8	-831,6	5 982,6	2 358,4	5 079,0	
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 695,5	5 679,1	6 984,5	6 462,4	1 548,0	
30	Regional tillväxt	22 111,1	9 755,1	22 661,6	10 108,0	27 956,0	
34	Infrastrukturplanering	1 780,8	1 291,6	1 930,6	1 702,6	1 197,0	
40	Hållbar samhällsplanering och boende	7 704,2	4 623,1	6 515,5	5 356,6	4 546,0	
41	Stöd till boende	843,6	388,6	1 064,9	736,4	1 181,0	
42	Energi och klimat	11 591,3	-728,6	7 617,5	-583,7	2 149,0	
43	Kulturmiljö	5 776,4	2 859,7	4 555,4	2 599,8	4 995,0	
45	Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	4 415,8	2 165,9	4 135,4	2 252,4	3 391,0	
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22 090,7	8 435,0	23 565,9	9 391,9	17 759,0	
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	23 084,9	4 073,0	23 307,0	4 668,5	27 208,0	
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 018,3	1 174,8	2 996,8	1 678,4	1 999,0	
53	Vattenverksamhet	5 696,9	949,9	5 056,2	1 410,1	3 993,0	
54	Mineral- och torvfyndigheter	99,6	99,4	157,5	144,5	206,0	
55	Miljöfarlig verksamhet	6 598,1	6 475,1	6 375,3	5 955,7	5 710,0	
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	163,1	162,5	133,0	133,0	204,0	
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 659,7	149,9	2 482,6	219,2	2 380,0	
58	Restaurering	5 603,6	1 616,8	5 852,2	2 006,0	6 782,0	
60	Lantbruk	9 738,7	4 453,5	10 760,5	5 361,0	11 326,0	
61	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2 959,2	1 760,3	3 210,4	1 843,5	3 174,0	
62	Fiske	2 683,9	1 474,2	2 255,7	1 378,7	1 980,0	
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
70	Folkhälsa	2 942,9	248,3	7 825,7	4 063,9	7 497,0	
80	Jämställdhet	1 658,7	716,7	1 781,6	835,6	1 459,0	
85	Integration	1 185,2	726,1	1 297,9	748,4	852,0	
	SUMMA PRODUKTION	155 730,6	60 690,4	163 831,1	74 171,4	148 797,0	

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

10	Myndighetsövergripande verksamhet	16 472,5	15 723,4	14 829,4	14 315,2	12 819,0	
11	Administration och intern service	36 343,7	28 442,7	32 092,8	25 703,1	32 583,0	
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	208 546,9	104 856,4	210 753,3	114 189,7	194 199,0	
	Resurssamverkan ¹⁾	326,6		597,3		0,0	
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ²⁾	208 873,5		211 350,6		194 199,0	

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar

³⁾ Skillnaden mellan de två kolumnerna ska utgöra kostnader som finansieras av andra anslag, avgifter, bidrag

⁴⁾ Förändrade redovisningsprinciper från 2009

Från och med år 2009 har länsstyrelserna ett gemensamt ekonomisystem i en gemensam databas. Uppsättningen av flera konteringsfält är gemensam, exempelvis kontoplanen. Ekonomiska händelser ska hanteras på samma sätt enligt länsstyrelsernas gemensamma ekonomi- och lönehandbok. Som en följd av detta har utrangering skett av PC, bildskärmar samt enstaka skrivare eftersom de inte längre uppfyller kriterierna för att klassificeras som anläggningstillgång. Enligt förändring i 16§ anslagsförordningen gäller kostnadsmässig anslagsavräkning från och med år 2009. Enligt undantagsbestämmelsen i anslagsförordningen ska dock semesterlöneskulden per den 31 december 2008 fortsätta att avräknas utgiftsmässigt tills den är helt reglerad. Övergångseffekten enligt övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning uppgick till 1 230 tkr och har återförts mot anslag 01 05:001:020 Länsstyrelsen. Den del av semesterkulden per den 31 december 2008 som avsåg anslag har flyttats från kapitalförändring till avräkning med statsverket. Enligt Ekonomistyrningsverkets rekommendation har jämförelsesiffror inte räknats om med anledning av förändringen i anslagsförordningen.

Kommentarer Tabell B.1

Länsstyrelsen vill redovisa följande förtydligande för kolumnen **Varav finansieras av ansl 5:1** ³⁾ ; I denna kolumn ingår intäkter (kontoklass 3*) i beloppen. Det innebär att kolumnen visar nettokostnader på förvaltningsanslaget, till skillnad från tabellens kolumner benämnda ”kostnader totalt”, där verksamhetskostnader redovisas brutto. Detta blir konsekvenser i kolumnen varav finansieras av anslag 5:1 för sakområde Trafikföreskrifter mm där vi bokfört bidraget som vi har erhållit från Transportstyrelsen för omställningskostnader och för sakområde Energi och klimat där vi har bokfört intäkten avseende de särskilda medel för Vindkraft som utbetalats via Halland. Nedlagda verksamhetskostnader för Vindkraft förekommer på fler ställen än inom detta sakområde.

Tabell B.2 - Årsarbetskrafter 2008 – 2010 ¹⁾						
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2010	2010	2010	2009	2008
		årsarb	årsarb	årsarb	årsarb	årsarb
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
20-21	Övrig förvaltning	6,86	4,03	2,84	6,23	5,63
24	Yrkesmässig trafik	0,00	0,00	0,00	1,68	1,40
25	Trafikföreskrifter m.m.	1,01	0,89	0,12	9,10	9,26
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10,21	7,32	2,89	10,56	1,88
30	Regional tillväxt	21,39	11,09	10,28	20,74	28,42
34	Infrastrukturplanering	1,12	0,25	0,87	1,46	1,70
40	Hållbar samhällsplanering och boende	9,97	5,59	4,37	8,59	6,04
41	Stöd till boende	1,59	0,67	0,92	1,98	2,38
42	Energi och klimat	2,21	0,86	1,35	1,83	1,00
43	Kulturmiljö	5,73	3,82	1,90	4,54	4,69
45	Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	5,68	2,71	2,97	5,10	4,44
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	25,58	9,74	15,84	26,65	24,69
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	23,24	6,31	16,90	25,36	31,12
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,30	1,85	1,44	5,09	3,49
53	Vattenverksamhet	8,76	5,32	3,44	8,61	6,93
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,18	0,12	0,05	0,27	0,34
55	Miljöfarlig verksamhet	11,58	3,66	7,92	11,24	10,60
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,32	0,25	0,07	0,28	0,38
57	Förorenade områden, efterbehandling	3,93	2,83	1,10	4,23	3,67
58	Restaurering	6,86	1,26	5,60	6,50	6,82
60	Lantbruk	15,35	8,40	6,95	17,54	19,39
61	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	3,57	1,50	2,06	3,55	4,08
62	Fiske	3,62	0,45	3,17	3,04	2,50
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
70	Folkhälsa	2,49	0,08	2,41	10,65	10,18
80	Jämställdhet	1,99	1,93	0,06	2,04	2,60
85	Integration	1,58	0,55	1,03	1,38	0,92
	SUMMA PRODUKTION	178,08	81,46	96,57	198,23	194,55

10	Myndighetsövergripande verksamhet	15,87	9,49	6,39	13,78	10,60
11	Administration och intern service	16,41	9,62	6,79	17,40	23,97
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	210,36	100,58	109,75	229,41	229,12
	Resurssamverkan ²⁾	0,40	0,40	0,00	0,40	0,00
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	210,76	100,98	109,75	229,81	229,12

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Kommentarer Tabell B.2

Länsstyrelsens totala antal årsarbetskrafter mellan 2009 och 2010 har minskat från 229,8 st till 210,8 st. Antalet årsarbetskrafter för gruppen kvinnor har minskat med 12,28 st och antalet årsarbetskrafter för gruppen män har minskat med 6,79 jämfört med år 2009. Orsaken till att Länsstyrelsen minskat antalet årsarbetskrafter jämfört med år 2009 är att from 1 januari 2010 flyttades verksamheterna körkorts- och yrkestrafikfrågorna till Transportstyrelsen och verksamheten social tillsyn till Socialstyrelsen.

TABELL B.3 REPRESENTATION

Kostnader för representation (tkr)	2010	2010	2009	2009	2008	2008
	totalt	per åa kronor	totalt	per åa kronor	totalt	per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	318	1,5	363	1,6	192	0,8
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	691	3,3	804	3,5	1 040	4,5

Kommentarer Tabell B.3

Länsstyrelsens totala kostnader för representation har minskat med 158 tkr jämfört med 2009. Intern representation avser i huvudsak kostnader i samband med planeringsdagar, kompetensutveckling och personalaktiviteter. Extern representation avser olika aktiviteter för att inleda och utveckla förbindelser som är viktiga för myndigheten och länet. Merparten av den externa representationen är kopplad till olika sakområden.

TABELL B.4 LOKALER

Lokalkostnader	2010	2009	2008
<i>Residens</i>			
Lokalkostnader (tkr) 103	1 387	1 298	1 004
Lokalyta (m ²)	1 024	1 090	1 090
Lokalkostnad per m ²	1 354	1 191	921
<i>Lokaler ¹⁾</i>			
Lokalkostnader (tkr) 113	11 666	11 429	11 337
Lokalyta (m ²)	9 498	9 894	9 854
Lokalkostnad per m ²	1 228	1 155	1 151
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	55	50	50
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	45	43	43
<i>Kontorslokaler ²⁾</i>			
Kontorslokalyta (m ²)	7 576	7 972	7 921
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	36	35	35
SUMMA LOKALKOSTNADER	13 053	12 727	12 341

¹⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

²⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc. ^{Not 3} Med anledning av tabellförändring har uppgifterna under rubriken "Lokaler" reviderats för 2008 och 2009.

Kommentarer Tabell B.4

- Lokalvården sker med entreprenad.
- Den 1 juli 2010 minskades kontorslokalytan för myndighetens lokaler i Umeå med 420 kvadratmeter. En mindre förhyrning i Skellefteå har tillkommit.
- En översyn av lokalbehov och utformning av lokalerna pågår.

TABELL B.5 AVGIFTER OCH ANDRA INKOMSTER I ÖVRIGT

Avgifter m.m. resultatområde/ärendegrupp	Ingående balans	Utgående balans	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader , tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enl. stiftelseförordningen	0	0				
- tillsyn			0	0	0	0
- registrering			0	0	0	0
Ärenden enl. förordning om bevakningsföretag	32	7	230	34,7	147,8	-113,1
Kameraövervakning	4	12	52	108,9	130,4	-21,5
Pantbanksärenden	0	0	1	4,0	2,0	2,0
Lönegarantiärenden	130	67	130	451,0	252,1	198,9

Kommentarer Tabell B.5

From 1/1 2010 har Länsstyrelsen Västerbotten inte längre ärenden enligt stiftelseförordningen. Denna verksamhet har koncentrerats till sju länsstyrelser. I länet finns endast en pantbank. Intäkterna för Lönegarantiärenden har ökat med 136 tkr jämfört med föregående år 2009.

Tabell C - Kostnader och årsarbetskrafter 2010 per sakområdesindelning						
VÄS-KOD	Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2010 för Övrig förvaltning	Kostnader (tkr)	Varav anslag 5:1	Årsarb totalt	Varav Kvinnor	Varav Män
200	Allmänt och övergripande inom övrig förvaltning	1 005,3	1 000,8	1,12	0,41	0,71
2009	varav kompetensutveckling inom områdena 20 och 21	34,4	34,4	0,05	0,04	0,01
201	Allmänna val	990,9	316,1	0,93	0,44	0,48
202	Medborgarskap	49,1	49,1	0,09	0,06	0,03
203	Överförmyndare	128,4	128,4	0,19	0,12	0,07
204	Begravningsfrågor	83,1	83,1	0,13	0,09	0,05
205	Näringsrättsliga frågor	10,6	9,2	0,02	0,02	0,01
2051	varav pantlåneverksamhet	1,3	0,0	0,00	0,00	0,00
2052	varav frågor enligt aktiebolagslagen, lagen om ekonomiska föreningar m.fl.	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
206	Stiftelser	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2061	varav stiftelser - registrering	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2062	varav stiftelser - tillsyn	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
207	Lönegaranti	175,4	-275,6	0,32	0,29	0,03
208	Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	140,9	140,9	0,23	0,03	0,20
2081	varav deponerade medel	0,4	0,4	0,00	0,00	0,00
2082	varav allmänna arvsfonden	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2083	varav bygdeavgifter	65,7	65,7	0,10	0,01	0,09
2084	varav rederistöd	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
2085	varav åborätten och allmänningar	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
211	Allmän kameraövervakning	86,7	86,7	0,16	0,08	0,07
212	Bevakningsföretag m.m.	99,8	99,8	0,20	0,19	0,02
213	Ärenden enligt ordningslagen m.m. överklaganden av polismyndighetens beslut	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
214	Delgivning, viten, diverse förordnanden	133,4	133,4	0,14	0,13	0,02
215	Lotterier, bingo m.m.	30,7	30,7	0,06	0,03	0,03
216	Kampsportsmatcher	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
218	Jakt och viltvård	2 038,0	988,1	2,89	1,94	0,94
219	Övriga ärenden inom övrig förvaltning	181,4	181,4	0,38	0,20	0,18
20-21	Totalt Övrig förvaltning exkl. OH	5 153,7	2 972,0	6,86	4,03	2,84
	Andel av myndighetsövergripande kostnader (10+11)	2 271,3	0,0			
	Totalt Övrig förvaltning inkl OH	7 425,0	2 972,0			

Kommentarer Tabell C

Antalet årsarbetskrafter för sakområdet har ökat med 0,6 årsarbetskrafter jämfört med 2009. Gruppen kvinnor har minskat med ca 0,3 årsarbetskrafter och gruppen män har ökat med 0,9 årsarbetskrafter. Den största gruppen årsarbetskrafter återfinns inom sakområdet som avser jakt och viltvård. De totala kostnaderna exklusive OH har ökat med ca 1 258 tkr jämfört med 2009 vilket beror på kostnader med anledning av de allmänna valen och ökade kostnader inom jakt och viltvård.

Tabell D – Redovisning av ärenden 2010 (samtliga ärenden oavsett databas)

Nedanstående tabell svarar mot de krav på återrapportering som anges för samtliga områden. I de fall individärenden förekommer under regional tillväxt och infrastrukturplanering ska dessa redovisas även uppdelat efter kvinnor/män och juridiska personer, se tabell D.1.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. <u>initiativ-ärenden</u>)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	36	118	150	262	42	0	1	0	0
Övrig förvaltning (20-21)	292	1 274	329	1 623	272	15	15	3	2
varav stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
varav allmän kameraövervakning (211)	4	57	3	52	12	1	4	2	0
varav bevakningsföretag m.m (212)	32	191	14	230	7	0	1	0	0
Trafikföreskrifter mm (25)	20	364	74	446	12	25	18	2	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	157	1 475	668	2 139	161	27	42	4	0
varav Livsmedelskontroll (281)	7	658	50	672	43	0	0	0	0
varav Djurskydd (282)	138	693	581	1 305	107	27	42	4	0
varav Smittskydd (283)	2	31	5	36	2	0	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	20	2	22	0	0	0	0	0
Regional tillväxt (30)	222	530	58	591	219	2	2	0	13
Infrastrukturplanering (34)	15	56	3	63	11	0	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	66	454	9	488	41	25	27	8	1
Stöd till boende (41)	36	306	0	316	26	1	5	1	0
Energi och klimat (42)	2	5	2	7	2	0	0	0	0
Kulturmiljö (43)	46	308	63	349	68	0	0	0	1
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	46	92	68	159	47	1	1	0	0
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	5	7	26	17	21	0	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	75	275	78	349	79	8	10	2	0
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	182	182	131	302	193	11	6	4	70
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	1	0	0	1	0	0	0	0	0

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	94	658	102	737	117	10	10	1	3
Vattenverksamhet (53)	122	129	154	298	107	7	14	3	10
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	100	53	139	213	79	7	11	3	9
Mineral- och torvfyndigheter (54)	5	12	8	22	3	1	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	189	421	543	947	206	34	27	7	3
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	102	189	459	640	110	3	4	1	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	17	188	10	194	21	0	0	0	0
Förorenadeområden, efterbehandling (57)	18	17	12	31	16	0	0	0	0
varav tillsyn av förorenadeområden och miljöriskområden (575)	11	11	10	20	12	0	0	0	0
Restaurering (58)	20	230	17	252	15	0	0	0	1
Lantbruk (60)⁴	653	7 701	58	7 732	680	23	20	2	27
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	512	7 071	25	7 110	498	22	15	2	16
Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61))	128	602	62	638	154	2	3	1	7
Fiske (62)	38	541	37	568	48	1	2	1	0
Skogsbruk (64)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Folkhälsa (70)	12	28	17	46	11	0	1	1	0
Jämställdhet (80)	8	32	20	51	9	0	0	0	0
Integration (85)	4	17	7	13	15	0	0	0	0
Summa	2 503	16 015	2 680	18 623	2 575	193	204	40	138
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	36	91	0	86	41	30	21	6	1

1 Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

2 Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2010.

3 Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

4 Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Brukarundersökning 2010

Länsstyrelsen i Västerbotten har under året genomfört en brukarundersökning, i samverkan med 19 andra länsstyrelser. Undersökningen är ett verktyg för att få in synpunkter och förbättringsförslag från våra målgrupper och gör det möjligt att jämföra resultat och arbetsmetoder mellan deltagande länsstyrelser. Tre verksamheter har valts ut i samverkan mellan de länsstyrelser som medverkat; Tillstånd & dispenser avseende naturskydd (VÄS 521), Stöd till jordbruket (VÄS 601) och Integrationsfrågor (VÄS 851).

Resultatet av brukarundersökningen visar att Länsstyrelsen Västerbotten får ett betyg som är bättre än genomsnittet för de deltagande länsstyrelserna för verksamheterna Tillstånd och dispenser avseende naturskydd och Stöd till jordbruket. Länsstyrelsen kommer att arbeta för att förbättra de områden där våra brukare idag upplever brister.

Kommentar Tabell D

Länsstyrelsens inkomna ärenden, exkl initiativärenden, har minskat mellan åren 2009 och 2010 med 18 493 ärenden. Den stora nedgången i antalet inkomna ärenden beror på att from 1 januari 2010 flyttades verksamheterna körkort och yrkestrafik till Transportstyrelsen och verksamheterna tillsyn och tillstånd inom sakområde folkhälsa till Socialstyrelsen.

Ärendegruppen Livsmedelskontroll har ökat antalet inkomna ärenden jämfört med 2009 med 607 ärenden vilket följer med det upprättade register över primärproducenter av livsmedel som Länsstyrelsen i enlighet med gällande författningar har upprättat.

Det totala antalet initiativärenden har ökat med 106 ärenden mellan åren. Antalet överklagade ärenden har minskat med 243 ärenden jämfört med år 2009. Länsstyrelsen har ökat antalet öppna ärenden äldre än 2 år med 20 ärenden jämfört med 2009. Det är generellt små marginaler för de flesta sakområden förutom för sakområde Lantbruk som ökat med 27 ärenden äldre än två år och sakområde Övrig förvaltning har minskat med 22 ärenden äldre än två år.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)

Antalet utförda kontroller inom djurskyddsområdet har ökat med ca 50 procent. Dessutom har andelen som utgörs av normal kontroll d v s egeninitierade ärenden ökat till ca 57 procent till skillnad mot fjolårets ca 40 procent.

Regional tillväxt (30)

Antal inkomna ärenden inom sakområde 30 minskade mellan 2009 och 2010 från 671 till 530, en minskning med 21 procent. Procentuellt sett har minskningen varit störst inom delen projektstöd (303) som minskat med 28 procent, från 96 till 69 inkomna ärenden. Minskningen förklaras av den successiva överföringen av projektstödsverksamheten till Region Västerbotten.

Inströmningen av företagsstödsärenden (302) har minskat med ca 8 procent mellan åren, från 394 inkomna ärenden till 364. Antalet beslutade ärenden har mellan 2009 och 2010 minskat från 776 till 591, en minskning på 24 procent. Antalet projektstödsbeslut har minskat med 36 procent, medan antalet beslut om företagsstöd ökat någon procentenhet. Två ärenden inom sakområdet har överklagats och avgjorts i högre instans. Dessa ärenden avser utbetalningar av bidrag inom Botnia Atlantica programmet.

Infrastrukturplanering (34)

Minskningen av antalet ärenden mellan 2009 och 2010 förklaras främst av att Länsstyrelsen inte längre ansvarar för Länstransportplanen som sedan 1 januari 2010 övergått till Region Västerbotten.

Hållbar samhällsplanering och boende (40)

Antalet beslutade ärenden är cirka 9 procent fler än föregående år inom sakområde hållbar samhällsplanering och antalet inkomna ärenden är i det närmaste lika med föregående år. I övrigt föreligger inga anmärkningsvärda skillnader i ärendemängder och resultat.

Stöd till boende (41)

Anledningen till att beslutade ärenden halverats mellan år 2009 och 2010 är att stödet till byte av energieffektiva fönster i småhus upphört.

Kulturmiljö (43)

För året 2010 har antalet inkomna ärenden och initiativärenden ökat. Ökningen ligger i linje med en allmänt konstaterad arbetsbelastning och gäller framför allt avverkningsanmälningar med fornlämningar, vindkraft- och kyrkoärenden. Ökningen av kyrkoärenden beror till stor del på att vård- och underhållsplaner för kyrkorna har utarbetats under de senaste åren.

Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)

Den sammanlagda ärendevolymen ligger på samma nivå som 2009. Antalet initiativärenden liksom den utgående balansen ligger högre än 2009 för tillsyn enligt LSO. Det beror på att tematillsyn gällande olycksundersökningar i länets samtliga kommuner inleddes i slutet på 2010 och kommer att slutföras under 2011.

Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddad områden (51)

Detta är en ärendegrupp varav en stor del utgörs av reservatsärenden. Att bilda ett naturreservat är en process som från start till beslut, i de allra flesta fall tar mycket längre tid än två år. De 70 öppna ärenden som är äldre än 2 år utgörs av reservatsärenden. Av de 11 överklagningar inom ärendegruppen som redovisas i tabellen utgörs 10 av överklagningar av ett och samma naturvårdsområde som är under ombildning till naturreservat. Under 2010 avgjordes 6 överklagade ärenden av högre instans. 4 av dessa ärenden rörde beslutet om naturreservatet Umeälvens delta där man i högre instans beslutade om att ändra på en av reservatsföreskrifterna.

Prövning och tillsyn för skydd av natur (52)

Antalet inkomna ärenden ökat med ca 40 procent jämfört med 2009. Ökningen består av ökat antal ärenden avseende Strandskyddsdispenser.

Rennäring mm (61)

Ett stort antal ärenden utgörs av markfrågor på statens mark ovan odlingsgränsen. Antalet öppna ärenden vid årets utgång har ökat något jämfört med 2009.

Fiske (62)

Antalet inkomna ärenden har ökat något jämfört med 2009 likaså antalet egeninitierade ärenden.

Folkhälsa (70)

Ärendevolymen är väsentligt lägre jämfört med 2009. Det beror på verksamhetsövergång av den sociala tillsynen till Socialstyrelsen.

Jämställdhet (80)

Antalet inkomna ärenden och initiativärenden ligger högre än 2009. Orsaken är att ytterligare medel utlysts beträffande hedersrelaterat våld vilket medfört fler inkommande ansökningar. 2010 har även präglats av mer omfattande återrapportering till socialstyrelsen vilket medfört att något fler ärenden registrerats.

Integration (85)

Årets initiativärenden beror på fler kommunförhandlingar om nyanlända. Den utgående balansen är högre än 2009 och det beror på att kommunförhandlingar fortfarande pågår.

Kommentar till skillnad mellan utgående balans 2009 jämfört med ingående balans 2010

Hela tiden sker förändringar i diariesystemen då de är öppna för registreringar. Om registreringen sker i efterhand, på annat år, så innebär det förändringar i tidigare uppgifter. Exempel på registreringar som skapar differenser:

- inregistrering av nytt ärende
- omflyttat till annan väskod
- besluts- och avslutsdatum
- makulering av ärenden
- överflyttat till annat system – viss dubbelregistrering kan förekomma.

Länsstyrelsen har utrett skillnaderna mellan åren och vill särskilt kommentera följande:

- 2010-01-01 övergick verksamheterna körkort, yrkestrafik och social tillsyn till andra myndigheter. Skillnader mellan utgående balans 2009 och ingående balans 2010 är därför stor för dessa verksamhetskoder.

Tabell D.1 – Redovisning av vissa ärenden uppdelat på kvinnor, män och juridiska personer

Det är avsändare/mottagare som avgör till vilken kategori i tabellen som ett ärende registreras.

A Sakområde och del av sakområde	C Antal inkomna ärenden under 2010			E Antal beslutade ärenden under 2010			G Antal överklagade ärenden under 2010		
	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.
Kommunikationer (25, 34)	48	57	56	50	58	52	11	12	0
Regional tillväxt (30)	47	57	283	52	67	293	0	0	0

Kommentarer Tabell D.1

Totalt inkomna ärenden för sakområde Kommunikationer har minskat rejält med 7 118 ärenden jämfört med 2009 detta hänger ihop med att from 1 januari 2010 flyttades verksamheterna körkort och yrkestrafik till Transportstyrelsen.

Tabell D.2 Ärendestatistik "Hallandsuppdraget"				
VÄS-KOD	Ärendetyp	Beskrivning	Mål 2010 median dagar	Utfall 2010 median dagar
Ärendegrupper med tresiffrig VÄS-kod				
202	alla	Medborgarskap	10	3
204	alla	Begravningsfrågor	10	7
205	alla	Näringsrättsliga frågor	50	0 ^{Not 1}
212	alla	Bevakningsföretag mm ^{Not 2}	14	13
218	alla	Jakt och viltvård	40	14,5
258	alla	Trafikföreskrifter m.m.	30	6,0
302	alla	Företagsstöd	75	68
303	alla	Regional projektverksamhet	90	66
343	alla	Fysisk planering av vägar, järnvägar m.m.	60	47
402	alla	Detaljplan, områdesbest, fastighetsplan	15	14
431	alla	Fornminnen	30	15
433	alla	Kyrkliga kulturminnen	25	31
521	alla	Tillstånd och dispenser avsnaturskydd	40	33
523	alla	Övrig prövning avseende naturskydd	28	23
525	alla	Samråd enl. 12 kap. 6§ miljöbalken	28	22
555	alla	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	42	40,5
562	alla	Prövning av avfall och producentansvar	20	15
602	alla	Stöd t landsbygdsutveckling exkl. k-utv	60	58
606	alla	Jordbruksfastigheter	40	23
Ärendegrupper som är del av en tresiffrig VÄS-kod				
2012	alla	Efterträdarval	10	6
2111	alla	Anmälningar allmän kameraövervakning	10	4,5
2112	alla	Ansökningar allmän kameraövervakning	40	53,5
5510	alla	Samråd o beslut om betydande miljöpåverkan	45	38
5511	alla	Prövning vid miljöprövningsdelegationen	140	117
Ärendegrupper styrda av ärendetyp				
Alla	RÄTT	Rättsprövningar; ärenden där man överklagar länsstyrelsens beslut	5	4
Alla	ÖVERKL	Överklaganden; ärenden där länsstyrelsen överprövar kommunala beslut	40	29
Ärendegrupper som handläggs via e-tjänster			Gemensamma mål	
206	alla	Stiftelser	4	Not 3
206	Ändringsanmälan	Stiftelser	7	Not 3
206	Nyregistrering	Stiftelser	10	Not 3
212	Anmälan	Bevakningsföretag m.m.	1	1
212	Ansökan	Bevakningsföretag m.m.	10	14

^{Not 1} Näringsrättsliga frågor har 12 beslutade ärenden för 2010 varav 7 ärenden som inkommit och beslutats samma dag vilket ger en median på 0 dagar. ^{Not 2} I Länsstyrelsens Verksamhetsplan 2010 framgick inte målet för median på ärendegruppen 212 Bevakningsföretag med ärendetypen alla. Vårt mål för medianen 2010 framgår i denna tabell.

^{Not 3} Länsstyrelsen i Västerbotten har från 2010 inte längre ansvar för verksamheten avseende stiftelser.

Redovisa ärenden som är beslutade 2010. Orsaker till eventuella större avvikelser från målsättningarna ska redovisas i kommentarer i respektive läns årsredovisning.

Länsstyrelsen har för året mycket väl uppfyllt målsättningarna för alla ärendegrupperna i tabellen förutom för tre ärendegrupper. De tre ärendegrupper som uppvisar avvikelse är Kyrkliga kulturminnen, Ansökningar allmän kameraövervakning och Ansökan om Bevakningsföretag.

Orsaker till avvikelser från målsättningarna

433 Kyrkliga kulturminnen:

Utfallet visar något längre handläggningstid än målet. Detta beror på att sökandena oftast är ute i mycket god tid innan åtgärderna kan genomföras. Om ärendet t ex avser ommålning av fasaden och ansökan kommer in under vintern så kan en sådan ansökan vänta något utan olägenhet för sökanden, eftersom åtgärden inte kommer att genomföras förrän under sommaren. Sökanden är helt införstådd med detta.

2112 Ansökningar kameraövervakning:

Länsstyrelsen lämnar alltid kommunerna tillfälle att yttra sig i dessa ärenden. Denna tid för yttrande varierar mellan kommunerna i länet. För året 2010 har för ett antal ärenden begärts in kompletteringar som dom sökande har tagit lång tid på sig för att lämna in. Detta har inneburit att Länsstyrelsen ej uppfyllt målet på 40 dagar i median för ärendegruppen.

212 Bevakningsföretag ansökningsärenden via e-tjänst:

Länsstyrelsen har under 2010 beslutat om 13 ansökningar via e-tjänsten. Utfallet av medianen för dessa ärenden är 14 dagar. Vår analys till varför vi inte når det nationella målet på 10 dagar i median är att Säkerhetspolisen har i snitt tagit 7 dagar för yttranden i dessa 13 ärenden.

Länsstyrelsen skulle uppfylla målet om 10 dagar i median om beräkningen av mediantiden skulle utgå ifrån komplett ärende.

Avgiftsbelagd verksamhet									
Verksamhet	2010 intäkter	2010 kostnader	2010 nettoutfall	2010 nettobudget	ackumulerat utfall tom 2010	2009 intäkter	2009 kostnader	2009 Nettoutfall	ackumulerat utfall tom 2008
Offentligrättslig verksamhet									
Körkortsadministration						2414	3547	-1133	-466
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	577	631	-54	-160	-54	234	362	-128	0
Reg avgifter för jaktområden	517	596	-79	-275	0	507	428	79	0
Alkolås						109	0	109	0
Prövn. om ansökan om handledarskap enl. 4 kap. 8 § körkortsför. (1998:980)						1016	957	59	626
Övrig offentligrättslig verksamhet									
- Animaliska biprodukter	36	52	-16	0	-16	13	9	4	0
- Pantlåneverksamhet	4	1	3	0	6	4	1	3	0
Uppdragsverksamhet									
Intäkter resurssamverkan	431	432	-1	0	5	409	403	6	0
Skoglig verksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fjällförvaltning	4 804	4 258	546	0	-671	4 319	5 536	-1 217	0
Övrig uppdragsverksamhet									
Summa totalt ovan	6 369	5 970	399	-435	-730	9 025	11 243	-2 218	160
Summa offentligrättsligt	1 134	1 280	-146	-435	-64	4 297	5 304	-1 007	160
Summa uppdragsverksamhet	5 235	4 690	545	0	-666	4 728	5 939	-1 211	0

Tabellen över avgiftsfinansierad verksamhet ska stämma mot resultat- och balansräkning.

Kommentarer Avgiftsbelagd verksamhet

- Djur och lantbruk redovisades mot ramen tom 2009 därefter mot kapitalförändring.
- Reg avgifter för jaktområden redovisas mot kapitalförändring from 2009.
- Animaliska biprodukter redovisas som Övrig offentlig verksamhet enligt anvisningen i Budgetunderlaget. Redovisades mot ramen tom 2009 därefter mot kapitalförändring.
- Pantlåneverksamhet redovisas som Övrig offentlig verksamhet enligt anvisningen i Budgetunderlaget. Redovisas mot kapitalförändring from 2009.
- Resurssamverkan avser EA-samordning 2009 och 2010. Redovisas mot kapitalförändring.
- Fjällförvaltning avser samtliga projekt på VHT 613* för 2009 och 2010

Sammanställning över väsentliga uppgifter
--

Sammanställningen skall göras enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2010	2009	2008	2007	2006
Låneram	beviljad	9 000	6 500	9 000	9 000	9 000
	utnyttjad	2 456	3 850	6 481	5 978	6 619
Kontokredit hos RGK	beviljad	6 200	6 200	6 200	6 200	6 200
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	0	0	0
	ränteintäkter	168	287	2 134	1 936	1 284
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	7 502	11 004	17 769	15 505	15 236
	mynd. ej disponerar	11 847	7 572	40 907	46 675	43 724
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31- 34, 7) enl. regleringsbrev		375	2 390	2 095	2 575	2 354
		6 840	15 660	40 795	49 097	37 547
Anslagskredit	beviljad	12 650	15 162	16 450	19 017	16 972
	utnyttjad	788	0	0	157	0
Summa utg. reservationer (anslag)		0	0	0	0	0
Summa anslagssparande 5:1		- 291	748	1 358	3 880	1 692
Summa anslagssparande Övriga anslag		4 589	7 340	7 553	920	44 409
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		4 589	7 340	7 553	920	44 409
Bemyndiganden	tilldelat	135 000	175 000	200 000	270 500	387 000
	summa åtaganden	105 937	121 206	126 949	194 155	206 282
Årsarbetskrafter (åa) ¹		210,76	229,81	229,12	237,2	241,7
Medelantalet anställda ¹		240	262	269	281	287
Driftkostnad per åa		979	904	829	805	773
Årets kapitalförändring		- 4 969	1 722	3 223	98	2 063
Balanserad kapitalförändring		5 189	2 558	-7 528	- 7 626	- 9 689

¹ Mätmetod skall finnas dokumenterad ^{Not 2} Huvuddelen av uppgifterna saknades i regleringsbrevet. ^{Not 3} År 2005-2008 har Länsstyrelsens medräknat Fällavgifterna men inte för år 2009.

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (tkr)
2010-12-31

	Not	Utfall 2010-01-01 2010-12-31	Utfall 2009-01-01 2009-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	2	109 426	117 941
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	7 502	11 004
Intäkter av bidrag	4	91 614	81 204
Finansiella intäkter	5	178	526
Summa		208 720	210 675
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	6	-126 162	-131 420
Kostnader för lokaler		-13 804	-13 121
Övriga driftskostnader		-66 476	-63 093
Finansiella kostnader	7	-34	-98
Avskrivningar	14-16	-2 398	-3 619
Summa		-208 874	-211 351
Verksamhetsutfall		-154	-676
Uppbördsverksamhet	8		
Intäkter av avgifter och ersättningar som inte disponeras av myndigheten		11 847	7 572
Intäkter av uppbörd			-439
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-12 008	-8 542
Saldo		-161	-1 409
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	9	86 303	92 262
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	85 929	113 402
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		48 181	49 097
Finansiella intäkter	11	151	266
Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	24	-2 836	4 738
Lämnade bidrag	12	-222 382	-255 958
Saldo		-4 654	3 807
Årets kapitalförändring	13	-4 969	1 722

BALANSRÄKNING (tkr)
2010-12-31

	Not	2010-12-31	2009-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	0	63
Summa immateriella anläggningstillgångar		0	63
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	642	643
Maskiner, inventarier, installationer mm	16	2 164	3 695
Summa materiella anläggningstillgångar		2 806	4 338
Utlåning			
Utlåning	17	575	5 584
Summa utlåning		575	5 584
Varulager mm			
Fastigheter		5	7 805
Summa varulager mm		5	7 805
Fordringar			
Kundfordringar		870	913
Fordringar hos andra myndigheter		9 928	8 518
Övriga fordringar		10 216	11 961
Summa fordringar		21 014	21 392
Periodavgränsningsposter	18		
Förutbetalda kostnader		3 291	3 585
Upplupna bidragsintäkter		37 787	36 511
Övriga upplupna intäkter		41	48
Summa periodavgränsningsposter		41 119	40 144
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	50 891	51 622
Summa avräkning med statsverket		50 891	51 622
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	30 530	41 952
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		18 080	7 361
Kassa, plusgiro och bank	21	111 207	114 047
Summa kassa och bank		159 817	163 360
SUMMA TILLGÅNGAR		276 227	294 308

BALANSRÄKNING (tkr)
2010-12-31

	Not	2010-12-31	2009-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	22	1 135	7 994
Balanserad kapitalförändring	23	5 189	2 558
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	13	-4 969	1 722
Summa myndighetskapital		1 355	12 274
Fonder			
Fonder	24	55 464	52 628
Summa fonder		55 464	52 628
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	25	424	675
Övriga avsättningar	26	746	0
Summa avsättningar		1 170	675
Skulder mm			
Lån i Riksgäldskontoret	27	2 456	3 850
Skulder till andra myndigheter		7 207	6 235
Leverantörsskulder		9 227	7 951
Övriga skulder	28	65 804	68 348
Depositioner		18 122	7 384
Summa skulder mm		102 816	93 768
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	18 548	11 556
Oförbrukade bidrag		96 080	122 493
Övriga förutbetalda intäkter		794	914
Summa periodavgränsningsposter		115 422	134 963
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		276 227	294 308
Omvända ansvarsförbindelser			
Avskrivningslån, landsbygdsbidrag	30	190 313	178 381

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)	UTFALL								
	2010-01-01 - 12-31								
Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl regeringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 01, Rikets styrelse									
01 05:001:020 Länsstyrelserna mm	747	107 810	189			108 746	109 037	-291	31
Utgiftsområde 05, Internationell samverkan									
05 01:011:005 Samarbete inom Östersjöregionen Barentssamarbete	91	1 400			-91	1 400	1 312	88	32
Utgiftsområde 19, Regional tillväxt									
19 01:001:020 Regionala tillväxtåtgärder	2 251	83 500				85 751	86 248	-497	
19 33:05:003 Europeiska regionala utv fonden 2000-2006 Interreg IIIA programmet KvarkenMittskandia	4 998					4 998		4 998	33
SUMMA	8 087	192 710	189	0	-91	200 895	196 597	4 298	

BEMYNDIGANDEN 2010-12-31 (tkr)

Anslag/Benämning	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	
19 01:001:020 Regionala tillväxtåtgärder	135 000	121 206	105 937	
	Utestående åtagandens fördelning (infrianden) per år			
	2011	2012	2013	2014
	67 000	31 500	6 200	1 237

Ingående åtaganden har redovisats utan avdrag för kvarvarande anslag.
Utestående åtaganden har redovisats utan avdrag för kvarvarande anslag.

Åtaganden i fleråriga projekt beräknas beslutas till ca 14 000 tkr för 2011 och ca 7 400 tkr för 2012. De beräknade besluten för 2011 avser 17 % mål 2 Övre Norrland, 40 % Interreg, 37 % Landsbygdsprogrammet och resterande övrigt. Av de beräknade besluten år 2012 avser 11 % mål 2 Övre Norrland, 30 % Interreg, 54 % Landsbyggsprogrammet och resterande övrigt. Dessa beslut gäller dock under förutsättning att Länsstyrelsen tilldelas tillräckligt med anslagsmedel samt att projekten uppfyller uppställda resultatkrav.

FINANSIELLA VILLKOR

01 05:001:020 Rikets styrelse, Länsstyrelserna mm

Länsstyrelsen har enligt regleringsbrevet för år 2010 en anslagskredit på 4 300 tkr (utnyttjat 291 kr), tillgång till ett räntekonto i Riksgäldskontoret med en kredit på 6 200 tkr (utnyttjat 0 kr) samt disponerar en låneram i Riksgäldskontoret på 9 000 tkr (utnyttjat 2 456 tkr).

05 01:011:005 Internationell samverkan, Samarbete inom Östersjöregionen – Barentssamarbete

Anslagsbehållningen får inte disponeras.

19 01:001:020 Regional tillväxt, Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västerbottens län

I villkoret för Uppföljning och utvärdering får Länsstyrelsen högst använda 2 000 tkr. Under året har belastningen på detta område varit 1 373 tkr. Länsstyrelsen har en anslagskredit på 8 350 tkr (utnyttjat 497 kr). Under året har 1 127 tkr inbetalats till inkomstiteln 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet p.g.a. återkrav av olika företagsstöd. Dessutom har 99 tkr inbetalats till anslaget avseende återvinning av medel vid bidragsmottagares konkurs samt 45 tkr avseende ränta och amortering av såddfinansiering och kommersiell service. Länsstyrelsen har ett bemyndigande på 135 000 tkr att fatta beslut mot. I regleringsbrevet anges också maximala utbetalningar (exklusive eventuellt anslagssparande samt utnyttjande av anslagskredit) för år 2011 till 73 500 tkr samt år 2012 till 73 500 tkr.

19 33:005:003 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006, Åtgärder inom Interreg IIIA-programmet Kvarken/Mittskandia

Tidigare har från EG inbetalda medel redovisats mot inkomstitel 6312 Bidrag från EG:s regionalfond med undertitel 03 Interreg IIIA KvarkenMittskandia. Programmet är nu avslutat men slutlig reglering mot EU har ej skett.

			UTFALL	
			2010-01-01 - 12-31	
Inkomsttitel	Benämning	Not	Beräknat belopp	Inkomster
2394 123	Övriga ränteinkomster			
2511 017	Expeditions- och ansökningsavgifter		1 200	1 120
2528 017	Avgift för torvfyndigheter			6
2537 117	Miljöskyddsavgift		3 200	3 905
2539 015	Täktavgift		1 600	1 695
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter		190	
2552 115	- avgifter enligt stiftelseförordning tillsyn och prövningsavgift			
2552 215	- registerhållningsavgift och registreringsbevis, stiftelseförordning			
2552 315	- avgifter enligt avfallsförordningen (Lst)			16
2714	Sanktionsavgifter m.m.		140	
2714 115	- sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen			70
2714 315	- överlastavgift			
2714 515	- avgift enligt socialtjänstlagen m.m.			
2811 205	Övriga inkomster av statens verksamhet	34	500	3 096
4137 015	Återbet av övriga näringslån, Statens Jordbruksverk			2 100
9455	Lotteravgifter		10	0
	SUMMA	35	6 840	12 008

NOTER

Not 1

Tilläggsupplysningar

Avvikelser från generella EA-regler

Regleringsbrevets anvisningar avseende verksamhetskostnader m.m. utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I vissa fall anges att redovisning endast behövs för 2010, vilket i detta avseende innebär ett undantag från Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) samt förordning om myndigheters bokföring (2000:606).

Föregående års värden anges inom parentes.

Fördelningen av kostnader mellan olika sakområden i resultatredovisningen sker dels med direktkonterade kostnader på sakområden och dels med ofördelade lönekostnader som fördelas genom Länsstyrelsens tidredovisning på sakområden.

Fordringar som är mer än tre månader gamla värderas och om de bedöms som osäkra bokförs de som befarade kundförluster och värderegleras. Fordringar på statliga myndigheter värderegleras inte.

Utbetalningar av **lönegarantimedel** samt **företagsrekonstruktion** bokförs förutom som transfereringar även som befarade förluster under transfereringsavsnittet med finansiering av övriga erhållna medel. En kollektiv värdereglering har skett med 92,65 % (90,23 %), då ett genomsnitt av utdelningarna de sista fyra åren har varit 7,35 % (9,77 %). Bruttovärdet är 102 393 tkr (102 269 tkr) vilket innebär att 7 526 tkr (9 992 tkr) tas upp som lönegaranti- och företagsrekonstruktionsfordran.

Grunderna för värdering av **Jordfondens fastigheter** är inköpspris samt större investeringar typ skogsplanteringar. Värdet påverkas även av försäljningar av fastigheter. Då särskild skuldpost saknas - statskapitalet finns bokfört hos Jordbruksverket - balanseras redovisningen mot statsverkets checkräkning.

För att en vara skall klassificeras som en **anläggningstillgång** skall följande kriterier vara uppfyllda:

- varan ska ha en ekonomisk livslängd överstigande tre år
- varan ska ha ett inköpspris exkl. moms överstigande 20 tkr.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar enligt plan. Avskrivningar enligt plan beräknas linjärt på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden. De flesta anläggningstillgångarna har en avskrivningstid på fyra år, men även avskrivningstider på tre, fem respektive tio år finns (se not 14-16). Nya investeringar har avskrivningstider på tre till fem år.

Olika typer av **skulder** värderas till nominella värden.

Inbetalningar av **vattenregleringsavgifter** liksom intäkter av fällavgifter av **älgvårdsfonden** redovisas över resultaträkningen som transferering. Över- resp. underskott bokförs mot resultatposten Avsättning till/upplösning av fonder.

Periodiseringsprinciper

Alla kostnader som överstiger 10 tkr netto periodiseras löpande. Samtliga periodiseringar avräknas förutom uppbörd, osäkra fordringar och transfereringar som även fortsättningsvis redovisas mot kapitalförändring. Periodavgränsningsposter har upprättats för löne- och semesterskulder, EG-medel, förutbetalda kostnader avseende år 2011 (främst hyreskostnader), leverantörsskulder, upplupna bidragsintäkter samt upplupna bidragskostnader, både utom- och inomstatliga. ESV har fastställt den så kallade brytdagen till den 10 januari 2011.

Förändrade redovisningsprinciper

Enligt förändring i 16§ anslagsförordningen gäller kostnadsmässig anslagsavräkning från och med år 2009. Enligt undantagsbestämmelsen i anslagsförordningen ska dock semesterlöneskulden per den 31 december 2008 fortsätta att avräknas utgiftsmässigt tills den är helt reglerad. Den del av semesterskulden per den 31 december 2008 som avsåg anslag har flyttats från kapitalförändring till avräkning med statsverket.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Avsättning för kompetensväxling har enligt ESV:s nya rekommendationer flyttats från upplupna kostnader till avsättningar.

Ersättningar och förmåner

Nedan redovisas de ersättningar och andra förmåner som Länsstyrelsen utbetalat under år 2010,

- till ledande befattningshavare som utsetts av regeringen

- myndighetens insynsråd.

Dessutom anges uppdrag i andra statliga myndigheter, uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag samt övriga uppdrag.

	Lön samt andra ers (kr)	Skattepliktiga förmåner (kr)
Landshövding Chris Heister	993 437	81 972
Styrelseordförande Tillväxtverket		
Styrelseordförande Södertörns högskola		
Ordförande Kultursamverkansutredningen		
Ledamot Karolinska Institutets konsistorium		
Ledamot Praktikertjänst Geriatrik AB		
Ledamot i Umeå Universitets styrelse		
Sakkunnig i Översyn av statlig regional förvaltning		
Suppleant i Riksbanksfullmäktige		
Länsråd Birgitta Heijer	766 688	73 799

LÄNSSTYRELSENS INSYNSRÅD

Ersättningar till ledamöter i Länsstyrelsens insynsråd är 1 450 kronor per sammanträdesdag.

I skattepliktig ersättning ingår även ersättning för strukturfondsdelegationsmöten samt ersättningar för rennärringsdelegationens möten (950 kr).

Ledamöter	Skattepliktiga ers (kr)	Skattepliktiga förmåner (kr)
Bert Öhlund	7 336	-
Kommunstyrelsens ordförande Skellefteå		
Ordförande Fastighets AB Polaris		
Ordförande Skellefteå Stadshus AB		
Ordförande Skellefteå City Airport		
Ledamot Flygråd		
Ledamot Norrbotniabanan AB		
Ledamot Regionförbundet Västerbottens fullmäktige		
Ledamot Stiftelsen Skeriefonden		
Ledamot Stiftelsen Rönnbäret		
Ledamot Stiftelsen Träenigheten		
Ombud Expolaris Föreningsstämma		
Ledamot Kommuninvest ekonomiska förenings styrelse		
Ombud Kommuninvest ekonomiska förening styrelse		
Ombud Skellefteå Kraft AB		
Ledamot i Förhandlingsdelegationen, Sveriges kommuner och landsting		
Representant Styrgrupp för tillväxtkontoret, Skellefteå Kommun		
Ledamot Regionförbundet Västerbottens styrelse		
Ledamot Sammes Stiftelse		
Ordförande Primärkommunala delegationen		
Ledamot i styrkommittéen för programmet INTERREG IVA Nord		
Ledamot Samsynsgruppen Region Västerbotten		

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Ewa-May Karlsson	4 858	-
Kommunstyrelsens ordförande Vindeln		
Vice ordförande Styrelsen för Regionförbundet i Västerbotten		
Regionkommittén utskottet för Energi och klimat (ENVE)		
Ledamot Strukturfondspartnerskapet		
Ledamot Styrelsen i Kommuninvest ekonomiska förening/arbetsutskott		
Ledamot Styrelsen för Norrbotniabanan AB		
Ledamot Beslutsgrupp Norra Periferin		
Internationella beredningen SKL		
Gunilla Tjernberg	3 495	-
Ledamot i Svensk-Norska Samarbetsfonden (Styrelse under kulturministern)		
Göran Sandberg	2 900	-
Rektor Umeå Universitet		
Ledamot Högskoleverket		
Ledamot Foundation Asset Management AB		
Hans Eliasson	5 002	-
Ordförande i Cranab AB		
Ordförande i AC invest		
Ordförande Skogstekniskt kluster		
Ordförande Fällmyra AB		
Ledamot i Länsförsäkringar Västerbotten		
Ledamot i Vimek AB		
Ledamot i Uminova Innovation		
Ledamot i Vinnova		
Ledamot i Olofsfors AB		
Lennart Holmlund	2 900	-
Ordförande i Umeå kommunföretag AB		
Ordförande i Nordic Logistic center AB		
Ledamot, Svenska Kommun Försäkrings AB,		
Ledamot i Botniabanan AB		
Ersättare Kommuninvest Ekonomiska Förening		
Lilly Bäcklund	4 718	-
Kommunstyrelsens ordförande Lycksele		
Rennäringsdelegationen		
Ers. I styrelsen för länstrafiken i Västerbotten		
Ordf i Stadshus AB Lycksele		
Ersättare Kommuninvest Ekonomiska Förening		
Ledamot i styrelsen för Region Västerbotten		
Ledamot i Region Västerbottens arbetsutskott		
Ledamot Region Västerbottens primärkommunala delegation		
Ledamot i Flygrådet		
Mona-Lise Sandberg	3 744	-
Ledamot Svenskt Näringslivs S M E kommitté		
Ledamot Ackordscentralen Sverige		
Ledamot Svensk Handel		
Ledamot Södra Lapplands Medicinska Forsningsfond		
Guvernör Rotary Sverige		

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Enligt kraven i FÅB 7 kap 3§ redovisas i nedanstående tabell de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den totala ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron som uppgår till 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Siffrorna i statistiken bygger på samtliga som varit anställda någon gång under år 2010.

Sjukfrånvaro i %		2010	2009
Anställda – 29 år		1,1	1,3
Anställda 30 – 49 år		2,4	2,1
Anställda 50 år -		1,9	1,9
Totalt		2,1	2,0
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)		47,8	38,3
Kvinnor		2,6	2,0
Män		1,7	1,9
Antal anställda uppdelat på kön 2010	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	7	14	21
Anställda 30 – 49 år	71	73	144
Anställda 50 år -	58	52	110
Alla	136	139	275
Antal anställda uppdelat på kön 2009	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	9	18	27
Anställda 30 – 49 år	73	75	148
Anställda 50 år -	60	55	115
Alla	142	148	290

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

RESULTATRÄKNINGEN

Not 2

Intäkter av anslag

Resultatposten Intäkter av anslag fördelas på följande anslag:

	2010	2009
01 05:001:020 Rikets styrelse, Länsstyrelserna mm	105 853	115 409
05 01:011:005 Samarbeta inom Östersjöregionen, Barentssamarbeta	529	773
19 01:001:020 Regional tillväxt, Regionala tillväxtåtgärder	3 849	2 932
Uttag av sparad semester tom 2008	-805	-1 173
Summa	109 426	117 941

Not 3

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen

	2010	2009
Uthyrning av lokaler	341	454
Konferensavgifter	347	346
Konsultuppdrag	2 363	2 760
Övrigt	267	316
Summa	3 318	3 876

Offentligrättsliga avgifter som disponeras av myndigheten

	2010	2009
Avgifter jaktområden	2 006	1 909
Ärendehandläggning körkort	-	2 438
Handledarskap körkort	-	1 016
Djurskydd	593	251
Alkolås	-	109
Prövning och tillsyn, Botniabanan	115	309
Jordfonden	289	-
Övrigt	113	155
Summa	3 116	6 187

Övriga intäkter i verksamheten

	2010	2009
Reavinster	82	240
Övrigt	986	701
Summa	1 068	941
Summa totalt	7 502	11 004

Not 4

Intäkter av bidrag

	2010	2009
Intäkter från Statliga myndigheter		
Naturvårdsverket	46 896	42 240
Statens Jordbruksverk	5 963	5 456
Tillväxtverket	5 756	2 640
Statens Folkhälsoinstitut	2 705	4 067
Riksantikvarieämbetet	2 122	1 643
Myndigheten för samhällskydd och beredskap	1 991	1 535
Statens energimyndighet	1 986	969
Boverket	1 487	650
Länsstyrelsen i Stockholms län	1 425	30
Kammarkollegiet	1 322	1 149
Länsstyrelsen i Hallands län	1 051	989
Övriga statliga	5 015	5 431
Summa	77 719	66 799

Intäkter från övriga

EU samt övriga länder	11 759	11 985
Övriga	2 136	2 420
Summa	13 895	14 405
Summa intäkter av bidrag	91 614	81 204

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Not 5

Finansiella intäkter

	2010	2009
Ränteintäkter på räntekonto hos Riksgälden	168	287
Övriga finansiella intäkter - såddfinansiering	-	234
Övriga finansiella intäkter	10	5
Summa	178	526

Årets ränta avseende såddfinansiering och kommersiell service, 45 tkr, återfinns nu under finansiella intäkter i transfereringsavsnittet, se not 11.

Not 6

Kostnader för personal

Lönekostnaderna exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal uppgick till 83 827 tkr (87 447 tkr). Avgifter till Trygghetsstiftelsen uppgick till 243 tkr (241 tkr). Under året har 203 tkr (160 tkr) utnyttjats från Trygghetsstiftelsen.

Not 7

Finansiella kostnader

	2010	2009
Ränta på lån hos Riksgälden	18	41
Övriga finansiella kostnader	16	57
Summa	34	98

Not 8

Uppbördsverksamheten, saldo

	2010	2009
Periodisering av intäkter från EU på Interreg IIIA KvarkenMittskandia	119	-1 353
Befarade förluster	-280	-56
Summa	-161	-1 409

Not 9

Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag

	2010	2009
01 05:001:020 Rikets styrelse, Länsstyrelserna mm	3 183	3 179
05 01:011:005 Internationell samverkan, Barentssamarbete	783	577
19 01:001.020 Regional tillväxt, Regionala tillväxtåtgärder	82 337	88 506
Summa	86 303	92 262

Not 10

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

	2010	2009
Kammarkollegiet	26 420	51 956
Naturvårdsverket	23 927	26 156
Tillväxtverket	21 423	23 312
Socialstyrelsen	4 804	7 038
Konsumentverket	2 803	533
Länsstyrelsen i Norrbottens län	2 739	112
Statens Folkhälsoinstitut	1 656	-
Fiskeriverket	1 084	786
Regeringskansliet	435	3 079
Statens Jordbruksverk	349	426
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	164	-
Boverket	125	-
Riksantikvarieämbetet	-	4
Summa	85 929	113 402

Not 11

Finansiella intäkter

I årets saldo ingår ränta avseende såddfinansiering och kommersiell service med 45 tkr. Föregående år redovisades dessa räntor felaktigt under finansiella intäkter i verksamhetsavsnittet. Se not 5.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Not 12

Lämnade bidrag

	2010	2009
Bygdemedel/Villkorsmedel	31 867	35 707
Lönegaranti	36 178	57 442
Finansiering av projekt	32 645	35 196
Regionalt bidrag till företagsutveckling	24 527	22 938
EU företagsstöd 2008 – 2010	20 015	19 158
Regionalt investeringsstöd	13 168	23 585
Kalkningsbidrag	11 545	15 467
Såddfinansiering	8 328	1 838
Åtgärder förorenade områden	5 431	2 668
Periodisering av lämnade bidrag	4 039	-1 296
Stöd till kommersiell service	3 434	4 263
Statsbidrag – personligt ombud	3 156	3 155
Region Västerbotten (förvaltningsanslaget)	3 108	3 000
Öka tillgängligheten till service i gles- och landsbygd	2 803	533
Terrängkörning – samebyar	2 739	112
Viltskador	2 359	2 962
Upplåtelser	2 110	3 093
Ålgårdsfonden	1 664	1 680
Övrigt	13 266	24 457
Summa	222 382	255 958

Not 13

Årets kapitalförändring

	2010	2009
Lönegaranti/Företagsrekonstruktion	-2 466	2 511
Periodisering EG-medel i uppbördsavsnittet	119	-1 353
Befarade förluster uppbördsavsnittet	-280	-56
Befarade förluster verksamheten	-150	-16
Semesterlöneskuld för sparad semester tom 2008	189	275
Förändring upplupna personalkostnader	-	170
Förändring upplupna övriga driftskostnader	-	49
Återföring av nedskrivna lån (skuldyngda jordbrukare)	1 850	-
Förändring upplupna bidragskostnader	-4 039	1 296
Körkortsadministration samt handledarskap	71	-1 069
Övrig avgiftsfinansierad verksamhet	-147	87
Anläggningstillgångar som ej lånats till	-116	-172
Summa	-4 969	1 722

År 2009 periodiserades inte lämnade bidrag.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

BALANSRÄKNINGEN

Not 14

Immateriella anläggningstillgångar

Tillgångstyp	Ansk. värde IB	Årets inköp	Årets avyttr, utrangering	Årets avskrivn	Ack avskrivn	UB	Avskrivn- tider
2010							
Dataprogram	267	-	-	-63	-267	0	3 år
Summa	267	-	-	-63	-267	0	
2009							
Dataprogram	267	-	-	-80	-204	63	
Summa	267	-	-	-80	-204	63	

Not 15

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Tillgångstyp	Ansk. värde IB	Årets inköp	Årets avyttr, utrangering	Årets avskrivn	Ack avskrivn	UB	Avskrivn- tider
2010							
Förbättringsutgifter, fastighet	3 302	418	-	-419	-3 078	642	5 år
Summa	3 302	418	-	-419	-3 078	642	
2009							
Förbättringsutgifter, fastighet	3 138	163	-	-379	-2 658	643	
Summa	3 138	163	-	-379	-2 658	643	

Not 16

Maskiner, inventarier, installationer mm

Tillgångstyp	Ansk. värde IB	Årets inköp	Årets avyttr, utrangering	Årets avskrivn	Ack avskrivn	UB	Avskrivn- tider
2010							
Kontorsmaskiner, inventarier	2 652	28	-22	-139	-2 522	136	4, 10 år
Datorer, kringutrustning	4 374	-	-669	-295	-3 477	228	3-4 år
Bilar, transportmedel	7 835	388	-401	-1 482	-6 182	1 640	4 år
Konstföremål	160	-	-	-	-	160	
Summa	15 021	416	-1 092	-1 916	-12 181	2 164	
2009							
Kontorsmaskiner, inventarier	2 612	40	-	-243	-2 405	247	
Datorer, kringutrustning	8 702	-	-4 328	-1 407	-3 851	523	
Bilar, transportmedel	7 909	949	-1 023	-1 510	-5 070	2 765	
Konstföremål	160	-	-	-	-	160	
Summa	19 383	989	- 5 351	-3 160	-11 326	3 695	

Konstföremål har motkontering mot statskapital utan avkastningskrav, se vidare not 22.

Under året har försäljning av anläggningstillgångar medfört en reavinst på 62 tkr (235 tkr).

Not 17

Utlåning

	2010	2009
Lånefordringar		
Kommersiell service		
IB	450	312
Nyutlåning	-	200
Amortering	-75	-62
UB	375	450

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet

Såddfinansiering

IB	4 084	3 895
Nyutlåning	137	1 314
Avskrivning	-4 221	-1 019
Amortering	-	-106
UB	0	4 084

Särskilt skuldtygda jordbrukare

IB	3 300	3 300
Amortering	-2 700	-
UB	600	3 300
Avgår värdereglerat	-400	-2 250
Summa Utlåning	575	5 584

Not 18

Periodavgränsningsposter

Större delbelopp som ingår i balanspostens sammansättning är:

	2010	2009
Förutbetalda kostnader - utomstatliga	2 927	3 052
Förutbetalda kostnader - inomstatliga	364	533
Upplupna bidragsintäkter - utomstatliga	19 758	9 801
Upplupna bidragsintäkter - inomstatliga	18 029	26 710
Övriga upplupna intäkter – inomstatliga	41	48
Summa	41 119	40 144

Delposten Förutbetalda kostnader – utomstatliga består främst av hyreskostnader.

Upplupna bidragsintäkter - utomstatliga består till största delen av Interregprogrammen Northern Periphery samt Botnia Atlantica. Av upplupna bidragsintäkter – utomstatliga avser 18 882 tkr (8 923 tkr) den egna verksamheten och 876 tkr (878 tkr) ska användas till transfereringar.

Vad gäller upplupna bidragsintäkter - inomstatliga beror förändringen främst på utestående fordran mot Naturvårdsverket år 2009 på 4 090 tkr.

Länsstyrelsen har en utestående fordran mot Tillväxtverket på 11 512 tkr (10 786 tkr) för utbetalade bidrag finansierade av anslaget 19:1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013. Se även regleringsbrevets uppdrag nr 28.

Av upplupna bidragsintäkter - inomstatliga avser 6 192 tkr (10 029 tkr) den egna verksamheten och 11 837 tkr (16 681 tkr) ska användas till transfereringar.

Not 19

Avräkning med statsverket (tkr)

	2010	2009
Uppbörd		
Ingående balans	-2 156	-801
Redovisat mot inkomstitel	-12 008	-8 542
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	12 455	7 187
Medel från räntekonto som tillförts inkomstitel	-	-
Skulder avseende uppbörd	-1 709	-2 156

Anslag i icke räntebärande flöde

Ingående balans	-13	359
Redovisat mot anslag	87 560	94 302
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-87 494	-94 674
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	53	-13

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Anslag i räntebärande flöde

Ingående balans	-748	-1 358
Redovisat mot anslag	109 037	117 358
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-107 999	-116 748
Återbetalning av anslagsmedel	-	-
Fordran avseende anslag i räntebärande flöde	290	-748

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

Ingående balans	6 620	7 792
Justering ingående balans överföring till Socialstyrelsen och Transportstyrelsen	-304	-
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-805	-1 172
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	5 511	6 620

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken

Ingående balans	47 919	47 013
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	158 291	155 890
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-234 504	-242 471
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	75 040	87 487
Saldo	46 746	47 919
Belopp under utredning	-	-
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	46 746	47 919

Summa avräkning med statsverket

	50 891	51 622
--	---------------	---------------

Rättelse av betalvägar som avser år 2010 men bokförs år 2011 uppgår till 696 tkr.

Specificering på anslag och inkomstitlar redovisas i anslagsredovisningen.

Not 20

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen disponerar enligt regleringsbrev en räntekontokredit på 6 200 tkr i Riksgäldskontoret. Krediten har inte nyttjats under året.

Not 21

Kassa, plusgiro och bank

	2010	2009
Nordea (Bygdemedel, Villkorsmedel)	52 484	50 154
Skandinaviska Enskilda Banken (Interreg Northern Periphery)	15 619	17 954
Nordea (Interreg Botnia Atlantica, Northern Periphery)	43 104	45 939
Saldo	111 207	114 047

Uttag av Bygdemedel avseende rennäringsen, 154 tkr regleras med banken 2011. År 2009 skedde en inbetalning på 164 tkr den 30 december 2009 avseende Bygdemedel som reglerades med banken i januari 2010, se not 24.

Not 22

Statskapital utan avkastningskrav

	2010	2009
IB	7 994	7 667
Nyutlåning (avräknat anslag 19 01:001:020 Regionala tillväxtåtgärder)		
- Såddefinansiering	137	1 314
- Kommersiell service	-	200
Återbetalningar/avskrivning		
- Lån till särskilt skuldyngda jordbrukare	-2 700	-
- Såddefinansiering	-4 221	-1 125
- Kommersiell service	-75	-62
Konstföremål		
- Årets inköp	-	-
UB	1 135	7 994

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Not 23

Balanserad kapitalförändring

Balanspostens sammansättning består av:

	2010	2009
Förändring upplupna personalkostnader	-1 482	-1 998
Förändring upplupna övriga driftskostnader	-	-50
Förändring upplupna bidragskostnader	-	-1 296
Periodisering EG-medel i uppbördsavsnittet	-914	439
Lönegaranti/Företagsrekonstruktion	9 992	7 481
Körkortsadministration/handledarskap	-71	161
Direktfinansierade investeringar	116	288
Nedskrivning av lån	-2 250	-2 250
Befarade förluster	-275	-202
Övrigt	73	-15
Summa	5 189	2 558

År 2009 periodiserades inte upplupna bidragskostnader.

Not 24

Fonder

	2010	2009
Bygdemedel	47 879	45 549
Villkorsmedel	4 759	4 769
Älgvårdsfonden	2 826	2 310
Summa	55 464	52 628

I saldoto för Bygdemedel ingår uttag avseende rennärningen med 154 tkr som regleras med banken år 2011. År 2009 ingick en inbetalning på 164 tkr som reglerats med banken 2010, se not 21.

Fondposternas intäkter och kostnader under året har varit

Bygdemedel	2010	2009
Intäkter		
- Bygdemedelsavgifter	34 082	29 919
- Räntor	87	228
Kostnader		
- Bidragsutbetalningar	-31 839	-31 516
Resultat	2 330	-1 369

Villkorsmedel

Intäkter		
- Räntor	18	38
Kostnader		
- Bidragsutbetalningar	-28	-4 192
Resultat	-10	-4 154

Älgvårdsfonden

Intäkter		
- Fällavgifter	2 580	2 465
Kostnader		
- Bidragsutbetalningar	-1 664	-1 680
- Verksamhetskostnader	-400	-
Resultat	516	785
Totalt Resultat	2 836	-4 738

Not 25

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

	2010	2009
Ingående avsättning	675	788
Årets pensionskostnad	27	276
Årets pensionsutbetalning	-278	-389
Utgående avsättning	424	675

Vid årets slut hade totalt 3 personer beviljats delpension vilket är en minskning med två personer jämfört med år 2009.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

Not 26

Övriga avsättningar - kompetensutveckling

	2010	2009
IB	706	-
Avsättning	243	-
Uttag	-203	-
UB	746	-

Enligt ESV:s ändrade riktlinjer så redovisas avsättning för kompetensutveckling nu som en övrig avsättning.

Tidigare år så redovisades posten under upplupna kostnader. Jämförelse värden för år 2009 är IB 625 tkr, avsättning 241 tkr och uttag 160 tkr. Se not 29.

Not 27

Lån i Riksgäldskontoret

Länsstyrelsen disponerar enligt regleringsbrev en låneram på 9 000 tkr i Riksgäldskontoret.

	2010	2009
IB	3 850	6 482
Amorteringar	-2 283	-3 509
Nyupptagna lån	889	877
UB	2 456	3 850

Not 28

Övriga skulder

	2010	2009
Avräkning Interreg (Valutakonton)	58 723	63 893
Personalens källskatt	1 969	2 201
Upplåtelser	2 698	1 825
Övrigt	2 414	429
UB	65 804	68 348

Not 29

Periodavgränsningsposter

Balanspostens sammansättning består av:

	2010	2009
Upplupna kostnader - utomstatliga	18 348	11 267
Upplupna kostnader - inomstatliga	200	289
Oförbrukade bidrag - utomstatliga	6 788	3 602
Oförbrukade bidrag - inomstatliga	89 292	118 891
Övriga förutbetalda intäkter - utomstatliga	794	914
Summa	115 422	134 963

De största posterna i balansposten Upplupna kostnader avser upplupna semesterlöner på 7 561 tkr (6 909 tkr) och upplupna sociala avgifter på 3 467 tkr (3 332 tkr) samt periodisering av lämnade bidrag 4 039 tkr. Avsättning för kompetensutveckling redovisas från och med år 2010 som en övrig avsättning. Se not 26.

Posten Oförbrukade bidrag - inomstatliga består bl a av medel från Naturvårdsverket på 57 145 tkr (61 669 tkr), Boverket 3 508 tkr (23 447 tkr), Regeringskansliet 8 223 tkr (11 938 tkr), Post- och telestyrelsen 4 619 tkr, Länsstyrelsen i Norrbottens län 4 585 tkr (4 902 tkr) samt Tillväxtverket 1 369 tkr (5 357 tkr). Av oförbrukade bidrag utomstatliga avser 5 771 tkr (2 704 tkr) den egna verksamheten och 1 017 tkr (898 tkr) ska förmedlas vidare som bidrag. Av oförbrukade bidrag inomstatliga avser 31 227 tkr (45 162 tkr) den egna verksamheten och 58 065 tkr (73 729 tkr) ska förmedlas vidare som bidrag.

Posten Övriga förutbetalda intäkter – utomstatliga utgörs i sin helhet av Interreg IIIA Kvarken-Mittskandia.

Not 30

Omvända ansvarsförbindelser

	2010	2009
Avskrivningslån/landsbygdsbidrag		
Regionalekonomi och näringsliv	190 313	178 381
Summa	190 313	178 381

Föregående års värde är omräknat.

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN 2010

ANSLAGSREDOVISNING (tkr)

Not 31

01 05:001:020 Länsstyrelserna mm

Ur årets tilldelning har Länsstyrelsen betalat 3 108 tkr till Regionförbundet Västerbottens län.

Länsstyrelsen i Västerbottens län svarar också för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i de territoriella programmen Botnia-Atlantica och Norra Periferin. Årets tilldelning består av 107 512 tkr samt en extra tilldelning på 298 tkr.

Not 32

05 01:011:005 Internationell samverkan

Under året har föregående års anslagsbehållning dragits in.

Not 33

19 33:05:003 Europeiska regionala utv fonden 2000-2006, Interreg IIIA programmet KvarkenMittskandia

Programmet är nu avslutat men slutlig reglering mot EU har ej skett.

INKOMSTTITLAR (tkr)

Not 34

2811 205 Övriga inkomster av statens verksamhet

Intäkter och kostnader liksom realisationsvinster och realisationsförluster för Jordfondens verksamhet bokförs mot inkomsttiteln 2811. Intäkter har erhållits med 56 tkr (0 tkr), kostnaderna har varit 27 tkr (11 tkr) och realisationsvinsten 1 800 tkr (0 tkr). Under året har 1 127 tkr (381 tkr) inbetalats till inkomsttiteln 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet pga av återkrav av olika företagsstöd utbetalade enligt bl a förordningen om regionalpolitiskt stöd (1990:642). Överklagande lovärenden samt förhandsbesked 134 tkr samt övrigt 6 tkr (2 tkr).

Not 35

Avvikelse mot beräknat belopp i regleringsbrev

Under året har 2 100 tkr återbetalats avseende särskilt skuldyngda jordbrukare.

Länstyrelsen Västerbotten
Storgatan 71 B, 901 86 Umeå

www.lansstyrelsen.se/vasterbotten
vasterbotten@lansstyrelsen.se
090-10 70 00